

Univerzita Palackého v Olomouci

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Martina BENEDIKTOVÁ

**APLIKACE PRINCIPU LEADER PŘI ROZVOJI
RURÁLNÍHO PROSTORU NA PŘÍKLADU
MAS HORNÍ POMORAVÍ**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Jindřich Frajer, Ph.D.

Olomouc 2017

Bibliografický záznam

- Autor (osobní číslo):** Bc. Martina Benediktová (R141013)
- Studijní obor:** Regionální geografie
- Název práce:** Aplikace principu LEADER při rozvoji rurálního prostoru na příkladu MAS Horní Pomoraví
- Title of thesis:** Application of the LEADER principle during the development of rural space on example MAS Horní Pomoraví
- Vedoucí práce:** Mgr. Jindřich FRAJER, Ph.D.
- Rozsah práce:** 156 stran
- Abstrakt:** Diplomová práce se zabývá metodou LEADER, která je založená na principu spolupráce a partnerství zástupců veřejného, podnikatelského a neziskového sektoru působících v místních akčních skupinách. K analýze byla vybrána MAS Horní Pomoraví, u které je zkoumáno, zda naplňuje principy LEADERU, včetně její struktury, činnosti a realizovaných projektů Strategického plánu LEADER 2007–2013. Práce se také zaměřuje na nastavení nových podmínek pro současné období 2014–2020. Teoretická část je zaměřena na představení odborných přístupů k rozvoji venkova, především na endogenní přístup „bottom-up“ a dalších základních pojmů, které s touto metodou souvisí.
- Klíčová slova:** LEADER, rozvoj, venkov, Místní akční skupina, MAS Horní Pomoraví

Abstract:

This thesis is about the LEADER method which is based on principles of co-operation between public sector, business and non-profit sectors representatives, while acting in Local Action Groups. MAS Horní Pomoraví has been chosen for analysing how the LEADER principle is being carried out, including its structure, activities and implemented projects of the strategic plan LEADER 2007-2013. This thesis also studies the implementation of new conditions in the current period 2014-2020. The theoretic part is focused on presenting the special approaches to rural development, especially endogenous bottom-up approach and various other basic concepts related to this very method.

Keywords:

LEADER, development, rural area, Local action group, LAG Horní Pomoraví

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Jindřicha Frajera, Ph.D. a veškeré použité zdroje jsem uvedla v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 25. dubna 2017

podpis_____

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Jindřichu Frajerovi, Ph.D. za podněty a připomínky při vypracování práce. Další díky patří Markétě Poláchové Kropáčkové z MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s., především za její čas a poskytnutí cenných informací ohledně fungování Místních akčních skupin. Za poskytnuté rozhovory a data děkuji Ing. Renatě Baslerové, Mgr. Karlu Hoškovi z MAS Horní Pomoraví o.p.s. a Národní síti Místních akčních skupin.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina BENEDIKTOVÁ**
Osobní číslo: **R141013**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Aplikace principu LEADER při rozvoji rurálního prostoru na příkladu MAS Horní Pomoraví**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem této diplomové práce je na základě teoretických znalostí zhodnotit LEADER jako koncept rozvoje venkova. Metodou LEADER se snaží pracovat více než sto místních akčních skupin (MAS) v ČR a jejím prostřednictvím naplnit záměr zlepšení kvality života a životního prostředí v oblastech venkova. Diplomová práce objasní, jak může metoda LEADER, která funguje od roku 1991, přispět k rozvoji venkovských oblastí a zhodnotí její využití místními akčními skupinami napříč Českou republikou. Dosažené výsledky budou poté konfrontovány s případovou studií aplikace metody LEADER na rozvoj území Místní akční skupiny Horní Pomoraví. Práce bude postavena především na zpracování sekundárních dat, v praktické části (případová studie) se očekává použití kvalitativních výzkumných metod. Autorka se rovněž zaměří na implementaci strategického plánu LEADER 2007-2013 a na současné nastavení podmínek pro období 2014-2020.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- BINEK, J., et al. (2009): Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. 1. vyd. Brno: GaREP, 94 s. ISBN 9788090430808.
- ČEPELKA, Oldřich a kol. Místní partnerství a rozvoj venkova: (příprava na iniciativu LEADER). Vyd. 1. Liberec: Omega, 2004. 88 s. ISBN 80-902376-5-7. Evropské společenství. PRÍSTUP LEADER: Základní příručka [online]. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. ISBN 92-79-02040-4.
- PĚLUCHA, Martin. Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU. Praha: IREAS, 2006. ISBN 80-86684-42-3.
- RAY, Christopher. Territory, Structures and Interpretation Two Case Studies of the European Union's LEADER I Programme. Journal of Rural Studies, 1998. Vol. 14, s. 79-87.
- RUMPEL, Petr a kol. Komplexní regionální marketing periferního rurálního regionu Jesenícko. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 244 s. ISBN 978-80-7380-320-9.
- ŠKRABAL, Ivo. Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. ISBN 80-86902-39-0.
- WADE, Philippe a RINNE, Petri. Průvodce programem LEADER: založený na zkušenostech z Finska, Irska a České republiky: závěrečná zpráva nadnárodního projektu LEADER. 1. české vyd. Brno: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, 2011. 122 s. Publikace Komise pro venkovskou politiku; 5/2008. ISBN 978-80-87318-20-1.
- WOODS, Michael. Rural geography: processes, responses and experiences in rural restructuring. London: Sage Publications, 2005. ISBN 0-7619-4760-4.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jindřich Frajer, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 30. listopadu 2016

Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2017

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 30. listopadu 2016

OBSAH

ÚVOD	12
1 CÍLE PRÁCE	13
2 METODIKA	15
PŘEHLED PUBLIKOVANÝCH PRACÍ	19
REŠERŠE LITERATURY	22
2.1 VYMEZENÍ VENKOVA	22
2.2 Historie rozvoje venkova	25
2.3 Trendy v rozvoji venkova	27
2.4 Rozvoj venkova v ČR	29
2.5 Společná zemědělská politika v ES.....	37
2.6 LEADER	38
2.6.1 LEADER V EU	40
2.6.2 Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)	43
2.6.3 Principy metody LEADER.....	45
2.6.4 LEADER v podmínkách ČR	47
2.7 Místní akční skupina – MAS.....	48
2.7.1 Kritéria pro založení MAS.....	51
2.7.2 Standardizace MAS	52
3 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY	54
3.1 Územní působnost MAS v ČR.....	54
3.2 Hodnocení MAS.....	57
4 PŘÍPADOVÁ STUDIE MAS HORNÍ POMORAVÍ	71
4.1 Území MAS a charakteristika regionu	73
4.2 Historie vzniku a cíle	78
4.3 Orgány MAS Horní Pomoraví	82
4.4 Činnost MAS.....	88
4.5 SPL MAS Horní Pomoraví 2007–2013	92
4.6 Realizované projekty MAS Horní Pomoraví	95
4.6.1 Realizované projekty v obcích MAS Horní Pomoraví.....	98
4.6.2 Projekty spolupráce	104
4.7 Aplikace principu „bottom-up“ na základě komunitních projednávání při tvorbě SCLLD.....	106
4.8 Vyhodnocení strukturovaných rozhovorů.....	107
DISKUZE	112
ZÁVĚR	115

SUMMARY	120
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	122
SEZNAM TABULEK	133
SEZNAM PŘÍLOH.....	134

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

a.s.	Akciová společnost
CLLD	Comunnity-led Local Development (Komunitně vedený místní rozvoj)
CAP	Common Agricultural Policy
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	European Agriculture Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond)
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ENDR	European Network of Defence-related Regions (Evropská síť pro rozvoj venkova)
ESF	European Social Fund (Evropský sociální fond)
ESIF	Evropské strukturální investiční fondy
EU	Evropská unie
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISÚ	Integrovaná strategie území
LAG	Local Action Group
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Régionale
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NS MAS	Národní síť Místních akčních skupin
NNO	Nestátní nezisková organizace
OECD	Organisation for Economic Co-Operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci)
OP	Operační program
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
o. s.	Občanské sdružení
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
POV	Program obnovy venkova
PRV	Program rozvoje venkova

ŘO	Řídící orgány
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development Předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
SCLLD	Community-Led Local Development Strategy (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje)
SPL	Strategický plán LEADER
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
z. s.	Zapsaný spolek

ÚVOD

Metoda LEADER je zaměřená na probuzení rozvoje venkova a snaží se přispívat ke zlepšování kvality života ve venkovských oblastech. Je založena na principu „zdola nahoru“, což znamená, že veškeré náměty by měli vycházet z podnětů místních subjektů a občanů, tedy „zdola“. Právě tito místní aktéři sami nejlépe znají území, ve kterém žijí. Zároveň by měli znát možnosti jeho rozvoje.

Hlavním aktérem rozvoje venkova jsou místní akční skupiny (dále jen MAS), které pracují pomocí metody LEADER. Toto sdružení funguje díky spolupráci obcí, neziskových organizací a právnických osob. V České republice působí více než sto místních akčních skupin různých kvalit, od vysoce transparentních, nejlépe fungujících až po ty průměrné, které splňují jen formální požadavky pro bytí a čerpání dotací. Tyto místní akční skupiny se snaží získávat finanční podporu z Evropské unie (dále jen EU) a z národních programů pro svoje území metodou LEADER.

Rozvoj venkova je aktuální pro všechny politiky, prioritně se však tímto tématem zabývají *Politiky rozvoje venkova EU* a *Program rozvoje venkova České republiky*, který slouží jako nástroj podpory venkovského prostoru na našem území. V současném období 2014–2020 mohou MAS přerozdělovat finanční prostředky také z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), Operačního programu Zaměstnanost (OP Z) a Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP)

Téma mé diplomové práce nese název Aplikace principu LEADER při rozvoji rurálního prostoru na příkladu MAS Horní Pomoraví. Důvodem výběru tohoto tématu je fakt, že problematikou rozvoje venkova jsem se zabývala ve své bakalářské práci a již dříve získané poznatky bych chtěla v této práci rozšířit. Informace k praktické části o sledované MAS Horní Pomoraví mi poskytli zástupci MAS formou konzultací a rozhovorů. Jednotlivé kapitoly byly vybírány tak, aby byl podán co nejsrozumitelnější pohled o dané tematice.

1 CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem mé práce je zjištění toho, jak **MAS Horní Pomoraví přispívá k rozvoji venkova a zda dokáže naplnit hlavní principy metody LEADER**. Jedním z principů metody LEADER je přístup „zdola nahoru“ při přípravě tvorby, a především realizace strategie. Do jaké míry MAS tento princip dodržuje, bude zjištěno na základě komunitních projednávání při tvorbě strategie. O budoucnosti regionu tedy rozhodují lidé působící a žijící v území. Do tohoto procesu je zapojena veřejná správa (obce, školy), neziskové organizace, podnikatelé a aktivní veřejnost. Předně je důležité si položit otázku, zda MAS skutečně usilují o rozvoj daného území nebo se jedná pouze o formální strukturu, prostřednictvím které je možné čerpat evropské dotace.

Dílčím cílem bude také zjištění toho, který ze tří sektorů (veřejný, neziskový, podnikatelský) na území MAS Horní Pomoraví v období 2007–2013 získal největší objem dotací z Programu rozvoje venkova (dále jen PRV). Předmětem zkoumání bude analýza strategického plánu MAS Horní Pomoraví, včetně analýzy struktury a činnosti této MAS. Po následné analýze budou představeny projekty Strategického plánu LEADER (dále jen SPL) MAS Horní Pomoraví v „*Harmonii s přírodou*“, dle jednotlivých fichí (oblastí podpory), které byly za programové období 2007–2013 podpořeny a zrealizovány.

Jedním z podcílů bude také porovnání zjištěných výsledků s dvěma dalšími MAS v rámci Olomouckého kraje, konkrétněji s MAS Partnerství – Moštěnka o.p.s. a MAS Moravská cesta z. s.

Práce se rovněž zabývá fungováním Místních akčních skupin v kontextu ČR, dosažené výsledky budou poté prezentovány dle územní působnosti v rámci krajů ČR. Jelikož je programové období 2014–2016 zcela odlišné, považuji rovněž za důležité zjištění předběžných alokací pro MAS, které mohou v současnosti čerpat finanční prostředky nejen prostřednictvím PRV, jako tomu bylo v předešlém období. Novinkou je možnost přerozdělování finančních prostředků z programů jako je IROP, OP Z a OP ŽP. Jednotlivé MAS ČR budou představeny na základě efektivnosti čerpání dotací. **Posledním cílem diplomové práce je zjištění toho, jak je nastaveno fungování MAS v programovém období 2014–2020.** K dosažení tohoto cíle budou sloužit strukturované rozhovory, které budou poskytnuty experty pracující na půdě MAS.

Tato práce by měla v rámci případové studie odpovědět na následující otázky:

Naplnuje MAS principy LEADER?

Jak MAS na základě realizace strategického plánu LEADER přispěla k rozvoji rurálního prostoru v programovém období 2007–2013?

Jaká je struktura a činnosti MAS?

Jak je nastaveno fungování MAS v období 2014–2020?

2 METODIKA

V rámci teoretické části autorka použila rešeršní metodu, kdy se primárně zaměřovala na odborné zdroje pojednávající o problematice vymezení venkova jako prostoru a trendech v jeho rozvoji. Tímto tématem se zabývá v úvodu práce kniha M. Woodse nesoucí název „Rural geography“ z roku 2005. Vymezením venkova se na území České republiky zabývá například J. Binek a R. Perlín. Na začátku zpracování diplomové práce bylo nutné nashromáždit a projít si dostupné zdroje týkající se rozvoje venkova a metody LEADER. Knižní zdroje a odborné články, které pocházejí z větší části z databáze Web of science posloužily především k první kapitole práce, která se zabývá vymezením, historií a trendy v rozvoji venkova. Problematikou vymezení venkova se na národní úrovni zabývá především Český statistický úřad (dále jen ČSÚ). Počet obyvatel ať už v jednotlivých MAS ČR či obcích v rámci případové studie se posuzoval pro období 2014–2020 ke dni 1. 1. 2014.

K problematice LEADER bylo využito primárních zdrojů EU, především z internetových stránek, které poskytují nejaktuálnější data.

Pro získání základního přehledu o sledované MAS Horní Pomoraví o.p.s., členech a činnosti byly využity poznatky ze sekundárních zdrojů – internetové stránky společenství, oficiálních listin a dostupných dokumentů, strategického plánu LEADER a Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území dané MAS. Nahlíženo bylo také do výročních zpráv a zpravodajů.

Ke zjištění jednotlivých alokací pro období 2007–2013 sloužila databáze MAS. Tuto databázi prostřednictvím webových stránek poskytuje Národní síť MAS ČR, (dále jen NS MAS). Informace pro současné období 2014–2020 poskytla autorce tajemnice NS MAS, Bc. Veronika Foltýnová. Jednalo se o excelový dokument předběžných alokací, zároveň je tento dokument na jejich stránkách volně dostupný. Z těchto webových stránek bylo mimo jiné nahlíženo do tiskových zpráv či metodik a využito aktuálních informací týkající se jednotlivých operačních programů (IROP, PRV, OP Z, OP ŽP). Veškerá statistická data jsou zpracována v programu Microsoft Excel, a to včetně výstupů ve formě tabulek a grafů.

Zpracování kartografických podkladů

Stěžejním bodem kartografické části bylo opatření podkladů pro tvorbu map. Potřebná data administrativního členění poskytuje webová stránka ArcData, kde jsou volně ke stažení ve verzi 3.3. Jelikož zde chybí shapefile Místních akčních skupin, bylo zapotřebí zajistit podklady jinde. Pro poskytnutí dat byl požádán RNDr. Aleš Létal, Ph.D. Pro doplnění informací potřebných k tvorbě jednotlivých kartografických děl probíhala emailová komunikace se zástupci Národní sítě MAS, kteří autorce poskytli data týkající se předběžných alokací. Projektovou manažerkou MAS Horní Pomoraví o.p.s., Ing. Renatou Baslerovou byla obstarána data, která MAS používala pro monitoring projektů, jedná se o monitorovací informační systém administrace projektů (dále jen MISAP), podpora systému již byla ukončena a není nadále funkční, tato data tedy nejsou volně dostupná. S těmito daty bylo pracováno v kapitole 4.6.

Ke zpracování kartografických podkladů bylo zvoleno prostředí softwaru ArcGIS 10.3. První čtyři mapové výstupy vypovídaly o situaci v celé České republice a využily dat ArcCR500, konkrétně složky Administrativní členění, ze které byly využity vrstvy vojenského újezdu, města nad 25 000 obyvatel a také kraje. Následně byla vyobrazena vrstva MAS, která vymezovala zájmová území, pro která byla data primárně zpracovávána. Vhodnou formou vizualizace těchto kartografických výstupů byl zvolen kartogram. Jelikož byla ale data přepočtená na jinou než plošnou jednotku, jedná se o kartogram nepravý. Nutno však podotknout, že data přepočtená na jednoho obyvatele jsou rozdílná od absolutních hodnot předběžných alokací. Jejich vypovídající hodnota je odlišná, neboť zde vstupuje např. u PRV faktor hustoty zalidnění, kde vyšší částky v přepočtu na obyvatele vyzdvihují spíše menší MAS s nižší hustotou zalidnění. V těchto mapách jsou MAS zobrazeny pod číslem MAS, nikoliv pod názvem, a to kvůli přehlednosti. V druhé příloze se nachází tabulka s oficiálními názvy všech MAS ČR, zde se dá dohledat pod jakým číslem se která MAS skrývá. Mapy byly tvořeny z předběžných částek, které jsou vymezeny na projekty pro žadatele.

Pátá mapa, jež byla vyhotovena pro celou republiku a využila stejných dat jako čtyři předcházející, se liší pouze formou zobrazení. Zde byl namísto kartogramu využit kartodiagram, který vizualizuje podíl operačních programů na celkové předběžné alokaci Komunitně vedeného místního rozvoje (dále jen CLLD) a je z něj na první pohled patrné rozložení finančních prostředků. Velikost kartodiagramu se odvíjela od celkové alokace ve všech operačních programech společně.

Následující dvě mapy byly zaměřeny na MAS Horní Pomoraví o.p.s. Zde bylo opět využito dat Administrativního členění z ArcDATA, konkrétně pak vrstvy obcí. Na jedné z map jsou obce vyobrazeny podle jednotlivých mikroregionů, neboť v minulosti působila MAS Horní Pomoraví o.p.s. jako dvě samostatné Místní akční skupiny (MAS Horní Pomoraví o.p.s. a MAS Zábřežsko o.p.s.). Vyobrazení dle mikroregionů bylo dosaženo pomocí funkce Merge v Editoru, neboť samotný shapefile nebyl dostupný, jelikož se v současné době využívá spíše administrativní členění dle Obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP). Druhá z těchto map je vyobrazena formou kombinace kartogramu a kartodiagramu. Kartogram byl opět zvolen nepravý, jelikož se jednalo o přepočtení dotace na jednoho obyvatele. Kartodiagram naopak vyobrazoval podíl dotace dle příjemce, z něhož bylo na první pohled patrné rozložení finančních prostředků. Velikost kartodiagramu pak byla odvozena od součtu celkové dotace.

Tvorba map v programu ArcGIS 10.3 byla provedena v souřadnicovém systému S-JTSK/Krovak East North, která je využíván pro tvorbu map České republiky.

Strukturované rozhovory

Cílem těchto rozhovorů bylo získání širokého spektra informací o daném tématu. Autorka si předem vytvořila určitou strukturu rozhovoru. Jednotlivým manažerům byl dopředu prostřednictvím emailu rozeslán předem formulovaný blok otázek. Následně se autorka osobně setkala s experty, kteří působí v těchto místních partnerstvích. První rozhovor byl poskytnut Mgr. Karlem Hoškem z MAS Horní Pomoraví dne 2. 3. 2017 v Hanušovicích, jedná se o vedoucího pracovníka SCLLD pro současné období. Jelikož se otázky týkaly také předchozího období, doplňující informace byly poskytnuty Ing. Renatou Baslerovou. První blok otázek byl připraven pouze pro MAS Horní Pomoraví, otázky se týkaly toho, jak MAS Horní Pomoraví přispívá k rozvoji daného území, co se díky ní v regionu zlepšilo a podařilo za dobu jejího fungování. Dále se autorka zajímala o to, s jakými překážkami a problémy se MAS potýká a do jaké míry funguje spolupráce mezi aktéry. Nejednalo se pouze o rozhovor typu otázka za otázkou, ale spíše o okruhy. Autorka tedy kromě požadovaných odpovědí získala také více informací, které následně vyplynuly ze situace a umožnily tak získat lepší přehled o činnosti sledované MAS. Oba manažeři byly autorce k dispozici prostřednictvím emailů.

Druhý blok otázek se týkal nastavení podmínek a nových nástrojů pro současné období 2014–2020. Informace k tomuto bloku byly poskytnuty projektovým manažerem MAS Horního Pomoraví Mgr. Karlem Hoškem. Rozhovor byl také umožněn s vedoucí pracovnící pro CLLD Markétou Poláchovou Kropáčkovou z MAS Partnerství Moštěnka. Pi. Kropáčková byla zároveň nápomocna při konzultacích ohledně fungování MAS a případných nejasností, osobně, telefonicky či prostřednictvím emailů. Tato forma sběru informací byla časově náročná, autorka ji však hodnotí pro svoji práci za velice přínosnou. Dle mého názoru nelze tuto tematiku nastudovat pouze z psaných metodik a strategií, důležité je znát a mít přehled o informacích z praxe. Autorka byla rovněž v kontaktu s tajemnicí NS MAS Bc. Veronikou Foltýnovou. Tato pracovnice byla po celou dobu psaní této diplomové práce autorce k dispozici. Získané informace z rozhovorů jsou vloženy do textu a komentovány v průběhu celé případové studie.

PŘEHLED PUBLIKOVANÝCH PRACÍ

Před psaním teoretické části autorka podává stručný úvod s publikováním autorů, kteří posloužili jako zdroje a zároveň nastiňuje strukturu kapitol.

K tomu abychom se mohli začít zabývat samotným principem LEADER si potřebujeme uvědomit a udělat jasnou představu o tom co je venkov a jakým způsobem ho můžeme vymezovat. Vymezení venkova je velice obtížné a individuální. Představy každého z nás o tom, jak vnímáme obraz venkova budou pravděpodobně rozdílné s představami osoby, která právě čte tuto diplomovou práci. Dle mého názoru je to ovlivněno především tím, kde sami žijeme. Obyvatelé přelidněných oblastí budou mít pravděpodobně jinou představu než obyvatelé žijící na samotných periferiích. Veškeré činnosti spojené s fungováním MAS a této metody se odehrávají právě na venkově, a proto je nezbytné se tímto prostorem zabývat.

Problematikou vymezení venkova se zabývá velké množství zahraničních i českých autorů a publikací. Základními autory pro vypracování teoretické části byl: R. Perlín, od kterého jsem použila spis „*Venkov, typologie venkovského prostoru*“. V této publikaci se Perlín zabývá vymezením venkova, charakteristikou českého venkova a vývojem venkova od druhé světové války až po rok 1990. Dalším autorem, který se touto problematikou zabývá je J. Binek a kol. 2009 s publikací „*Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*“. V této publikaci je načrtnuto pojetí českého venkova, aktéři rozvoje venkova ovlivňující rozvoj, nástroje rozvoje venkova, které mají vést ke zlepšení života na venkově. Základním problémem rozvoje venkova je fakt, že neexistuje pouze jeden venkov. J. Binek vymezuje následující znaky, které jsou typické pro tradiční venkov: urbanistické, architektonické, sociální, ekonomické, administrativní a velikostní. V publikaci jsou také popsány obecné přístupy k vymezení venkova dle velikostní kategorie obce, hustoty zalidnění, počet obyvatel na zastavěnou plochu. Existuje však mnoho dalších významných autorů, kteří se danou problematikou zabývají, a jejich práce považuji pro tu svoji za velice přínosné. Mezi tyto autory patří P. Rumpel a kol. 2011 „*Komplexní regionální marketing periferního rurálního regionu Jesenicko*“. Z této publikace jsem pro zpracování mé diplomové práce čerpala z dvou kapitol a to „*Charakteristika a vývoj rurálních oblastí*“ z Ostravské univerzity od Davida W. Nováka a také kapitola „*Koncepty regionálního rozvoje ve vztahu k rurálním periferním regionům s důrazem na regionální marketing*“.

Zde se budu zabývat konceptem governance. Jedná se o nový systém a styl řízení, který se dostal do povědomí v rámci sociálních věd až v posledních dvou dekadách.

Ze zahraniční literatury, považuji za klíčovou a pro moji práci nejpřínosnější publikaci od M. Woodse: „*Rural Geography: Processes, Responses and Experiences in Rural Restructuring*“ vydanou v roce 2005. Tato kniha poukazuje na to, jak obtížné je venkov vymezit. Každý autor, si pod tímto pojmem představuje úplně něco jiného a chápání tohoto pojmu je zcela individuální. Kniha od Michaela Woodse představuje informativní a zajímavé úvahy o venkovské restrukturalizaci. Tato kniha se zabývá zkoumáním procesů, které formulují současný venkov, jako taková je rozdělena do čtyř částí.

Druhá část práce se zabývá vymezením metody LEADER jakožto novodobého přístupu určeného v evropském prostoru k rozvoji venkovských oblastí, posílení ekonomického prostředí. Místní sdružení jsou samy schopny nejlépe řešit vlastní problémy, je tedy důležité poskytnout jim nejvyšší možnou podporu, a to prostřednictvím MAS. Problematikou MAS se zabýval P. Fišer, 2008 v odborném časopise „*Urbanismus a územní rozvoj*“, který nese název „*Místní akční skupiny (MAS) v České republice*“, jedná se o článek, který podává základní informace o podmínkách fungování MAS v České republice. K této kapitole mi taktéž poslouží starší publikace od O. Čepelky z roku 2001: „*Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova*“, která poskytuje základní informace o této iniciativě, její charakteristiky, obecné a specifické nástroje pro rozvoj venkova, které mi později poslouží k analýze v praktické části mé diplomové práce. Tato metoda je jedním z mnoha nástrojů politiky regionálního rozvoje. K nejdůležitějším prvkům metody LEADER patří integrované strategie rozvoje a především důraz na spolupráci. Další publikací zabývající se touto metodou je „*Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionu*“, autorem této práce je I. Škrabal, 2006. Metoda LEADER přinesla do České republiky převratnou změnu, a to ohledně dotačních programů, které byly dříve výhradně věcí veřejné správy. K problematice LEADER jsem použila primární zdroje z EU, především z internetových stránek, a to z důvodu aktuálnosti těchto dat. Tato metoda je stále více preferována v kontextu rozvoje venkova, a to prostřednictvím programů, které v Evropské unii fungují více než dvacet let. Zdroji k této kapitole s názvem LEADER mi byly hlavně primární zdroje z oficiálních stránek a publikací Evropské komise, Ministerstva zemědělství ČR, nařízení a rozhodnutí Rady EU. Národní síť MAS ČR zpracovala

strategický dokument „*Národní strategický plán LEADER 2014+*“ od J. Krista, vydaný Národní sítí MAS ČR, který byl použit k definování cílů uplatnění metody LEADER v ČR pro nové období 2014–2020.

Tématem fungování MAS se v českých podmínkách zabýval také P. Pelcl, 2003. „*Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007–2008*“. Tento autor poukazuje prostřednictvím evaluace na činnosti vybraných místních akčních skupin v ČR. Tato publikace je určena široké veřejnosti, ale také pro jednotlivé místní akční skupiny, jakožto příklad „dobré praxe“. MAS je dle této publikace základním nástrojem metody LEADER. Místní akční skupiny jsou vytvářeny proto, aby slučovaly zástupce samospráv i některých dalších veřejných institucí, podnikatele a neziskové organizace. Velkým kladem je, že členy MAS jsou taktéž občané, což je bráno za velké plus každé MAS, kde tito členové aktivně působí.

Rozvoj venkova není v České republice svěřen konkrétně žádnému resortu, proto je tato oblast sektorově rozložena mezi Ministerstvo zemědělství ČR (MZe) a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR). MZe koordinuje a řeší zemědělství na venkově a podporuje částečně i rozvoj malých obcí. Prostřednictvím PRV 2007–2013 byla podporována metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby venkovských obcí a k rozvoji spolupráce aktérů. Dalším orgánem pro řadu programů na podporu všestranného rozvoje venkova je MMR. MAS v současnosti spadají pod gesci MMR. V minulém období bylo gestorem MZe. Subjektem, který má na starosti administraci Evropských dotačních programů je Státní zemědělský a intervenční fond (dále jen SZIF). SZIF kontroluje platby PRV v předchozím i současném programovém období. Administraci IROP provádí MMR, OP Z – Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) a OP ŽP – Ministerstvo Životního prostředí (MŽP). Na Katedře geografie Univerzity Palackého bylo na podobné téma vypracováno několik diplomových prací. Pozitivně autorka hodnotí diplomovou práci „*Místní akční skupiny a jejich podíl na rozvoji rurálního prostoru Olomouckého kraje v plánovacím období 2007–2013*“ (Bc. Pavel Pustina, 2014). Práce hodnotí MAS Olomouckého kraje dle stanovených indikátorů. Ostatní diplomové práce se jeví spíše jako popisné, jde o práce „*Místní akční skupiny v Olomouckém kraji*“ (Bc. Denisa Fraisová, 2016) a „*Místní akční skupiny jako nástroj rozvoje regionu; komparace přínosu vybraných místních akčních skupin Olomouckého kraje v procesu regionálního rozvoje*“. (Bc. Jitka Novotná, 2016)

REŠERŠE LITERATURY

2.1 VYMEZENÍ VENKOVA

Vymezit venkov je v mnoha ohledech problematické až nereálné. Existuje celá řada definic lišících se podle účelu jeho vymezení. A kromě toho každý z nás má o tomto pojmu zcela odlišnou představu. Ze zahraniční literatury, dle mého názoru za přínosnou a srozumitelnou považuji knihu Michaela Woodse (2005), který shrnuje a kriticky analyzuje převažující přístupy k vymezení rurálních oblastí. Dle Woodse by se dalo říci, že existuje tolik definic venkova, kolik je lidí. Chápat venkov bude také každý jinak podle toho, kde žijeme (velkoměsto, maloměsto, horská oblast). Každý z nás žije v odlišném prostředí, jiné kultuře a uznává rozdílné tradice.¹ K vymezení venkova se používají také sociokulturní metody, které se snaží nalézt rozdíly v chování obyvatelstva. L. Wirth „*poukázal na to, že městský život je dynamický, neosobní, nestabilní, zatímco život na venkově je stabilní, integrovaný a vrstevnatý.*“² Obyvatelé městského prostoru mají mnoho možností různých kontaktů v zaměstnání, ve společnosti, zatímco obyvatelé venkovského prostoru se setkávají stále se stejnými lidmi.

Dle Woodse nejlépe odlišíme venkovský prostor od městského na základě socio-prostorových charakteristik, které měříme dle statistických ukazatelů. Tím opravdu nejjednodušším způsobem, jak to provést, je dle počtu obyvatel a hustoty zalidnění. Důvod pro použití těchto ukazatelů je logický – všichni víme, že města mají větší počet obyvatel/hustotu zalidnění než venkovská sídla (obce). Nicméně i v rámci tohoto ukazatele jsou zaznamenány velké rozdíly mezi zeměmi, kde se na základě počtu obyvatel odlišuje venkovský prostor od městského.³

¹ Woods 2005

² L. Wirth 1938 in Woods, kap.1

³ Woods, 2005

Tabulka 1: Vymezení venkova na základě počtu obyvatel ve vybraných zemích světa⁴

Stát	Počet obyvatel
Island	300
Kanada	1000
Francie	2000
USA	2500
UK	10 000
OSN	20 000
Japonsko	30 000

*V Kanadě je za venkov považováno území s max. počtem 1000 obyvatel, další podmínkou je max. hustota zalidnění 400 obyv./km²

Woods na druhou stranu naráží na fakt, že vymezení venkova pouze na základě tohoto ukazatele je umělý a nezohledňuje další důležité faktory, kterými je venkovský prostor specifický. Jako příklad uvádí, jak je možné, že venkovské sídlo s 999 obyvateli je zařazeno do venkovského typu a sídlo s 1000 obyvateli je zařazeno do jiného hierarchického klasifikačního sloupce. Woods také konstatuje, že není správné vymezovat venkovský prostor jako opak prostoru městského. Z výše uvedeného vyplývá, že nelze tyto oblasti vymezit pouze na základě statistických ukazatelů nebo podle obecných znaků na rurální či městské.

Woods, 2005 také poukazuje na tzv. „index rurality“, který vytvořili autoři Clock a Edwards pro čtvrti v Anglii a Walesu s použitím řady statistických údajů ze sčítání lidu v roce 1971 a 1981. K ukazatelům týkajících se populace byly zahrnuty indikátory jako % domácností s teplou vodou, koupelnou a WC, dále ukazatelé jako zaměstnanost v sektoru zemědělství, dojíždění a vzdálenost do městských center. Na základě těchto ukazatelů vznikla škála hodnocení na pět skupin (extrémně rurální, středně rurální, středně nerurální, extrémně nerurální a městská). Díky tomuto indexu došlo k větší přesnosti a integritě při vymezování rurálních oblastí. Základním problémem byla otázka, proč byly použity právě tyto indikátory a ne jiné? Jak je možné na základě podílu domácností s teplou vodou usoudit, zda se jedná o venkovský typ či nikoliv.

Pokusy akademiků definovat a vymezit venkovský prostor bylo vždy problémové. Ať už byly výsledky spíše subjektivní, či příliš zdůraznili rozdíl mezi městem a venkovem. Geografové se v současné době nesnaží zakreslit přesné hranice kolem

⁴Vlastní zpracování dle Woods, 2005

venkovských oblastí, nyní je důležité se snažit pochopit, jak konkrétní místa, tradice a zvyklosti mají být identifikované jako venkovské.⁵

Definice venkovského prostoru v českých podmínkách se snažila formulovat řada autorů. Radim Perlín (2000), obecně definuje venkov jako „*prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla, kde jsou charakteristické menší intenzity sociálněekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.*“⁶ Dále Perlín uvádí, že univerzální jednoznačné rozdělení rurálního a urbánního prostoru díky složitým sociálně ekonomickým vztahům mezi venkovem a městem není možné.⁷

Tímto jsem se snažila poukázat na fakt, že objektivní definice venkova neexistuje a každý autor či jednotlivec tento pojem popisuje a vnímá zcela jiným způsobem. Uvedené definice venkova jsou velmi obecné a neumožňují exaktní vymezení prostoru na městský a venkovský. Z tohoto důvodu je nutné se zabývat dalším těžce popsatelným pojmem, který souvisí s definicí venkova – termín venkovské sídlo.

K vymezení venkovských sídel nám dle Binka (2009) slouží jednotlivé znaky – urbanistické, architektonické, sociální, ekonomické, administrativní a velikostní. Subjektivní znaky (architektura, urbanismus, sociální vztahy) je vhodné používat, pokud se dostaneme do roviny malého počtu obcí. Tyto znaky nám mohou zpřesnit údaje o území a tím dále členit kategorie obcí.⁸

Pro národní srovnávání je nejvhodnější statistické vymezení venkovského sídla z důvodu toho, že hodnotíme soubor velkého počtu sídel. Pro administrativní účely a vykonávání regionální politiky se jeví jako poměrně jednoduché deskriptivní definice vycházející ze statistických údajů poukazujících na konkrétní prostorové charakteristiky území (počet obyvatel či hustota osídlení).⁹ V našich podmínkách existuje paralelně vedle sebe hned několik způsobů vymezení venkovského prostoru. Odborná literatura nejčastěji považuje za venkovské obce s počtem do 2000 obyvatel¹⁰, resp. 3000 obyvatel.

⁵ Woods, 2005

⁶ Perlín, 2000 str. 2

⁷ Perlín 2000

⁸ Binek 2009

⁹ Perlín 2000

¹⁰ PERLÍN, Radim. Vymezení venkovských obcí v Česku. *Deník veřejné zprávy* [online]. 2009 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>

Po přijetí nového zákona o obcích (Zákon číslo 128/2000 Sb.) je častěji používána hodnota do 3000 obyvatel pro vymezení venkovských obcí¹¹.

Uznáme-li jako vhodnější hranici 3000 obyvatel v obci, pak můžeme říci, že v České republice můžeme za venkovské považovat více než 5 800 obcí (92,8 % všech obcí ČR). Z pohledu klasifikace OECD, která operuje na úrovni NUTS III – kraje, patří s výjimkou Prahy téměř celé území ČR mezi venkovské regiony. Venkovská je dle této definice rovněž většina Evropy. Je důležité zmínit, že tato klasifikace může být prospěšná pro hrubé meziregionální srovnání, při detailnějším pohledu je nutné aplikovat jiné, flexibilnější přístupy.¹²

2.2 Historie rozvoje venkova

Rozvoj venkova a jeho organizačně institucionální struktury jsou v historickém kontextu mezi jednotlivými státy odlišné. Je to dáno ústavou, převládající politickou ideologií a historickým vývojem. Jako příklad uvádí Woods 2005 (kap. 11) Spojené státy a Francii, které mají silné vládní instituce na úrovni obcí či měst. Uvedené státy mají značnou autonomii a pravomoci realizovat politiky, které zohledňují místní specifika, zájmy a názory. Opakem jsou místní správy na Novém Zélandu nebo ve Velké Británii, které mají mnohem menší autonomii, kompetence a méně odpovědnosti. Jejich politiky a aktivity jsou přesně určeny ústředními orgány státní správy. Tyto rozdíly nám umožňují pochopit na jaké hierarchické úrovni politického systému můžeme iniciovat rozvoj ve venkovských oblastech různých států a zda tyto změny, iniciované určitou politikou, mohou nastat vně venkovské oblasti, nebo naopak mohou venkovské oblasti a jejich obce uskutečňovat vlastní interní politiku pro řešení problémů daného území. Tyto příklady poukazují na různorodost administrativních řídicích struktur vybraných států ve světě.

V posledních dvou dekadách prodělávají zásadní reformy a dynamické změny organizačně-institucionálních struktur zejména státy ve střední Evropě. Načasování těchto reforem je dáno mezinárodně politickým kontextem (pád komunismu, postupná integrace do ES / EU) a také dominantní ideologií v daném státě.¹³

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., O obcích. [online]. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>

¹² Novák David W. 2011

¹³ Rumpel a kolektiv 2011

Woods (2005) vymezuje tři etapy vývoje a změn místních správ v rurálních regionech západní Evropy. Každá etapa je charakteristická dominancí určitého typu politických aktérů či elit.

Jedná se o následující etapy:

- a) Paternalistická etapa – počátek 20. století až do 40. let
- b) Etatistická etapa – v 2. polovině 20. století
- c) Governance – od konce 90. let 20. století

Paternalistická etapa je charakteristická tím, že moc měli ti, kteří vlastnili půdu a měli kontrolu nad místními zdroji mohli nejvíce ovlivňovat místní dění. Ve venkovských ekonomikách, jež byly založeny na primárním sektoru, bylo vlastnictví půdy a přístup k dalším nerostným surovinám tím největším bohatstvím. Hlavním vlastníkem půdy byla šlechta a bohatí statkáři. Ti, kdo si půdu pronajímali a nemajetní obyvatelé vesnic byli zcela závislí na majiteli, a to z hlediska zaměstnanosti a střechy nad hlavou. Vlastníci těchto zdrojů také ovládali politický život na vesnicích.

Po 2. světové válce se situace změnila téměř v celé Evropě. A první etapu v západní Evropě nahradila etapa druhá – etatistická, s níž přichází i nová elita mající vyšší vzdělání, řídicí kompetence a vysoký sociálně ekonomický status. Tato elita byla tvořena venkovskými leadery, jako byli například lékaři, obchodníci, duchovní a ostatní lidé mající vyšší sociální status. V této etapě byl kladen velký důraz na stát a jeho aktivní zásahy do lidské společnosti. V zemích střední a východní Evropy, jež patřily do sféry vlivu Sovětského svazu, převzaly veškerou moc nad celou společností komunistické strany pracující pod diktátem Sovětského svazu. V Československé republice došlo k deformaci veškerých doposud utvořených struktur, které na venkově fungovaly. Důsledky tohoto procesu, probíhajícího v letech 1948–1989, pociťuje český venkov dodnes. Tato etapa byla charakteristická důrazem na veřejný sektor, státní zásahy a významnou roli centra v řízení rurálních obcí. Velice významným kontrolním mechanismem se pro západní Evropu stala Společná zemědělská politika (SZP) Evropského společenství v 60. letech 20. století. Základajícími zeměmi byla Francie, Německo, Itálie a Benelux, od roku 1973 přistoupily další tři členské země, a to Spojené království, Irsko a Dánsko. V 80 letech přistoupilo ještě Portugalsko, Španělsko a Řecko. Tato etapa byla ukončena s nástupem neoliberalismu v 80. letech v západní Evropě. Iniciátorem byla především Velká Británie, jež požadovala postupné ustupování státu z obsazených pozic a přenechání odpovědnosti za rozvoj venkova aktivním občanům,

podnikatelům, neziskovým organizacím a jejich partnerstvím, která jsou vytvořena na úrovni nejnižší, lokální. Dochází k zakládání např. lokálních iniciativ, podnikatelských fór, sdružení podnikatelů a zpracování programů zaměřujících se na rozvoj venkova. Na počátku 21. století se začíná uplatňovat nový koncept řízení aktivit na lokální úrovni – governance.¹⁴

Dle Woodse (2005) neznamená posun od *government* ke *governance* pouze změnu institucionálních podmínek, ale obsahuje rovněž změnu stylu řízení a změnu rétoriky, diskurzu o vedení společnosti. Governance přispívá k dosažení společných cílů pomocí plurality lokálních aktérů a spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem. Příkladem aplikace konceptu governance v rozvoji venkova je také LEADER (kapitola 2.6).¹⁵

2.3 Trendy v rozvoji venkova

V rozvoji venkova obecně odlišujeme mezi dvěma přístupy, které jsou zásadní pro rozvoj území. Jedná se o přístup „top-down“, rozvoj řízený centrálně „shora dolů“ a „bottom-up“, rozvoj vedený „zdola nahoru“ prostřednictvím místních aktérů. Woods 2005 uvádí základní odlišnost mezi dvěma termíny: „rozvoj“ a „obnova“ venkova, které bývají často zaměňovány.

Woods se snaží poukázat na to, že *„rozdíl mezi „rozvojem“ a „obnovou“ odpovídá se změnou paradigmatu v politice, kdy důraz na „top-down“ rozvoj venkova vyznačující se státem vedenými velkými infrastrukturními projekty je nahrazován na „bottom-up“ obnovu venkova, který se vyznačuje malými projekty, které vedou místní iniciativy a čerpají především z vlastních zdrojů.“*¹⁶

Přístup „top-down“, který se vyznačuje státními intervencemi do rozvoje byl využíván již od 18. století a ve své době přinesl mnoho úspěchů. Tento rozvoj poskytuje finančně objemné investice do budování infrastruktury (např. průmyslové továrny) a jeho výhodou bylo např. vytvoření milionů nových pracovních míst pro venkovské obyvatelstvo. S tímto přístupem bývá spojován pojem rozvoj venkova, který se váže na proces kvalitativních změn nebo modernizaci území. V posledních desetiletích bývá spíše kritizován. Jeho nevýhodou je závislost na vnějších intervencích, které na sebe

¹⁴ Převzato, BP Benediktová, str.19-20, 2014

¹⁵ Woods (2005), kap.11

¹⁶ Woods (2005), kap.10

téměř vždy vážou riziko. Veškeré zisky z nových podniků jsou ve většině případů exportovány ven z venkovských lokalit a nezajišťují růst místní ekonomiky. Také může hrozit úplné zavření pobočných závodů ve venkovských oblastech, tím, že rozvojové agentury nabídnou příznivější podmínky pro podniky. Kritika poukazuje také na omezené zapojení místních aktérů, kteří si nemohou sami říct, co je pro jejich území důležité a jak by se měl venkov dále rozvíjet.

Dalším přístupem je „bottom-up“, regenerace venkova, který je veden lokálními komunitami, jednou z těchto komunit může být například Místní akční skupina. Tito aktéři jsou schopni nejlépe zhodnotit svoje území, najít skutečné problémy rozvoje venkova a dle vhodných řešení implementovat projekty regenerace. Důležité je zde partnerství mezi veřejným, podnikatelským a neziskovým sektorem (resp. mezi komunitami). Obnova venkova klade důraz na regeneraci upadlých, ale v minulosti existujících a fungujících hodnot, jedná se tedy spíše o cyklický proces. V rámci tohoto přístupu se uplatňuje využívání endogenních zdrojů, to znamená, že již není kladen důraz na přilákání zahraničních investic. Je posíleno postavení místních společenství a rozvoj strategií na obnovu venkova. Prostřednictvím těchto strategií se rozvoj venkova posunul blíže ke svým občanům. Kritikou přenesení odpovědnosti za rozvoj venkova ze státu na místní společenství je fakt, že dochází k vytváření disparit, a ne všechny venkovské oblasti jsou schopné se samy regenerovat prostřednictvím zvýšení svých vnitřních zdrojů. Kritizována je také různorodost zájmů místního obyvatelstva a reprezentativnost řídicích skupin – ne vždy reprezentují široké zájmy veřejnosti.¹⁷ Na druhou stranu se začínají objevovat pochybnosti o tom, jak efektivní je podpora ve směru „bottom-up“, tedy „zdola nahoru“. Ani dobře informovaná a rozvinutá místní společnost nedokáže mnoho, pokud s ní politické instituce nespolupracují. Demokracie je v konečném důsledku proces a současně produkt a je nutností, aby evropské elity podporovaly obojí.¹⁸

Problematikou metody LEADER a přístupu „bottom-up“ v rozvoji venkova se zabýval také Navarro, FA., Woods, M., a Cejudo, E., 2016, tato studie zkoumala rozsah a dopad účasti na rozvoji venkova prostřednictvím metody LEADER, která je základem *Politik rozvoje venkova EU* již 20 let. Součástí článku je případová studie venkovského území Andalusie a Walesu, výsledky ukazují, že účast manažerů MAS v rozvoji venkova je pozitivní a jejich role při rozhodování velmi důležitá. Kriticky je

¹⁷ Woods (2005), kap.10

¹⁸ Youngs 2007

hodnocena struktura a řízení LEADERU v programech pro rozvoj venkova. MAS jsou limitovány byrokracií a rostoucím vlivem regionálních a územních samospráv. Bosworth G. 2016, je zastáncem neoendogenního rozvoje, jedná se o neintervencionistický přístup, který zastává názor, že rozvoj venkova závisí na využití místního potenciálu a zdrojů se zapojením místních obyvatel. Jeho studie vychází z vyhodnocení programu LEADER v Anglii, zkoumány byly účinné prostředky k vytvoření místního postavení v rámci neoendogenního modelu. Pollermann, K. 2014, považuje přístupy „top-down“, a „bottom-up“, pro současnou politiku v oblasti venkova za zastaralé. Popisuje vznik neoendogenních vývojových teorií ve Spojeném království a objasňuje ekonomické důsledky tohoto přístupu. Tento přístup zdůrazňuje význam různých forem kapitálu venkovských ekonomik a zkoumá úlohu sociálních sítí při využívání těchto zdrojů.

2.4 Rozvoj venkova v ČR

Ačkoliv v České republice žije ve venkovských oblastech méně než třetina obyvatel, má náš venkov velký význam především díky svému plošnému pokrytí. Venkovský prostor představuje 79 % rozlohy státu, na které žije 30 % obyvatel republiky. *„Za venkovský prostor jsou zde brány všechny obce do 2 000 obyvatel, a dále obce s velikostí do 3000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km².“*¹⁹ Rozvoj venkova na našem území ovlivňovala celá řada celospolečenských procesů od feudálního systému hospodaření, přes kolektivizaci až po dnešní rozvoj venkova, který je podporovaný vznikem programů rozvoje venkova a aktéry působících na různých úrovních – od lokálních až po národní. V ČR měl politický režim velký vliv na rozvoj venkova.

Významnou událostí, která narušila přirozený rozvoj českého venkova byl odsun Čechů ze Sudet (1938) a následně poválečný odsun Němců z pohraničí (1946–1947), který se dle odhadů dotkl 2,5 mil až 3,5 mil obyvatel. Jednalo se o první politicky řízený zásah, který ovlivnil rozvoj příhraničních venkovských oblastí.²⁰ Celkový život na venkově po druhé světové válce ovlivnila idea kolektivizace a společného družstevního hospodářství. V rámci kolektivizace byli soukromí zemědělci nuceni

¹⁹ Postavení venkova v krajích ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni_venkova_v_krajich_cr

²⁰ Perlín 2000, str. 7

převádět svůj majetek do jednotných zemědělských družstev. Tento proces je významnou historickou kapitolou éry komunismu a jeho hlavním úkolem bylo zvýšení produktivity práce. Kolektivizace rovněž narušila stabilitu českého venkova a postupně zlikvidovala soukromé zemědělce.²¹ V 70. letech byla komunisty zavedena středisková soustava osídlení. Ta měla zásadní dopad na sídelní strukturu a vývoj obcí. Vzniklá soustava střediskových obcí neuznávala přirozené vazby v regionech. „*Středisková soustava byla uplatňována jako regresivní nástroj k potlačení rozvoje nejmenších sídel, a nikoliv jako stimulační nástroj pro možnou podporu větších nebo významnějších sídel.*“²² Z tohoto důvodu přestal tento systém v roce 1993 definitivně fungovat. K mnoha změnám na českém venkově, tak i v celé společnosti došlo po roce 1990. Tyto změny přinesly například návrat k tradičním vlastnickým vztahům (restituce), rozdělení a transformace zemědělských družstev a privatizace státních statků.²³ Došlo k obnovení demokratické formy vlády, které se na venkově projevilo v znovuzavedení obecní samosprávy. Jako důsledek obnovení samosprávy obcí nastal masivní proces jejich dezintegrace, která se týkala především nejmenších venkovských obcí. V období totalitního režimu byly na venkově všechny formy občanské společnosti záměrně potlačovány.²⁴ Blažek (2004) tvrdí, že venkov po r. 1989 „*nepotřebuje ani tak velké dotace do materiálních statků, zvláště pokud by přišly do nepravých rukou a používaly se nepromyšleným, hýřivým způsobem, ale potřebuje nejdříve podporu těm, kdo na venkově rozhodují, tedy podporu v obnovování selskému rozumu, v obnovování vespolného života, v obnovování kritického myšlení a schopnosti vyjednávat.*“²⁵

Prvním významným neziskovým sdružením po roce 1990, které se týká rozvoje venkovských obcí s důrazem na hodnoty a tradice je **Spolek pro obnovu venkova** (dále jen SPOV). Jedním z úkolů spolku je přispívat k obnově a prohloubení společenského života na venkově, motivovat občany žijící na venkově k dobrovolné aktivitě, napomáhat vzniku a činnosti místních a regionálních sdružení.²⁶

Rozvoj venkova není v ČR svěřen žádnému resortu. Sektorově je však rozložen především mezi Ministerstvo zemědělství ČR (MZe) a Ministerstvo pro Místní rozvoj ČR (MMR). Prostřednictvím těchto ministerstev od r. 1990 vznikají různé programy

²¹ Perlín 2000, str. 7

²² Perlín 2000, str. 10

²³ Binek 2007, str. 59

²⁴ Blažek 2004

²⁵ Blažek 2004, str. 166

²⁶ Informace o SPOV. SPOV – spolek pro obnovu venkova [online]. 2006 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.spov.org/o-spolku-pro-obnovu-venkova.aspx>

na podporu rozvoje venkova. V rámci těchto programů získávají obce od státu dotace na rozvoj. V roce 1991 vznikl **Program obnovy vesnice** (od r. 1998 Program obnovy venkova). Program byl orientovaný na komplexní řešení problémů – podpora socioekonomického vývoje, obnova občanské vybavenosti, technické infrastruktury, podpora podnikání, zaměstnanosti a cestovního ruchu aj. Program obnovy venkova je v gesci MMR. Jedná se o čistě národní program, který je vyhlašován každoročně. Program podporuje spolky a sdružení, zapojení mládeže a různé participační aktivity.²⁷ Jedním z dotačních titulů je např. Podpora vítězů soutěže Vesnice roku.²⁸

Dalším programem byl **Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční, zemědělství“**, který fungoval pro období 2004-2006 pod vedením Mze. Program byl spolufinancovaný ze strukturálních fondů Evropské unie (Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, EAGGF). Hlavním cílem OP je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství formou další restrukturalizace a růstu produktivity práce.²⁹ Nejdůležitějším koncepčním nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD)* je **Program rozvoje venkova** (dále jen PRV), který vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova (NSPRV) a současně je jeho prováděcím dokumentem.

Program venkova ČR na období 2007–2013 byl realizován prostřednictvím čtyř prioritních os, z nichž jedna byla celá věnovaná přístupu LEADER. Zaměření os bylo následující:

- „*Osa I: zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví,*
- *Osa II: zlepšování životního prostředí a krajiny,*
- *Osa III: kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova,*
- *Osa IV: LEADER“.*³⁰

²⁷ Svobodová a kol, 2011

²⁸ Dvacet let Programu obnovy venkova. *Deník veřejné správy* [online]. 2011 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6492200>

²⁹ OP ROZVOJ VENKOVA A MULTIFUNKČNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2012 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Operacni-programy/OP-ROZVOJ-VENKOVA-A-MULTIFUNKCNI-ZEMEDELSTVI>

³⁰ Ministerstvo zemědělství České republiky. *PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ 2007-2013* [online]. Praha, 2013. [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1393415127062.pdf

Všestranný rozvoj venkova se řešil v rámci opatření *osy III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova* (18 % objemu financí z PRV) a osy IV, která je financována metodou LEADER (5 %).³¹ Hlavním cílem čtvrté osy je realizace místní rozvojové strategie (tedy SPL) a spolupráce místních partnerství.³² Osa IV. LEADER se dělí na tři opatření, přičemž každé z nich má na dané období rozdílný rozpočet. V rámci opatření IV.1.1 realizovaly MAS svůj SPL a musely splňovat kritéria přijatelnosti posuzovaná SZIF a Hodnotitelskou komisí MZe. Díky tomuto opatření čerpaly MAS prostředky na provoz a poradenství spojené s realizací SPL. Dle implementace osy IV. Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, byla vytvořena Tabulka 2, která znázorňuje jednotlivá opatření osy IV a finanční prostředky, které byly proplaceny k 15. 9. 2015

Tabulka 2: Opatření osy IV.³³

Opatření osy IV.
IV.1.1 Místní akční skupina
IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie
IV.2 Realizace projektů spolupráce

Tabulka 3: Implementace osy IV.³⁴

Opatření osy IV.	IV.1.1	IV.1.2	IV.2
Částka za podané žádosti o proplacení (Kč)	830 267 674	3 823 570 566	512 558 14
Proplaceno (Kč)	818 795 770	3 737 499 312	376 622 168
Proplaceno v %	98,6 %	97,7 %	73,5 %

V Programu rozvoje venkova ČR jsou určeny podmínky pro výběr MAS k podpoře z EAFRD EU. PRV je v gesci MZe ČR, zatímco zprostředkovatelem je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Centrální pracoviště Státního zemědělského

³¹ Realizace osy IV Leader v Programu rozvoje venkova ČR 2007–2013. *Deník VEŘEJNÉ SPRÁVY* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6360774>

³² OSA IV. - LEADER. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2013 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/eafrd~osa4>

³³ Vlastní zpracování dle 19. zasedání MV PRV 19. 11. 2015. *eAGRI* [online]. 2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>

³⁴ Tamtéž

intervenčního přijímá žádosti o podporu (v rámci opatření PRV) a provádí výběr projektů MAS a SPL jako oblastí podpory. Výzvy pro výběr projektů byly vyhlašovány minimálně jednou do roka, první výzva byla vyhlášena v roce 2008. Zároveň je také platební agenturou, která vyplácí dotaci MAS.³⁵ Avšak jak říká Korcová a Kotásková (2013) v rámci decentralizace je odpovědnost přesunuta za správné využívání dotací z ústřední úrovně tzn. z Ministerstva zemědělství na regionální úroveň, tedy na MAS. Odpovědnost za rozdělování dotací a jejich správné čerpání je hlavní myšlenkou programu LEADER.³⁶

Pro získání finančních prostředků z programu LEADER bylo důležité vypracování a předložení kvalitního Strategického plánu LEADER, včetně fichí (oblastí podpory) podle PRV 2007–2013. Celková alokace PRV byla 3 670,10 mil EUR, z této částky bylo proplaceno 79 %. Alokační pro čtvrtou osu LEADER představuje 5,6 % celkového objemu finančních prostředků, což je 205,8 mil. EUR. Z této částky bylo proplaceno 70 %.³⁷ Roční alokace MAS se skládala z pevného základu a bonusu. Základ byl tvořen sumou, která je pro každou MAS v dané výběrové skupině totožná a počítá se jako poměr poloviny alokace na danou skupinu MAS. Skládá se z počtu obyvatel dané MAS a počtu bodů udělených Hodnotitelskou komisí v rámci hodnocení činnosti MAS, které proběhlo v roce 2012.³⁸ (Více informací o tomto hodnocení naleznete v podkapitole 5.2 Hodnocení MAS)

Pro současné období byl dne 26. 5. 2015 Evropskou komisí schválen programový dokument Program rozvoje venkova ČR 2014–2020.³⁹ Jedná se o program Ministerstva zemědělství. Politika rozvoje venkova pro současné programové období vychází z vize Strategie Evropa 2020, podle které má být *hospodářský růst inteligentní, inkluzivní*

³⁵ Ministerstvo zemědělství České republiky. *PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ 2007-2013* [online]. Praha, 2013. [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefard%2F1393415127062.pdf

³⁶ KOTÁSKOVÁ Sylvie a Renata KORCOVÁ. *Role Místní akční skupiny v rámci rozvoje regionu*. The International Scientific Conference INPROFORUM, 2013, s. 131-135. ISBN 978-80-7394-440-7

³⁷ Aktuální stav implementace PRV na období 2007 - 2013. *eAGRI* [online]. 2017 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/stav-implementace/>

³⁸ Alokační místních akčních skupin na rok 2013. *eAGRI* [online]. 2012 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akni-skupina/alokace-mistnich-akcni-skupin-na-rok-2.html>

³⁹ PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 2014-2020. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2013 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

a *udržitelny*.⁴⁰ Nově je politika rozvoje venkova mnohem více propojena i s ostatními strukturálními fondy. V období 2014–2020 spadají MAS pod gesci MMR.

Program rozvoje venkova v novém programovém období 2014–2020 má omezenější zaměření, především díky menšímu rozpočtu přibližně o 16 miliard korun. Podpora pro obce a nezemědělské podnikatele je poskytována pomocí ostatních operačních programů a PRV je orientovaný na investice do zemědělských podniků včetně subvencí mladých zemědělců a diverzifikace činností, v oboru maloobchodu, stavebnictví a zpracovatelského průmyslu. V tomto období do českého zemědělství přijde finanční podpora ve výši 84 miliard korun. Podpořeny mohou být například tyto aktivity – výstavba nebo stavební obnova truhlářské dílny, pivovaru, maloobchodní prodejny nebo autoservisu. Zvýhodněny budou projekty, díky kterým vzniknou nová pracovní místa. Podporu získají rovněž podnikatelé v oblasti cestovního ruchu poskytující agroturistiku. Tato pomoc je zaměřena na malokapacitní ubytovací zařízení (min. 6, max. 40 lůžek). Tyto zařízení obsahují stravování, sportovní hřiště a příslušné zázemí. Dotovány budou např. bioplynové stanice, stáje, technologie pro rostlinou a živočišnou výrobu, speciální stroje, jímky. Rovněž jsou podporovány investice do zpracování zemědělských produktů. V porovnání s minulým programovým obdobím je kladen větší důraz na projekty spolupráce a znalostí. V oblasti lesního hospodářství budou podpořeny rekonstrukce a výstavby lesních cest, zakoupení lesnických strojů a technologií šetrných k ŽP, budování retenčních nádrží, zpracování dřeva v malých pilařských provozovnách apod. Nově je do PRV zařazeno Opatření dobré životní podmínky zvířat (welfare), které je zaměřené na prasata a skot. Dále pak například opatření Agroenvironmentálně-klimatická a Ekologické zemědělství.

Na komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), resp. metodu LEADER, která je zaměřena na místní potřeby daného venkovského území a rozvoj spolupráce aktérů na místní úrovni bude z PRV vyčleněno 5 % finančních prostředků a na jeho uskutečnění se nově podílejí také ostatní operační programy:

- Integrovaný regionální operační program
- OP Zaměstnanost
- OP Životní prostředí⁴¹

⁴⁰ The European network for rural development (ENRD). *Policy overview 2014-2020* [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://enrd.ec.europa.eu/en/policy-in-action/cap-towards-2020/rdp-programming-2014-2020/policy-overview>

Alokace pro místní akční skupiny na programové období 2014–2020 byla vypočtena dle územní působnosti v rámci standardizace. Celková alokace vyčleněná z PRV pro jednotlivé MAS byla určena podle rozlohy a počtu obyvatel MAS (75 % tvoří rozloha MAS a 25 % počet obyvatel MAS).⁴²

Dalšími institucemi, které podporují venkovské aktivity a zájmy jsou například *Národní síť zdravých měst (NSZM ČR)*, *Sdružení místních samospráv (SMS ČR)*, *Svaz měst a obcí*.⁴³

V roce 2007 byla založena *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* (dále jen NS MAS ČR), která podporuje činnost místních akčních skupin, rozvíjí jejich vzájemnou spolupráci, provádí monitoring a hodnotí aktivity MAS. Prostřednictvím NS MAS je na našem území reprezentována metoda LEADER. Síť pro spolupráci MAS fungovala již od roku 2005 prostřednictvím neformálního seskupení pod názvem *Národní síť rozvoje venkova (NSRV)*.⁴⁴ V roce 2016 měla NS MAS ČR 169 členů, což je drtivá většina existujících MAS na našem území.⁴⁵

Celoevropským pilířem venkovského rozvoje je *Evropská síť pro rozvoj venkova* (dále jen ENDR), který vznikl v roce 2008, z iniciativy Evropské komise, Generálního ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova. „*ENDR slouží jako platforma pro sdílení nápadů a zkušeností s tím, jak se praxi osvědčuje realizace politiky rozvoje venkova, a jak by se daly zlepšit, a to ve všech členských státech.*“⁴⁶

Za aktéry rozvoje venkova lze považovat obecně ty subjekty, které vstupují do dění na venkově, jsou jeho součástí a nějakým způsobem se podílí na jeho rozvoji. Existuje široké spektrum aktérů, které lze rozdělit podle různých charakteristik jejich fungování. Podle formálnosti struktury lze aktéry rozdělit na institucionalizované (veřejná správa, zájmová samospráva), částečně institucionalizované (organizace

⁴¹ Program rozvoje venkova v novém programovém období 2014-2020. *Dotacní noviny* [online]. 2014 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://dotacni-noviny.cz/program-rozvoje-venkova-v-novem-programovem-obdobi-2014-2020/>

⁴² Stanovení alokace pro místní akční skupiny na programové období 2014-2020 v rámci Programového rámce Programu rozvoje venkova. *eAGRI* [online]. 2015 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/stanoveni-alokace-pro-mistni-akcni.html>

⁴³ Ministerstvo zemědělství ČR. *Brožura LEADER, budoucnost venkova*, 2009 [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf

⁴⁴ Svobobová 2011

⁴⁵ Databáze NS MAS. *NSMAS České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/>

⁴⁶ PŘEHLED ENRD. *Evropská síť rozvoje: Propojení venkova Evropy* [online]. 2014 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/cz/en-rd-presentation_cz.html

neziskového sektoru) a neformální (zájmové skupiny, občané).⁴⁷ Za nejvhodnější dělení aktérů pro účely mé práce považuji rozlišení na základě úrovní veřejné správy. Lze rozlišit aktéry dle hierarchického postavení s působností evropskou, národní, regionální a lokální. Pokud aktéry rozvoje zároveň rozdělíme podle sektorů – veřejný, podnikatelský a neziskový, vznikne matice aktérů, která zobrazuje prostorovou úroveň versus typ sektoru (Tabulka 4). Dělení je možné provést i z hlediska rozvoje venkova jako celku (např. Ministerstvo zemědělství, Spolek pro obnovu venkova).⁴⁸

Klíčovými aktéry v rozvoji venkova na lokální úrovni jsou obecní samosprávy, občané a další místní subjekty (podnikatelé, zájmová sdružení). Aktéři na lokální úrovni významně přispívají k rozvoji venkova, provádějí konkrétní činnosti směřující ke zlepšení podmínek pro život na venkově. Na regionální úrovni je důležitá činnost krajských samospráv, které financují dotační programy a vytváří podpůrný rámec pro oblast rozvoje venkovských obcí. Evropská úroveň nepůsobí přímo na rozvoj venkova, udává pouze základní rámec a finance, to samé platí pro národní úroveň, její úloha je spíše organizační.⁴⁹

Tabulka 4: Matice aktérů⁵⁰

		SEKTORY		
		Veřejný	Podnikatelský	Neziskový
ÚROVEŇ	Evropská	Evropská komise (rámec SZP EU)	Nadnárodní zájmová uskupení (např. COPA a další svazy zemědělců, výrobců a producentů)	Sítě
	Národní	Ministerstva; Celostátní síť pro venkov	Celostátní zájmová uskupení	Spolky, svazy, sítě
	Krajská	Kraj; Vysoké školy; Krajská informační střediska	Podnikatelská sdružení	Nezisková sdružení
	Lokální	Obce – DSO, MAS; Obcí zřizované organizace	Podnikatelé, zemědělci	Zájmová sdružení, spolky

⁴⁷ Binek a kol. 2009

⁴⁸ Binek a kol. 2009

⁴⁹ Svobodová 2011

⁵⁰ Jan Binek a kol.2009

2.5 Společná zemědělská politika v ES

Po vstupu ČR do Evropské unie (2004) a přijetí Společné zemědělské politiky můžeme využívat programů EU na podporu rozvoje venkova. Tímto se EU stává novým aktérem na supracionální úrovni, kde hraje významnou roli v rozvoji venkova v ČR. Politika rozvoje venkova na našem území je prováděná v rámci politiky rozvoje EU.

Společná zemědělská politika (dále jen SZP; známá též pod anglickou zkratkou CAP – Common Agricultural Policy) je nejstarší politikou ES, která byla zakotvena již v Římské smlouvě z roku 1957. Hlavními záměry bylo zvýšení produktivity zemědělství, dostupnost potravin pro občany EU a zajištění přijatelné životní úrovně zemědělcům.⁵¹ Stěžejní reformou v průběhu trvání SZP pro venkovské oblasti byla tzv. Agenda 2000, která upravovala rozvoj zemědělství a zároveň zdůraznila důležitost rozvoje evropského venkova.⁵² Po této reformě byla SZP rozdělena na dva pilíře, jeden pilíř byl zaměřen na zemědělství a druhý na rozvoj venkova. V roce 2003 proběhla další reforma, která stanovila nové cíle. Jednalo se o zvýšení konkurenční schopnosti zemědělství, zaměření na ochranu ŽP, jakost a bezpečnost potravin a welfare. Další novinkou této reformy byla tzv. modulace, kterou se rozumí přesun určitého procenta z celkových přímých plateb z I. pilíře do II. pilíře. To znamená přesun části plateb do fondů venkovského rozvoje.⁵³ Na pomoc vyrovnat se s novými reformami byl navržen program SAPARD pro rozvoj venkova, který napomáhá kandidátským zemím vstoupivších roku 2004.⁵⁴

⁵¹ Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky. *eAGRI* [online]. 2009-2017 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>

⁵² Společná zemědělská politika po reformě z roku 1992. *Business Info* [online]. 2009 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zemedelska-politika-reforma-z-roku-1992-5145.html>

⁵³ Pělucha a kol. 2006

⁵⁴ SAPARD. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2012 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/SAPARD>

Dalším důležitým milníkem SZP byla nová reforma z roku 2011, která „*usiluje o posílení hospodářské a ekologické konkurenceschopnosti odvětví zemědělství, podporu inovací, boj proti změně klimatu a podporu zaměstnanosti a růstu na venkově.*“⁵⁵

Politika rozvoje venkova EU je financována prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen EZFRV), jedná se o samostatný fond, který je orientovaný pouze na financování druhého pilíře. Na současné období 2014-2020 je pro všech 28 členských států vyhrazena částka 100 miliard eur.⁵⁶ Finanční prostředky věnované na rozvoj venkova lze využívat pro financování zemědělské i nezemědělské činnosti v rámci těchto priorit.

Priority SZP EU 2014–20:

- „*podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství a lesnictví,*
- *zvyšování konkurenceschopnosti,*
- *podpora organizace potravinového řetězce a řízení rizik,*
- *obnovování, ochrana a rozšiřování ekosystémů,*
- *podpora účinného využívání zdrojů a přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku,*
- *využití potenciálu pracovních míst a rozvoj venkovských oblastí.*“^{57,58}

2.6 LEADER

Kolem druhé poloviny minulého století bylo zemědělství základem ekonomiky venkova, dnešní situace tomu tak zdaleka neodpovídá a drobní zemědělci se potýkají s problémy při snaze o udržení své činnosti. Díky mechanizovanému zemědělství došlo ke snížení počtu pracovních míst ve venkovských oblastech a konečným výsledkem byl odchod těch nejschopnějších a vzdělaných, kteří našli lepší život v městských oblastech. Malé venkovské podniky také ohrožovala konkurence ze strany obchodních řetězců. Z výše uvedených problémů lze sledovat, že bylo na místě vynaložit úsilí na podporu dalších hospodářských odvětví na venkově. Na venkov se dostaly nové aktivity jako, např. cestovní ruch a tím tedy nový druh příjmů ve kterém mnoho aktérů vidí příležitost,

⁵⁵ Evropská komise. *Společná zemědělská politika: Příběh pokračuje* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2012 [cit. 2016-12-16]. ISBN 978-92-79-23261-9. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/50-years-of-cap/files/history/history_book_lr_cs.pdf

⁵⁶ Rozvoj venkova 2014–2020. *Zemědělství a rozvoj venkova* [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_cs

⁵⁷ Tisková zpráva. *European Commission: Press Release Database* [online]. 2013 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_cs.htm

⁵⁸ Legislativní návrh SZP po roce 2014+ z pohledu uplatnění metody LEADER. *NSMAS České republiky* [online]. 2016 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktuality/2016/vystupy-ze-seminare-aktualni-informace-pro-mas-leader-v-programu-rozvoje-venkov-ze-dne-17-3-v-havlickove-brode/>

jak přispět k rozvoji území na venkově. „Z mnoha důvodů je však třeba tato očekávání považovat za přehnaná; atraktivita území bývá často ze strany aktérů nekriticky nadhodnocována, potřebná infrastruktura buď zcela chybí, nebo nevyhovuje požadavkům cílových skupin (a na její dobudování chybí nezbytné prostředky) a zkušenosti z většiny rurálních oblastí naznačují, že příjmy z cestovního ruchu mohou mít sice doplňkový charakter, ale rozhodně je nelze považovat za dostatečně významné a stabilní.“⁵⁹ Cestovní ruch začal nabývat na síle v souvislosti s nárůstem prostorové mobility a objemem i významem volného času. Již na konci 19. století se některé rurální regiony začaly prezentovat jako turistické destinace.

Z těchto důvodů si představitelé EU uvědomili, že je potřeba zavést opatření, která budou zaměřena na pomoc všem obyvatelům venkovských oblastí (nejen farmářům), a to na místní úrovni. Mnoho venkovských oblastí v Evropském prostoru započalo proces oživení, ostatní však stále zaostávají. Tam, kde dosahují dobrých výsledků, mají pravděpodobně vliv na utváření budoucnosti osvědčené postupy a jiné faktory spíše nehmotného charakteru. Za jednu z nejúčinnějších metod rozvoje venkova v Evropě, který zaznamenává dvacetileté zkušenosti je považován LEADER. Název pochází z francouzského „Liaison entre Acteurs du Développement Economique Rural“, český překlad znamená „Vztah mezi jednotlivými aktéry v hospodářském rozvoji venkova“. ⁶⁰ Nejedná se pouze o alokaci zdrojů zaměřující se pouze na jednotlivé typy projektů, program spojuje různé aktéry venkova a zařazuje do místního rozvoje velké množství soukromých zdrojů a dobrovolných prací. Většina zdrojů z Evropské unie, které píší o LEADERU uvádí, že je tento program novou metodou v rozvoji venkova. Toto tvrzení lze však popřít, protože k spolupráci různých společenství na místní úrovni v rozvoji venkova docházelo už v paternalistické fázi.

Již v době paternalismu role státu a místní správy byly minimální a odpovědnost byla soustředěna do rukou místní elity (feudální baroni – vlastníci půdy či obchodníci), která byla schopna řešit lokální problémy a spravovat ekonomický rozvoj, zároveň však disponovala mocí a bohatstvím.⁶¹ Za inovační tedy můžeme považovat znovunalezení této metody.

⁵⁹ David W. Novák 2011

⁶⁰ WADE, Philippe a RINNE, Petri. *Průvodce programem LEADER: založený na zkušenostech z Finska, Irska a České republiky: závěrečná zpráva nadnárodního projektu LEADER*. 1. české vyd. Brno: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, 2011. 122 s. Publikace Komise pro venkovskou politiku; 5/2008. ISBN 978-80-87318-20-1.

⁶¹ Rumpel 2011

2.6.1 LEADER V EU

Metoda LEADER byla představena již v roce 1991 jako iniciativa Evropské unie, na rozdíl od velkých programů EU, jako jsou Regionální či Sociální fondy, které jsou vedeny vládami členských států je řízena přímo z Bruselu. Díky tomuto přístupu k programu LEADER bylo umožněno místním sdružením získat přímý přístup k fondům EU a zároveň přijímat opatření bez nutnosti čekání na schválení ze strany ústředních vlád.⁶² Na začátku představoval program LEADER soubor zásad, který kladl důraz na zapojení místní úrovně do regionálního plánování a tvorbu strategií. Podporován byl přístup „bottom-up“, což znamená, že za rozvoj regionu rozhodují samy místní subjekty, které se s územím ztotožňují. Jedním z cílů tohoto přístupu bylo podpořit místní identitu a zaměřit se na využití zdrojů specifických pro daný region. Evropská komise viděla v LEADERU mimo jiné možnost získání inovativních nápadů, které by bylo možné použít na další regiony.⁶³ Zkušenosti programu LEADER I (1991–1993) ukázaly na to, jak obtížné je definovat společný projekt pro oblasti, které odděluje vzdálenost, ale také kultura, jazyk atd. I když myšlenka spolupráce se jeví zcela jasně, partneři z různých zemí zjišťují, jak je složité dohodnout se na společných plánech, tak, aby uspokojily jejich potřeby.⁶⁴ V tomto experimentálním období vzniklo v rámci iniciativy LEADER 217 nových MAS.⁶⁵ Prvním nástupcem byla iniciativa LEADER II (1994–1999). Iniciativa podporovala hlavně tzv. přenositelné inovační projekty, které představovaly nové přístupy k rozvoji venkova, výměnu zkušeností a know-how. Cílem bylo rovněž rozšíření těchto ukázkových projektů v rámci Evropské unie a tím vznikaly mezi MAS projekty mezinárodní spolupráce. Příkladem úspěšné aplikace programu LEADER II je Německo, program pomohl vytvořit nová pracovní místa a posílil identitu venkovských oblastí v nových spolkových zemích. Celkově byla stanovena částka 1,7 bilionů eur a počet vzrostl na 906 MAS z EU-15.⁶⁶ Následovala Iniciativa LEADER+ (2000–2006), která se na rozdíl od předchozích zaměřovala na všechna venkovská území EU. LEADER+ kladla mnohem větší důraz na tvorbu a implementaci kvalitních

⁶² Tamtéž

⁶³ Ray 1998.

⁶⁴ ČEPELKA, Oldřich. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova* [online]. Praha: MMR ČR – odbor integrace a strukturálních fondů, 2001 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2

⁶⁵ European Commission. *EU Rural Review: A Publication from the European Network for Rural Development* [online]. European Union, 2012 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/fms/pdf/C5783D0F-93AD-1BC6-83B6-2869BA396C36.pdf>

⁶⁶ Tamtéž

integrovaných strategií udržitelného rozvoje, které vytvářejí místní akční skupiny.⁶⁷

V programovacím období 2007–2013 byla metodě LEADER vyhrazena celá IV. horizontální osa Programu rozvoje venkova (PRV). Cílem osy je podporovat rozvoj venkovských oblastí, založený na aktivitě místních aktérů – obcí, podnikatelů a neziskových organizací. V programovém období 2007–2013 bylo v rámci zemědělské politiky je „účelem osy IV Leader především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově“.⁶⁸ Pro toto období byla určena částka 8,9 bilionů € a počet MAS v zemích EU se zvýšil na 2 402 MAS.⁶⁹ V současném období 2014–2020 by se měl počet navýšit na 2 530 MAS. Očekává se dosažení 162 mil. obyvatel žijících v MAS na území EU. Alokace pro toto období činí 9,7 bilionů €. ⁷⁰ Nové programové období přináší do rozvoje venkova další inovace a zásadní změny. Nadále bude pokračovat podpora metody LEADER, která bude rozšířena i do ostatních strukturálních a investičních fondů. Dosavadní metody LEADER jsou v současném období začleněny pod širěji uplatňovaný přístup *Komunitně vedeného místního rozvoje* (dále jen CLLD). Principiálně se však jedná o to samé. CLLD bude uskutečňován nejen prostřednictvím SZP, ale i prostřednictvím dalších OP v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen EFRR) a Evropského sociálního fondu (dále jen ESF). Do implementace CLLD se kromě PRV zařadil Operační program Zaměstnanost (OP ZAM pod MPSV), Integrovaný regionální operační program (IROP pod MMR) a Operační program Životní prostředí (OP ŽP pod MŽP). Novinkou v programovém období 2014–2020 je přistoupení k nastavení tzv. povinných standardů pro fungování MAS. (viz. kap. Standardy MAS). ⁷¹

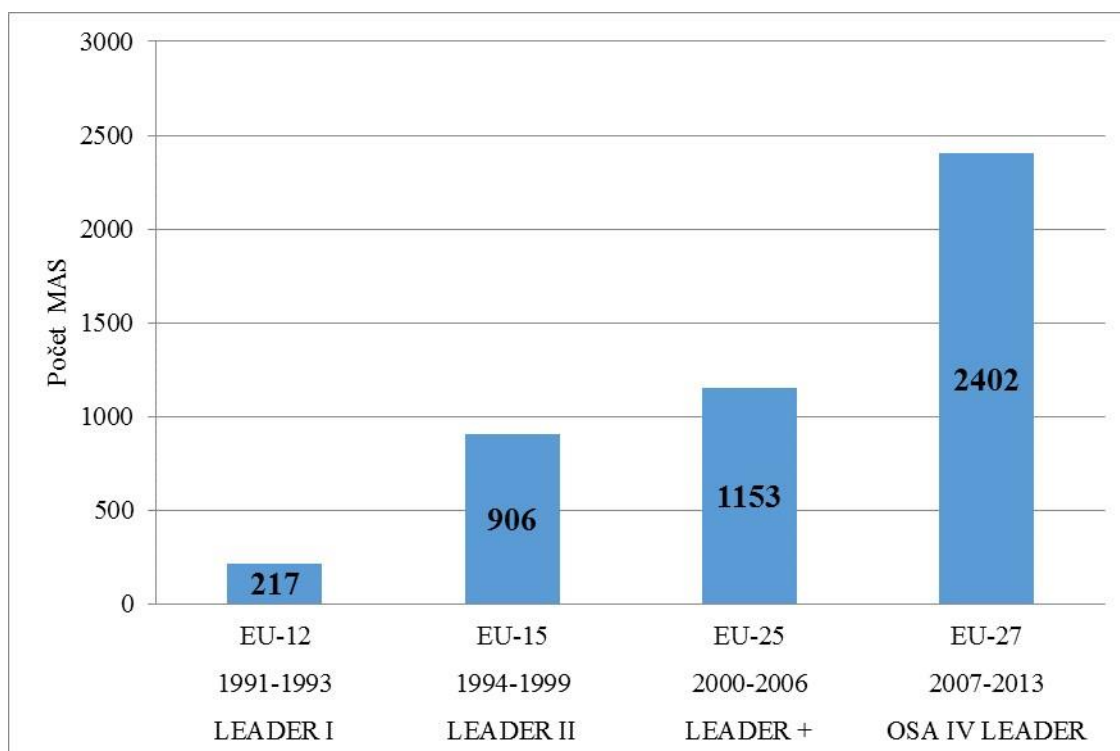
⁶⁷ ČEPELKA, Oldřich. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova* [online]. Praha: MMR ČR – odbor integrace a strukturálních fondů, 2001 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2

⁶⁸ Osa IV – LEADER. *Deník veřejné zprávy* [online]. 2007 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6267173>

⁶⁹ European Commission. *EU Rural Review: A Publication from the European Network for Rural Development* [online]. European Union, 2012 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/fms/pdf/C5783D0F-93AD-1BC6-83B6-2869BA396C36.pdf>

⁷⁰ CLLD IN EAFRD. *European Network for Rural Development* [online]. 2017 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/cms/farnet/files/documents/CLLD%20in%20EAFRD.pdf>

⁷¹ M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj). *eAGRI* [online]. 2009-2017 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora->

Obrázek 1: Historie zapojení MAS v EU⁷²

Hlavními přínosy uplatnění metody LEADER jsou:

- Zapojování partnerů – více spolupráce, lepší využití lidského potenciálu
- Inovace – poskytne nutné změny pro adaptaci v měnící se společnosti a prostředí
- Propojování témat a cílení podpory – integrované strategie jsou efektivnější, směřování podpory odpovídá místní strategii vypracované lidmi, kteří v regionu žijí a organizacemi, které v něm působí
- Zacílení na efektivní změnu – regionálně odlišné postupy i cíle uplatňující nástroje: komunikace, spolupráce, přenos zkušeností a finanční podpora.
- Průběžný monitoring dopadu⁷³

⁷² Vlastní zpracování dle European Commission. *EU Rural Review: A Publication from the European Network for Rural Development* [online]. European Union, 2012 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/fms/pdf/C5783D0F-93AD-1BC6-83B6-2869BA396C36.pdf>

⁷³ Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. *Metody optimalizace fungování MAS* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2015/06/Metody-optimalizace-fungov%C3%A1n%C3%AD-MAS_T%C5%99ebo%C5%88sko.pdf

2.6.2 Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

V současném programovém období 2014–2020 se nástupcem metody LEADER stává integrovaný nástroj Komunitně vedený místní rozvoj (z anglického Community-led Local Development, CLLD). V našem prostředí je stanoven k podpoře místního rozvoje nejen za pomoci evropských fondů prostřednictvím MAS. CLLD zapojuje místní organizace tak, aby přispívaly k inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícího začlenění. „*CLLD je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál, zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci.*“⁷⁴ Mezi hlavní témata, které CLLD řeší patří například vysoká nezaměstnanost ve venkovských oblastech, podpora podnikatelských příležitostí, zamezení odlivu kvalifikované a mladé pracovní síly, zvýšení kvalifikace obyvatel venkova, podpora malých podnikatelů na venkově, zlepšení kvality a dostupnosti služeb.⁷⁵ Jedná se nástroj, který je používán na subregionální úrovni a uskutečňuje se na konkrétním území na základě schválené Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD), realizované prostřednictvím MAS.⁷⁶ Zpracování této strategie na území MAS je podmínkou pro čerpání dotací. Jedná se o střednědobou strategii, která je zpracována na základě komunikace s aktéry v území, kterými jsou obce, podnikatelé, neziskové organizace nebo jednotliví členové MAS.⁷⁷ SCLLD obsahuje charakteristiku území a zdůvodnění jeho výběru, analytickou část (vymezení území, stručná socioekonomická analýza, analýza problémů a potřeb, SWOT analýza), strategickou část (stanovení vize, popis strategie a jejích cílů), implementační část (popis implementačního procesu na úrovni MAS a druhy projektů) a přílohy (např. mapa území, analýza rizik).⁷⁸

⁷⁴ NAŘÍZENÍ (EU) EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č. 1303/2013. [cit. 2016-12-21]. 2013. Dostupné také z:

http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/04/na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD_CLLD_final.pdf

⁷⁵ Opatření přijatá pro zajištění integrovaného přístupu při využívání fondů pro územní rozvoj specifických subregionálních oblastí podle čl.15 (2,ii) obecného nařízení. In: NSMAS České republiky [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/08/DoP-na-EK-20140808_doSFC_kap-3.1.1CLLD.pdf

⁷⁶ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) jakožto nástroj politiky soudržnosti na období 2014–2020 pro místní rozvoj a rozvoj venkovských, městských a příměstských oblastí [online]. Brusel, 2014 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52014AE3156&from=CS>

⁷⁷ CLLD 2014-20. Luhačovské zálesí [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.luhacovskezalesi.cz/mas/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/komunitne-vedena-strategie-mistniho-rozvoje/>

⁷⁸ Současnost a budoucnost venkova [online]. 2014 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/09/brozura-CLLD_8_2014.pdf

Jako metodická podpora byl vypracován NS MAS ČR *Manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014-2020*, který slouží jako doporučení a MAS se podle něj mohou řídit. Manuál poskytuje definování základních principů, ze kterých by se mělo vycházet.⁷⁹

Na rozdíl od předchozího období, kdy bylo možné čerpat finanční prostředky jen z PRV lze v současném programovém období získat finanční prostředky pro MAS také z dalších ESIF. To znamená, že podporu lze získat i z tematických operačních programů (IROP, PRV, OP Zaměstnanost, OP Životní prostředí).⁸⁰ V IROP je vymezena prioritní osa 4 – Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Pro tuto prioritní osu je vymezena částka 8 360 mil. Kč.⁸¹ Z IROP budou financovány animační náklady MAS, realizace SCLLD, včetně animace škol. Na režijní náklady je dána částka 2 337,5 mil. Kč.⁸² V OP Zaměstnanost je CLLD uplatněn v samostatné investiční prioritě 3 v rámci prioritní osy 2 Sociální začleňování a boj s chudobou. Pro OP Z je alokována částka 1 850,75 mil. Kč. Rovněž mohou MAS čerpat také nepřímo z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, ačkoliv zde není uplatněn CLLD, díky dohodě s IROP. V rámci OP Výzkum, vývoj a vzdělávání se plánuje zapojení MAS jako prostředníků při tvorbě akčních plánů. Na činnost MAS je alokována částka 300 mil. Kč.⁸³ Na PRV je vyhrazena přibližná částka 4 015 mil. Kč, z celkového objemu PRV by mělo putovat 192,5 mil. Kč na projekty spolupráce. Přibližná celková výše částek určených na CLLD je 17 250,75 mil. Kč. Při předpokládaném počtu 180 MAS, lze vypočítat roční alokaci pro jednu MAS přibližně 13,7 mil. Kč⁸⁴

⁷⁹*Příprava období 2014-2020: Manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014-2020* [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/podklady-pro-op/>

⁸⁰Tamtéž

⁸¹ Brožura specifické cíle IROP [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e85c3c99-97a8-4217-ac33-5de87147dad0/Brozura_specificke-cile-IROP_aktualizace-4_6_2015.pdf?ext=.pdf

⁸² Tamtéž

⁸³*Zástupci MAS se účastnili semináře k využití CLLD v operačních programech 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/tiskove-zpravy/2015/zastupci-mas-se-ucastnili-seminare-k-vyuziti-clld-v-operacnich-programech-2014-2020/>

⁸⁴ POŠMURNÝ, Václav. Integrovaný nástroj CLLD v IROP: Komunitně vedený místní rozvoj. In: *Semináře k představení Integrovaného regionálního operačního programu* [online]. 2015, s. 30 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/9b2b9572-a1e5-46ab-b65d-7f43148e3e20/seminare-IROP_NS-MAS.pdf

2.6.3 Principy metody LEADER

Na rozdíl od jiných programů regionální politiky, které využívají prvky „top-down“ přístupu je LEADER typický tím, že je pevně zakořeněn v přístupu „bottom-up“.⁸⁵ Ray in Woods (2005) popisuje program LEADER jako pomyslnou „laboratoř“ pro endogenní rozvoj venkova.⁸⁶ „*Jeho cílem je motivovat a podporovat místní subjekty tak, aby uvažovaly o dlouhodobých perspektivách svého regionu.*“⁸⁷ K nejdůležitějším prvkům programu patří důraz na spolupráci a zapojení místních aktérů, kteří nejlépe znají silné a slabé stránky dané oblasti, její potenciál a jsou schopni své vlastní problémy společnými silami řešit. Dále je LEADER založen na jednotné místní rozvojové strategii (MRS), kterou navrhuje místní akční skupina, strategie má mít tematický a zároveň inovační charakter.⁸⁸ V rámci MRS se podporují malé, ve většině případech neinvestiční projekty, které dosahují desítek až stovek tisíc (zřídka vyšší).⁸⁹ Programy typu LEADER se mohou uskutečňovat na geograficky, ekonomicky a sociálně homogenním území, kde je hustota obyvatel maximálně 120 obyv./km² a v území, kde žije 10-100 tis. obyvatel. Do MAS nemohou být rovněž začleněny města nad 25 tis. obyvatel.⁹⁰ Níže popsané principy vysvětlují podstatu LEADERU, základními kameny této metody je 7 hlavních principů, které se ve venkovském prostoru navzájem prolínají a doplňují.

1. **Existující strategie místního rozvoje** – důležité je zmapovat silné a slabé stránky, jaká jsou možná ohrožení a jaké příležitosti se v daném území nacházejí. Na základě těchto poznatků je žádoucí zpracovat strategii místního rozvoje, která by měla vycházet z detailní analýzy, neměla by být jen výčet toho, co je nutné zajistit. Měla by být souhrnným rozvojovým plánem, která má vést ke kompletnímu rozvoji území v širokém rozsahu oblastí.
2. **Partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni – tzv. místní akční skupiny (MAS)** – uvnitř MAS vzájemně spolupracují zástupci veřejného (obce, organizace založené obcemi, kraji, státem) a soukromého (NNO, podnikatelé, aktivní občané) sektoru, kteří působí na území MAS. Více informací o MAS nastíní následující kapitola.

⁸⁵ Woods 2005

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ Čepelka a kolektiv, 2004

⁸⁸ Škrabal, 2006

⁸⁹ Čepelka a kolektiv, 2004

⁹⁰ Čepelka, 2001

3. **Přístup „bottom up“ při přípravě i realizaci strategie** – místní účastníci se podílejí na rozhodování o strategii a volí priority, které mají být v místní oblasti pozorovány. Zapojení místních účastníků by se nemělo omezovat pouze na tvorbu strategie místního rozvoje, ale mělo by trvat během celého procesu. Tento přístup využívá již zmíněného endogenního potenciálu území a je efektivně zacílen na to co místní společenství skutečně potřebuje.
4. **Integrované a multisektorové akce** – jedná se o integraci hospodářských, sociálních, kulturních a environmentálních zájmů do strategie.
5. **Uplatňování inovačních postupů** – LEADER hledá nová řešení přetrvávajících problémů venkova, rozvoj know-how a přijetí inovací vyvinutých jinde.
6. **Provádění projektů spolupráce** – realizace společných projektů mezi MAS v národním i mezinárodním měřítku.
7. **Vytváření sítí místních partnerství** – spolupráce, sdílení a výměna informací a zkušeností v rámci partnerských sítí (v ČR prostřednictvím NS MAS, v Evropě pomocí *Evropské asociace LEADER pro rozvoj venkova* – ELARD).^{91,92}

Z výše uvedených principů dle mého názoru zastává největší váhu princip spolupráce a vytvoření hodnotného partnerství aktérů na základě komunitní participace. Znamená to, že různé subjekty z různých sektorů vstupují do spolupráce zcela dobrovolně, podílí se na rozhodování společně a utvářejí jednotný cíl. Důležité je zapojení místních obyvatel, kteří mohou přiložit ruku k dílu a zapojit se do výběru priorit rozvoje a předložit nápady na projekty. Hlavní roli v tomto hraje účinnost a smysluplnost spolupráce.

Národní síť Místních akčních skupin zpracovala strategický dokument *Národní strategický plán LEADER 2014*, zaměřený na uplatnění metody LEADER v rozvoji venkova po roce 2013. Vize 2014+ je následující: „*Venkov jako společenství šťastných, spokojených a zabezpečených lidí, kteří udržují a rozvíjejí venkovské hodnoty v kultuře, v podnikání, i v sociálních vztazích a spolupracují přitom jak mezi sebou navzájem, tak se svými sousedy doma i v zahraničí. Venkov jako sebevědomý a rovnoprávný partner města, který šetrně a odpovědně sám hospodaří se svými zdroji a chrání i rozvíjí*

⁹¹ Metoda LEADER Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) Rozvoj venkova se zapojením místních komunit [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z <http://nsmascr.cz/content/uploads/2015/03/brozura2015.pdf>

⁹² Moseley 2003

prostředí venkova, sídla i krajinu, zděděné po předcích, aby je v pořádku zachoval sobě i pro budoucí generace.“⁹³

Strategický dokument uvádí také cíle:

- Zvýšení efektivity využívání zdrojů pro rozvoj venkovského území v novém období 2014—2020 širším zapojením metody LEADER.
- Zajištění rovných pracovních příležitostí ve využívání těchto zdrojů pro jednotlivé typy příjemců na venkově.
- Přinášet inovace do rozvoje venkova výměnou a sdílením zkušeností v sítích.
- Zajištění přístupu obyvatel venkova k civilizačním výhodám a adekvátních podmínek pro udržitelný život.⁹⁴

2.6.4 LEADER v podmínkách ČR

Metoda LEADER se v ČR rozvíjí velmi intenzivně a pomalým tempem se začíná měnit na metodu, která vede k lepšímu rozvoji venkova. Na úplném začátku převládala spíše myšlenka podpůrné finanční podpory v rámci programů rozvoje, což je dle mého názoru přirozený jev. ČR má pozitivní zkušenosti s uplatněním metody LEADER již od předvstupních nástrojů. S principy LEADER pracoval předvstupní nástroj SAPARD, národní program LEADER ČR 2004–2008. V roce 2004 byl pod záštitou MZe nastartován národní program LEADER ČR, který byl financován ze státního rozpočtu, zároveň byl spuštěn LEADER+, který se stal v roce 2005 součástí OP Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství. LEADER+ byl realizován ve zkráceném programovém období 2004-2006 a dotován z prostředků EU. Bylo vybráno 10 MAS na celé tříleté programové období 2004-2006. V březnu roku 2006 existovalo 123 MAS. V roce 2007 oficiálně vznikla Národní síť Místních akčních skupin České republiky (dále jen NS MAS). V následujícím období byl spuštěn LEADER 2007–2013,

⁹³ KRIST, Ing. Jiří. Národní strategický plán LEADER 2014+: Strategický poziční dokument Národní sítě Místních akčních skupin České republiky pro přípravu politik Rozvoje venkova v rámci programovacího období 2014-2020. In: NS MAS [online]. Benešov: NS MAS, 2011, s. 40 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/content/uploads/2012/07/N%C3%81RODN%C3%8D-STRATEGICK%C3%9DPL%C3%81N-LEADER-2014+-pln%C3%A1-verze.pdf>

⁹⁴ KRIST, Ing. Jiří. Národní strategický plán LEADER 2014+: Strategický poziční dokument Národní sítě Místních akčních skupin České republiky pro přípravu politik Rozvoje venkova v rámci programovacího období 2014-2020. In: NS MAS [online]. Benešov: NS MAS, 2011, s. 40 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/content/uploads/2012/07/N%C3%81RODN%C3%8D-STRATEGICK%C3%9DPL%C3%81N-LEADER-2014+-pln%C3%A1-verze.pdf>

kde jednotlivé MASy předložily pro toto období Strategický plán LEADER (dále jen SPL), který je zaměřen na vybraná témata rozvoje venkova a důležitý pro území dané MAS. V roce 2008 bylo v I. kole podpořeno 48 MAS. Počátkem roku 2009 bylo vybráno v II. kole 39 MAS a ve III. kole bylo podpořeno ještě dalších 32 MAS. Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 mohl tedy přerozdělovat finance pro 112 MAS, které zaujímají 65 % území ČR. Ostatní, nepodpořené MAS musely fungovat z vlastních zdrojů, od těch podpořených však měly možnost získávat zkušenosti. Pro současné období 2014–2020 se počítá s podporou cca. 180 MAS.^{95,96} *Další uplatnění metody LEADER v rozvoji venkova je ošetřeno Národním strategickým plánem LEADER 2014+.*⁹⁷

2.7 Místní akční skupina – MAS

Moderním nástrojem pro rozvoj venkova jsou místní akční skupiny (dále jen MAS), pracující ve venkovských oblastech (obce do 25 000 tisíc obyvatel) na bázi partnerství a spolupráce mezi veřejným, podnikatelským a neziskovým sektorem. Jedině rovná spolupráce mezi těmito sektory, aktivizující všechny občany i zdroje vede k úspěšnému, komplexnímu a integrovanému rozvoji venkova. Nutnosti propojení tří uvedených sektorů v MAS by měl rozumět každý úspěšný starosta. Dle Škrabala (2006) je „*Mezisektorové partnerství možností, jak podpořit zmapování skutečných potřeb a možností regionu.*“⁹⁸ MAS jsou na našem území hojně rozšířené, v současné době zaujímají 90 % území ČR.⁹⁹ Na prahu programovacího období 2014-2020 by měly MAS rozdělovat dvacetinásobek prostředků, než tomu bylo na úplném začátku. Také počet fungujících MAS v Evropě je v současném období více než desetinásobný.¹⁰⁰ Jedná se o místní partnerství, které je nutné vytvořit, aby mohlo dojít k čerpání finančních prostředků z programů jako je LEADER. Místní akční skupina je označována v anglickém znění zkratkou LAG – Local Action Group). Zkratka LAG se může rovněž

⁹⁵ MAS Horní Pomoraví o.p.s., NSMAS České republiky [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/Mas/19/MAS-Horni-Pomoravi-ops/historie>

⁹⁶ Místní akční skupiny jako platformy pro různé aktivity regionálního rozvoje [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/projekty-spoluprace/>

⁹⁷ Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Metody optimalizace fungování MAS [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmas.cz/content/uploads/2015/06/Metody-optimalizace-fungov%C3%A1n%C3%AD-MAS_T%C5%99ebo%C5%88sko.pdf

⁹⁸ Škrabal, 2006

⁹⁹ *Metoda LEADER Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) Rozvoj venkova se zapojením místních komunit* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z <http://nsmas.cz/content/uploads/2015/03/brozura2015.pdf>

¹⁰⁰ Jak se Vám líbí náš venkov?

přeložit jako skupina místního působení nebo skupina pro místní akce. Čepelka (2001) označuje MAS jako originální přínos iniciativy LEADER nejen pro rozvoj venkova, ale také pro posílení demokracie na lokální úrovni.¹⁰¹ Dle portálu eAGRI je „*hlavním úkolem místních akčních skupin aktivizace občanů daného mikroregionu. Budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit venkovanů.*“¹⁰²

Bývalý prezident Evropské asociace LEADER pro rozvoj venkova, Ing. Radim Sršeň, Ph.D. tvrdí, že: „*Vytvořit fungující místní akční skupinu není vůbec jednoduché, vyžaduje to spoustu času a předpokladem je neustálá interakce aktivní členské základny, která je nositelem MASky, a šikovných, zapálených a erudovaných lidí v kanceláři, kteří víze členů pomáhají naplňovat.*“¹⁰³ Některé úspěšné země, jako například Irsko, Finsko či Rakousko, ukazují, že MASky mohou být efektivním nástrojem spolupráce také v oblastech zaměstnanosti, sociálních služeb, školství, dopravy, energií či odpadového hospodářství.¹⁰⁴

Složení MAS musí být vyrovnané z hlediska zastoupení všech socio-ekonomických sektorů. MAS musí být složena z více než 50 % soukromým sektorem (zástupci podnikatelů či firem, neziskových organizací nebo fyzickými osobami.) s jasně vymezenými aktivitami své činnosti, ideálně by měli být zapojeni rovněž mladí a ženy. Do soukromého sektoru patří také zástupci komunální a státní sféry.¹⁰⁵ Tento typ managementu zajišťuje místním obyvatelům a zástupcům obcí, neziskových organizací a firem, aby své záměry uplatňovali otevřeným a demokratickým způsobem.¹⁰⁶

Druhá část je složena z pracovníků veřejného sektoru, ti mohou na rozhodovací úrovni dosahovat max. 49 % hlasovacích práv. Tento požadavek je zcela opodstatněný, protože chceme podchytit rozvoj venkova přímo na venkově, nikoli jen formálně v kancelářích místních úřadů. Řídící orgány by měly být také rovnoměrně složeny z představitelů zemědělců a zemědělských subjektů, podnikatelů a soukromých

¹⁰¹ Čepelka 2001

¹⁰² Podmínky tzv. aktivního zemědělce a naplňování metody LEADER prostřednictvím Místních akčních skupin. eAGRI [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/podminky-tzv-aktivniho-zemedelce-a.html>

¹⁰³ Jak se Vám líbí náš venkov?, str. 2, 2015

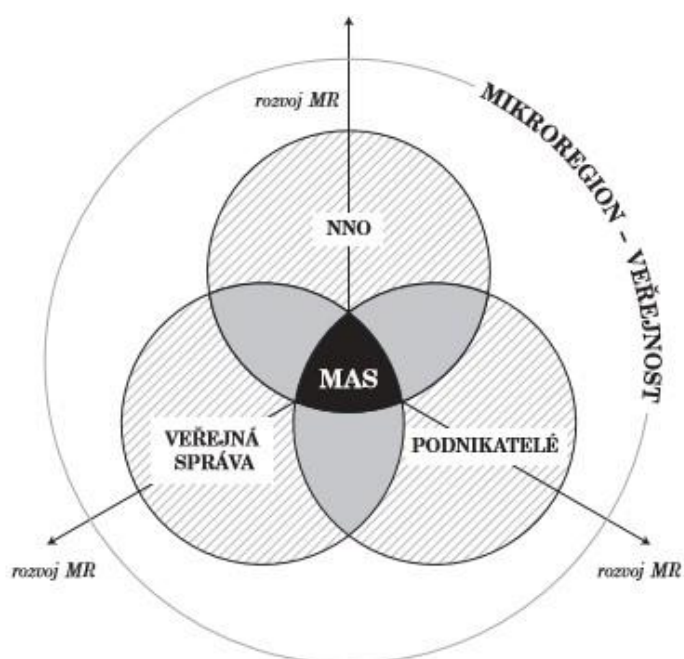
¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ Místní akční skupiny jako platformy pro různé aktivity regionálního rozvoje [online]. 2015 [cit. 2017-27]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/projekty-spoluprace/>

¹⁰⁶ Škrabal, str. 42, 2006

podnikatelů nezemědělského charakteru, NNO a zástupců z oblasti ŽP. Řídící orgány musí být doplněny představiteli z řad zvolených zástupců místních úřadů, starostů zastupitelů měst a obcí a státní správy.¹⁰⁷

Každá MAS musí mít právní subjektivitu, doporučené jsou obecně prospěšné společnosti (52 MAS), to však není podmínkou.¹⁰⁸ Dle *Metodiky dobré praxe místních akčních skupin v ČR* nemá zvolená právní forma vliv na efektivitu konání dané MAS.¹⁰⁹ Dalšími variantami je forma občanských sdružení (108 MAS) nebo zájmových sdružení právnických osob (5 MAS).¹¹⁰

Obrázek 2: Schéma managementu rozvoje MAS¹¹¹

¹⁰⁷ *Místní akční skupiny jako platformy pro různé aktivity regionálního rozvoje* [online]. 2015 [cit. 2017-27]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/projekty-spoluprace/>

¹⁰⁸ Ministerstvo zemědělství. *PŘÍRUČKA PROGRAMU LEADER ČR podle iniciativy EU LEADER „Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova“: praktický průvodce* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: eagri.cz/public/web/file/1172/Prirucka_LEADER_CR.doc

¹⁰⁹ Petr Pelcl a kol. 2008

¹¹⁰ Role MAS je vyjasněna již dávno. *NSMAS České republiky* [online]. 2013 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktuality/2013/role-mas-je-vyjasnena-jiz-davno/>

¹¹¹ Škrabal a kol. 2006

2.7.1 Kritéria pro založení MAS

Pro čerpání z dotací na programy rozvoje venkova musí MASky splňovat určitá kritéria stanovená EU. Nejdůležitějším kritériem je zpracování vlastní Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD), která je tematicky a časově zaměřená na uplatnění metody LEADER v rozvoji venkova pro programové období 2014–2020. Pro současné období je prozatím schváleno pouhých 34 SCLLD. Poslední schválenou byla 13. 1. 2017 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014–2020 MAS Horní Pomoraví.¹¹² SCLLD je vytvořena na základě zapojení co nejširšího spektra účastníků. Existence MAS a realizace místní rozvojové strategie je podmíněna řadou územních a institucionálních kritérií.

Mezi programovým období 2007–20013 a 2014–2020 se kritéria pro existenci MAS v zásadě nezměnila. *„Vzhledem k tomu, že MAS vznikají na základě potřeb daného území, mohou mít územní působnost přes hranice kraje (příslušnost k danému kraji je uváděna dle umístění sídla organizace).“*¹¹³

A) Územní kritéria:

- Celistvý venkovský prostor s neizolovanými celky, kromě schválených výjimek (vojenský újezd, katastrální území obce není ucelené, území MAS je rozděleno katastrálními územími obce s více než 25 tisíci obyvateli)
- Počet obyvatel v územní působnosti je od 10 000, až do 100 000 obyvatel, do územní působnosti MAS nepatří velká města s více než 25 000 obyvateli
- Území jednotlivých MAS se nesmí překrývat
- Geograficky, ekonomicky i sociálně homogenní území
- Hustota obyvatel do 120 obyv./km²
- Zařazení obcí do MAS (musí souhlasit všechny obce; nově pro období 2014–2020)

¹¹² Seznam schválených strategií CLLD v tabulce. *NSMAS České republiky* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/schvalene-sclld/schvalene-sclld-tab/>

¹¹³ Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. *Metody optimalizace fungování MAS* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmas.cz/content/uploads/2015/06/Metody-optimalizace-fungov%C3%A1n%C3%AD-MAS_T%C5%99ebo%C5%88sko.pdf

B) Institucionální kritéria

- Soukromý a neziskový sektor musí mít dohromady nadpoloviční většinu hlasů
- Méně než 50 % hlasovacích práv z veřejného sektoru, žádné zájmové skupiny nemají nadpoloviční většinu na rozhodující úrovni
- Musí mít právní subjektivitu
- Má jasně určeny stanovy, statut organizace, strukturu a organizační řád
- Obec musí být členem pouze jedné MAS
- MAS funguje metodou CLLD/LEADER
- Rozhodovací orgány (min. valná hromada, výběrová komise – členové pouze místní subjekty, voleni max. na 1 rok)
- Členové musí působit v daném území (sídlo, trvalé bydliště, provozovna, nebo v něm jinak prokazatelně působí)
- Počet partnerů v rámci MAS musí být větší, než 21 (nově pro období 2014–2020).
- MAS musí fungovat na principu otevřeného partnerství (podmínky pro přistoupení partnerů jsou uvedeny ve stanovách nebo zakládací jistíně či statutu a jsou zveřejněny na webových stránkách MAS (nově pro období 2014–2020)
- Zpracování vlastní rozvojové strategie (MRS)^{114, 115, 116, 117}

2.7.2 Standardizace MAS

Programové období 2014–2020 přichází s novým nástrojem, kterým jsou tzv. standardy. Jako metodická podpora existuje *Metodika pro standardizaci místních akčních skupin v programovém období 2014–2020*, vypracováním této metodiky a nastavením standardů bylo pověřeno Ministerstvo zemědělství. Jedná se o dokument, který definuje standardy a poskytuje základní informace o procesu.

¹¹⁴ Škrabal, str. 44

¹¹⁵ Kritéria přijatelnosti místních akčních skupin a implementace metody LEADER v programovém období 2014–2020. *NMAS České republiky* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/content/uploads/2013/07/kriteria-prijatelnosti-navrh.pdf>

¹¹⁶ Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. *Metody optimalizace fungování MAS* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nmascr.cz/content/uploads/2015/06/Metody-optimalizace-fungov%C3%A1n%C3%AD-MAS_T%C5%99ebo%C5%88sko.pdf

¹¹⁷ METODIKA PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/320777/METODIKA_PRO_STANDARDIZACI_MISTNICH_AKCNICH_SKUPIN.pdf

Standardy MAS „jsou požadavky, které musí MAS splňovat pro to, aby obdržela Osvědčení o splnění standardů MAS a mohla žádat o podporu implementace své SCLLD“. ¹¹⁸ Pokud MAS splní veškeré výše uvedené podmínky může předložit žádost o finanční podporu MMR.

Standardy jsou nastavovány na základě zkušeností z předchozího období 2007–2013 a rozděleny do pěti tematických okruhů, jedná se o územní působnost, partnerství, orgány MAS, kancelář MAS a institucionalizace MAS. Důraz je kladen na to, aby MAS fungovala jako otevřené místní partnerství a její činnost MAS byla transparentní a nediskriminační. ¹¹⁹ Na rozhodovací úrovni nesmí zastupovat veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin více než 49 % hlasovacích práv. Zájmová skupina je tvořena členy MAS, kteří jsou cílově zaměřeni na určitou problematiku. MAS určí zájmové skupiny v souladu s SCLLD. Minimální počet partnerů je 21.

¹¹⁸ Standardy MAS. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/podklady-pro-op/standardy-mas/>

¹¹⁹ METODIKA PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014-2020. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/320777/METODIKA_PRO_STANDARDIZACI_MISTNICH_AKCNICH_SKUPIN.pdf

3 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY

3.1 Územní působnost MAS v ČR

Organizací sdružující MAS v ČR je Národní síť Místních akčních skupin České republiky, která zastupuje členské MAS v jednáních na národní a mezinárodní úrovni. NS MAS ČR rozvíjí spolupráci s dalšími aktéry z oblasti rozvoje venkova. Mimo jiné pořádá řadu soutěží, výstav a vzdělávacích aktivit pro členy MAS.¹²⁰ Tato organizace je rovněž považována za hlavního reprezentanta hnutí LEADER v ČR. NS MAS ČR zpracovala *Národní strategický plán LEADER 2014+*, který je zaměřen na uplatnění metody LEADER po roce 2013 a na její uplatnění v budoucích programech venkova.¹²¹ Podle excelového dokumentu (Stanovení předběžné alokace MAS k 14. 10. 2015), který je ke stažení na stránkách NS MAS ČR bylo na programové období 2014–2020 v rámci Programového rámce Programu rozvoje venkova podpořeno 180 MAS.¹²² Pouze 2 MAS neměly zpracované a tedy ani schválené SCLLD. Jedná se o Místní akční skupinu Vinařská a Místní akční skupinu Mníšecko, o. s.

Tabulka 5: Územní působnost Místních akčních skupin ČR^{123,124}

Počet MAS	182 MAS
Počet obcí v územní působnosti MAS	5 884
Porovnání počtu obcí v ČR	94 %
Počet obyvatel v územní působnosti MAS	6 146 030
Porovnání počtu obyvatel vůči ČR	58 %
Rozloha obcí v územní působnosti MAS	71 537 km ²
Porovnání rozlohy vůči ČR	91 %

¹²⁰ O nás. *NSMAS České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/o-nas/>

¹²¹ KRIST, Ing. Jiří. Národní strategický plán LEADER 2014+: Strategický poziční dokument Národní sítě Místních akčních skupin České republiky pro přípravu politik Rozvoje venkova v rámci programovacího období 2014-2020. In: *NS MAS* [online]. Benešov: *NS MAS*, 2011, s. 40 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/content/uploads/2012/07/N%C3%81RODN%C3%8D-STRATEGICK%C3%9DPL%C3%81N-LEADER-2014+-pln%C3%A1-verze.pdf>

¹²² AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

¹²³ Vlastní zpracování dle AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. *NSMAS* [online]. 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

¹²⁴ Data pro Místní akční skupiny (MAS). *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas

Na území České republiky existuje 182 MAS, z nichž 169 je evidovaných v Národní síti MAS.¹²⁵ V současné době, dle Tabulky 5, tvoří MAS 91 % území v ČR, zatímco v předchozím období 2007–2013 bylo pokryto pouze 73 % území.¹²⁶ Do územní působnosti MAS spadá 94 % obcí a měst v ČR, ve kterých žije 58 % naší populace.

První MAS začaly v České republice vznikat již v roce 2002 v souvislosti s Programem obnovy venkova (POV). Nejstarší MAS na území ČR je SERVISO, o.p.s. (27. 11. 2002). Nejmladší MAS na našem území je MAS Lednicko-valtický areál, z. s. (14. 5. 2015).¹²⁷ Největší počet 99 obcí, v územní působnosti MAS zaznamenává Místní akční skupina POŠUMAVÍ, zapsaný spolek. Nejmenší počet 5 obcí je součástí MAS SVATOVÁCLAVSKO, ležící ve Středočeském kraji. V průměru připadá na MAS ČR 33 obcí. Nejvíce a to 90 563 obyvatel žije v MAS SOKOLOVSKO o.p.s., naopak nejmenší počet obyvatel vykazuje MAS BRÁNA PÍSECKA, z. s., žije zde 10 781 obyvatel. Průměrná velikost MAS v ČR tak činí 34 070 obyvatel. MAS Staroměstsko je rozlohou nejmenší MAS na území ČR (63 km²), tato MAS zastřešuje celkově 8 obcí. Naopak za rozlohou největší MAS je považována MAS Český les, z. s. (1499 km²), na tomto území žije 61 576 obyvatel a tvoří ji 77 obcí. Průměrná velikost MAS v ČR je 397 km². Nejmenší hustotu zalidnění v rámci ČR (22 obyv./km²) vykazuje MAS Kraj živých vod, z. s. V rámci MAS má nejvyšší hustotu zalidnění Místní akční skupina Bohumínsko, z. s. (407 obyv./km²). V této MAS je sdruženo pouze 7 obcí a žije zde 51 895 obyvatel. Takto vysoký počet obyvatel je dán tím, že členskou obcí MAS je Bohumín, ve kterém žije 21 633 obyvatel (k 1. 1. 2017). Podrobnější informace, které se týkají počtu obyvatel, počtu obcí a rozlohy naleznete z důvodu velkého množství MAS působících v ČR v příloze 2.

¹²⁵ Databáze NS MAS. *NSMAS České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/>

¹²⁶ Ministerstvo zemědělství ČR. *Brožura LEADER, budoucnost venkova*, 2009 [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf

¹²⁷ Bc. Veronika Foltýnová

Tabulka 6: Územní působnost MAS v krajích ČR^{128,129}

Kraj	Počet MAS	Počet obcí	Počet obyvatel v MAS	Porovnání počtu obyvatel vůči kraji	Rozloha MAS km ²	Porovnání rozlohy vůči kraji
Jihomoravský	18	593	682 416	58 %	5995	83 %
Jihočeský	17	602	455 684	71 %	9385	93 %
Karlovarský	5	172	291 007	97 %	4022	121 %
Královéhradecký	15	518	494 297	90 %	5152	108 %
Liberecký	6	181	218 528	50 %	2772	88 %
Moravskoslezský	12	290	583 355	48 %	4795	88 %
Olomoucký	16	416	448 197	70 %	4847	92 %
Pardubický	13	402	397 772	77 %	4128	91 %
Plzeňský	9	457	369 924	65 %	6777	90 %
Středočeský	27	975	968 332	74 %	9244	84 %
Ústecký	8	273	371 557	45 %	3669	69 %
Vysočina	16	710	431 747	85 %	6930	102 %
Zlínský	18	282	419 840	72 %	3694	93 %
Celkem:	180	5871	6 132 656	66 %	71408	91 %
Celkem ČR	182	6253	10 512 419	58 %	78 866	91 %

Dle krajů ČR působí největší množství MAS ve Středočeském kraji, na druhém místě stojí společně Jihomoravský a Zlínský kraj. Nejméně MAS se vyskytuje v nejmenším kraji ČR, a to v kraji Karlovarském. V územní působnosti MAS žije v Karlovarském kraji 97 % obyvatel kraje. Naopak pouhých 45 % obyvatel v územní působnosti MAS žije v kraji Ústeckém, to je dáno velkým počtem měst nad 25 tisíc obyvatel. U porovnání rozlohy vůči kraji, došlo k tomu, že některé kraje vykazují hodnoty vyšší než 100 %. To je vysvětleno tím, že území MAS může zasahovat přes hranice vícero krajů, poté však spadají pod kraj, ve kterém má MAS zapsáno sídlo.

¹²⁸Vlastní zpracování dle AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. NSMAS České republiky [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

¹²⁹ Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2014. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2017-04-13]. <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>

3.2 Hodnocení MAS

Ve spolupráci s MZe a SPOV ČR proběhlo v letech 2010, 2011, 2012 oficiální hodnocení činnosti místních akčních skupin. V následujících letech již jiné hodnocení neproběhlo. Dle Mgr. Olgy Šípkové, která byla tajemnicí NS MAS, nelze dle tohoto hodnocení úroveň MAS plně hodnotit, protože každé hodnocení mělo jiné podmínky (v roce 2010 se hodnotilo na místě dané MAS, ostatní roky se hodnotilo již jen jako prezentace na půdě MZe a také do něj vstupovaly jiná hodnotící kritéria. Každopádně, žádná MAS nebyla v daném období vyřazena z programu, tzn., že každá MAS splnila dané podmínky a fungovala dobře. Hodnocení uskutečněné v roce 2012 probíhalo formou veřejných prezentací.¹³⁰ Celkem bylo do hodnocení zapojeno 112 MAS.

Činnost MAS byla hodnocena v šesti oblastech:

- „Základní parametry a strategické dokumenty MAS,
- Personální zajištění činnosti MAS,
- Administrace výzev a výběr projektů v rámci SPL,
- Integrace a rozvoj MAS,
- Monitoring a evaluace MAS,
- Propagace“.¹³¹

Dle počtu získaných bodů byly MASky rozřazeny do skupin A, B, C a D. Toto hodnocení bylo poslední v programovacím období 2007–2013. Oficiální hodnocení od MZe však nehodnotilo MAS na základě zisku dotací. Nicméně jedná se o uchopitelný a měřitelný faktor pro srovnávání. MAS byly rozřazeny do 4 kategorií dle získaného počtu bodů. Mezi nejlépe hodnocené místní akční skupiny, patřící do skupiny A (150–139 b.), které můžeme hodnotit jako vysoce transparentní a aktivní patří 35 MAS. Příklady dobré praxe jsou tedy například: MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s. (142 b.), MAS Moravský kras z. s. (141 b.), MAS Horní Pomoraví o.p.s. (141 b.). Do skupiny B (129–105 b.) byla zařazena více jak polovina MAS (65 MAS), jedná se o dobře fungující MAS, je u nich prokazatelná nadstavba metody LEADER. Téměř 90 % MAS se umístilo

¹³⁰ Mgr. Olga Šípková

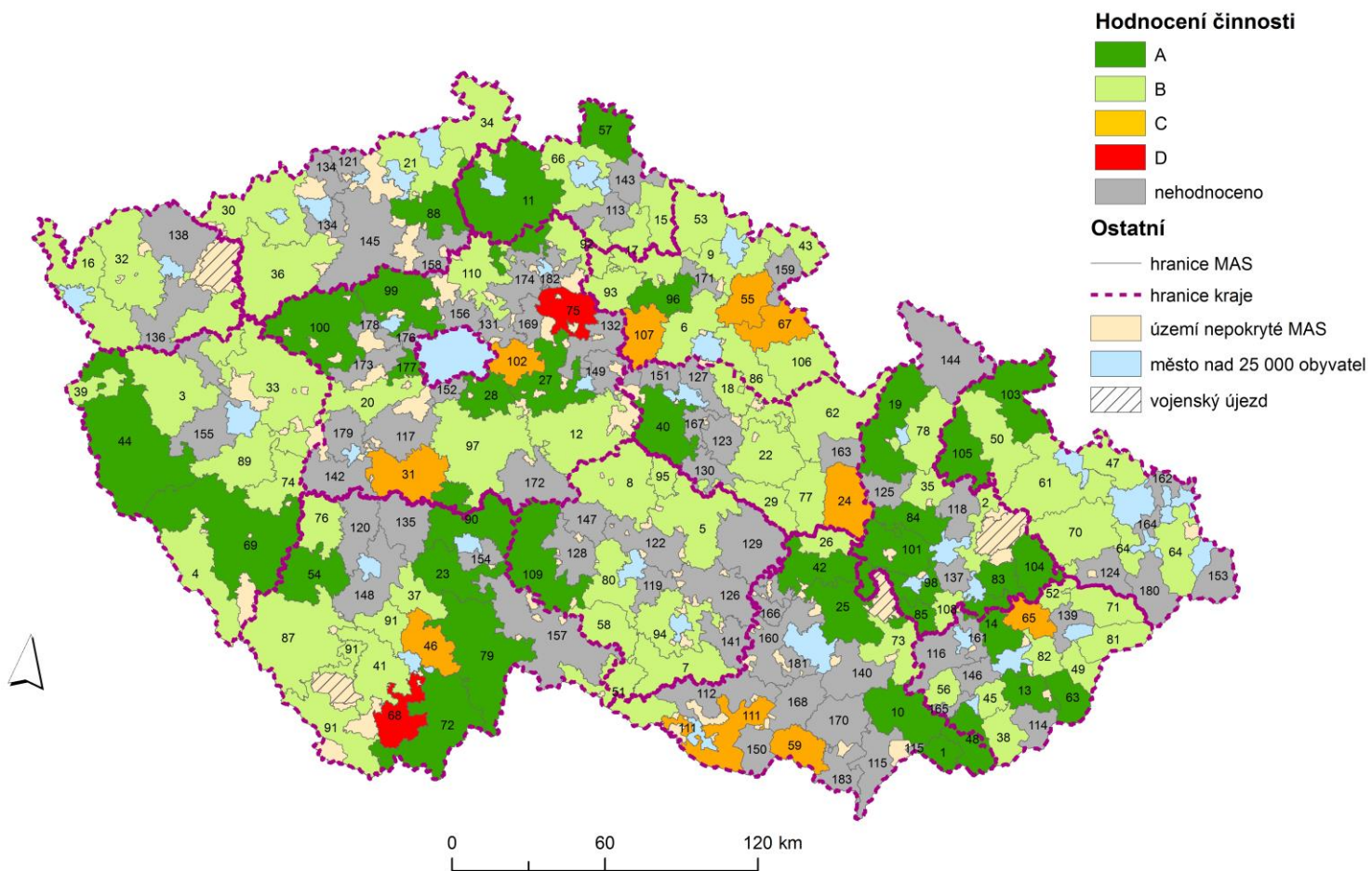
¹³¹ HODNOCENÍ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN 2012. *eAGRI* [online]. 2012 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/hodnoceni-mistnich-akcnich-skupin-2012.html>

ve skupině A a B. Do poslední skupiny D (79–0 b.), které by svůj přístup měly přehodnotit a splňují pouze formální pravidla byla zařazena Místní akční skupina Svazku obcí Blatenska, o.p.s. (66 b.) a Místní akční skupina Pošumaví, zájmové sdružení právnických osob (52 b.)¹³²

¹³² HODNOCENÍ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN 2012. *eAGRI* [online]. 2012 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/hodnoceni-mistnich-akcnich-skupin-2012.html>

HODNOCENÍ ČINNOSTI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN

v České republice k 24. 9. 2012

Martina BENEDIKTOVÁ
Olomouc 2017

Obrázek 3: Hodnocení činnosti místních akčních skupin v ČR (zdroj dat: eAGRI, 2012)

Projekty spolupráce

Dle mého názoru, lze úspěšnost MAS měřit rovněž na základě realizace projektů spolupráce. Je zde možné stanovit určitou míru spolupráce nad rámec „pouhého rozdělování“ dotačních prostředků v regionu.

Cílem uskutečnění projektů spolupráce je účast MAS na společně zpracovaném projektu s jinou MAS. Spolupráce se může konat na úrovni národní spolupráce (spolupráce MAS na území ČR) a na úrovni mezinárodní spolupráce (spolupráce MAS z ČR s minimálně jednou zahraniční). Společné projekty slouží k posílení místních činností. „*Místní akční skupiny projektem realizují výstupy, které přináší trvalou hodnotu obyvatelům či návštěvníkům území každé spolupracující MAS a zároveň tyto projekty vytváří přátelské vazby mezi samotnými MAS a mezi obyvateli MAS*“.¹³³ Projekty spolupráce spočívají rovněž ve spolupráci na řešení společných problémů, využití existujícího potencialu či potřeb území. „*Projekty jsou vybírány na základě splnění kritérií přijatelnosti, bodového hodnocení a podle finanční alokace na výzvu. Bodování provádí Hodnotitelská komise složená ze zástupců Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) a Národní sítě místních akčních skupin*“.¹³⁴ Přičemž na jeden projekt spolupráce je poskytována finanční podpora do výše max. 5 milionů Kč.

Jako srozumitelný návod pro MAS, jak úspěšně realizovat projekty národní i mezinárodní spolupráce slouží *Metodika realizace projektů spolupráce*, která vychází z příkladů dobré praxe jednotlivých MAS, doporučení, postřehů a osobních zkušeností členů realizačních týmů jednotlivých MAS. Tato metodika byla vypracována v rámci projektu MASky spolu. Součástí metodiky je SWOT analýza, za slabé stránky je považována časová náročnost, náročná administrativa, dlouhá doba proplacení u projektů a nejednoznačná pravidla.¹³⁵

¹³³ REALIZACE PROJEKTŮ SPOLUPRÁCE. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2013 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/realizace-projektu-spoluprace>

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ METODIKA Přidaná hodnota spolupráce: MASky Spolu. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/projekty-spoluprace/>

V rámci tohoto opatření bylo k 15. 9. 2015 realizováno a proplaceno 154 projektů spolupráce v částce 377 mil. Kč. Jako projekt nadnárodní spolupráce bylo realizováno 32 projektů.¹³⁶

Největší počet podpořených projektů spolupráce za období 2007–2013 dle databáze NS MAS zaznamenává MAS Krajina srdce, z. s. – 11 projektů, Posázaví o.p.s. – 10 projektů, Rakovnicko o.p.s. – 10 projektů, Královská stezka o.p.s. – 8 projektů, MAS Regionu Poodří, z. s. – 8 projektů, MAS Vyškovsko – 8 projektů, NAD ORLICÍ, o.p.s. Celkem 12 MAS nemá ve své databázi žádný projekt spolupráce. Dle Veroniky Foltýnové (tajemnice NSMAS) „*nebyly podpořeny všechny projekty spolupráce každé MAS hlavně z důvodu nedostatku alokace, nikoliv z důvodu špatného projektu*“.

Projekty spolupráce mohou být různého charakteru, sloužit různým věkovým skupinám a účelům. I cíle těchto projektů, které obohacují region jsou různé, může se jednat například o propagaci území, vytvoření nové spolupráce, zvýšení povědomí o historii území či o posílení patriotismu obyvatel.¹³⁷

Jelikož je úspěšnost MAS hodnocena také na základě projektů spolupráce, považuji za vhodné představit jako příklad dva úspěšné projekty. Oba představené projekty jsou financovány z PRV 2007–2013. Prvním zvoleným projektem spolupráce je projekt Via Bohemica, který patří do mezinárodních projektů spolupráce a druhým jsou Moravské a slezské ovocné stezky, v tomto případě se jedná o národní projekt spolupráce. Podrobnější informace o těchto projektech poskytuje Příloha 1.

Dle dokumentu *Stanovení předběžné alokace MAS k 14. 10. 2015*, činí celková předběžná alokace určená na projekty spolupráce pro všech 180 MAS, 189,33 mil. Kč. Nejvyšší předběžné alokace na projekty spolupráce jsou určeny pro Místní akční skupina POŠUMAVÍ, zapsaný spolek (3,59 mil. Kč), MAS Český les, z. s. (3,46 mil. Kč) a MAS Vladař o.p.s. (3,38 mil. Kč). Naopak nejnižší předběžné částky vykazují MAS Staroměstsko (0,23 mil. Kč), MAS SVATOVÁCLAVSKO, z. s. (0,24 mil. Kč).

¹³⁶19. zasedání MV PRV 19. 11. 2015. *eAGRI* [online]. 2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>

¹³⁷ Projekt MAS Spolupracující: METODIKA PRO STANOVENÍ PŘIDANÉ HODNOTY PROJEKTŮ SPOLUPRÁCE. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/projekty-spoluprace/>

Alokace PRV 2007–2013

Za důležité rovněž považují představení MAS podle efektivnosti čerpání dotací z PRV. Rozvoj regionu je možné představit také na základě získaných dotací, neboť peníze jsou důležitým prostředkem rozvoje. Pro realizaci SPL v rámci PRV 2007–2013 bylo podpořeno 112 MAS, kterým byly každoročně rozdány finanční prostředky, kdy musela MAS min. 80 % prostředků MAS přerozdělit na projekty konečných žadatelů (opatření PRV IV.1.2. – Realizace místní rozvojové strategie) a dalších max. 20 % mohla MAS použít na podporu vlastní činnosti související s realizací SPL (jde o tzv. režijní výdaje).¹³⁸ Dle implementace PRV, včetně osy IV. LEADER nebylo vše proplaceno. K 15. 9. 2015 zbývalo proplatit 166 projektů. Bc. Veronika Foltýnová dodává, že se ve skutečnosti nejedná o velkou částku. Dělá to necelá 2 % z celkového počtu proplacených projektů. Celkově bylo v rámci osy IV. proplaceno 9 479 projektů.¹³⁹ „Bohužel se také stalo to, že u mnoha MAS se alokace ve finále nevyčerpala celá, protože žadatelé z posledních výzev odstoupili od realizace a tuto skutečnost sdělili až poté, co mohla být vyhlášena poslední výzva MAS.“¹⁴⁰ V celkovém kontextu považuje tajemnice NS MAS čerpání za úspěšné. Dle vlastního zpracování z databáze NS MAS autorka zjistila celkovou alokaci PRV 2007–2013, která činila 4,7 mld. Kč. Ke srovnání toho, kolik finančních prostředků jednotlivé MAS alokovaly v letech 2007–2013 slouží Tabulka 24, která je součástí druhé přílohy. Nejvíce finančních prostředků alokovala MAS Sokolovsko o.p.s. – 104, 72 mil. Kč a MAS Posázaví o.p.s. – 101, 10 mil. Kč.

Předběžné alokace pro programové období 2014–2020

Druhá část tabulky znázorňuje předběžnou alokaci celkem na MAS CLLD na období 2014–2020. Jedná se o částky dotací, které jsou vymezeny na projekty pro žadatele. Největší množství finančních prostředků budou mít MAS Český sever, z. s (229,3 mil. Kč) Místní akční skupina POŠUMAVÍ, zapsaný spolek (207,4 mil. Kč) a MAS Vladař o.p.s. (204 mil. Kč). Celková předběžná alokace na MAS CLLD činí 14,5 mld. Kč. Z těchto výpočtů vyplývá, že MAS skupiny v současném období

¹³⁸ Ekoregion Úhlava, z.s. NSMAS České republiky [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/Mas/4/Ekoregion-Uhlava-zs/spl>

¹³⁹ 19. zasedání MV PRV 19. 11. 2015. eAGRI [online]. 2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>

¹⁴⁰ Bc. Veronika Foltýnová

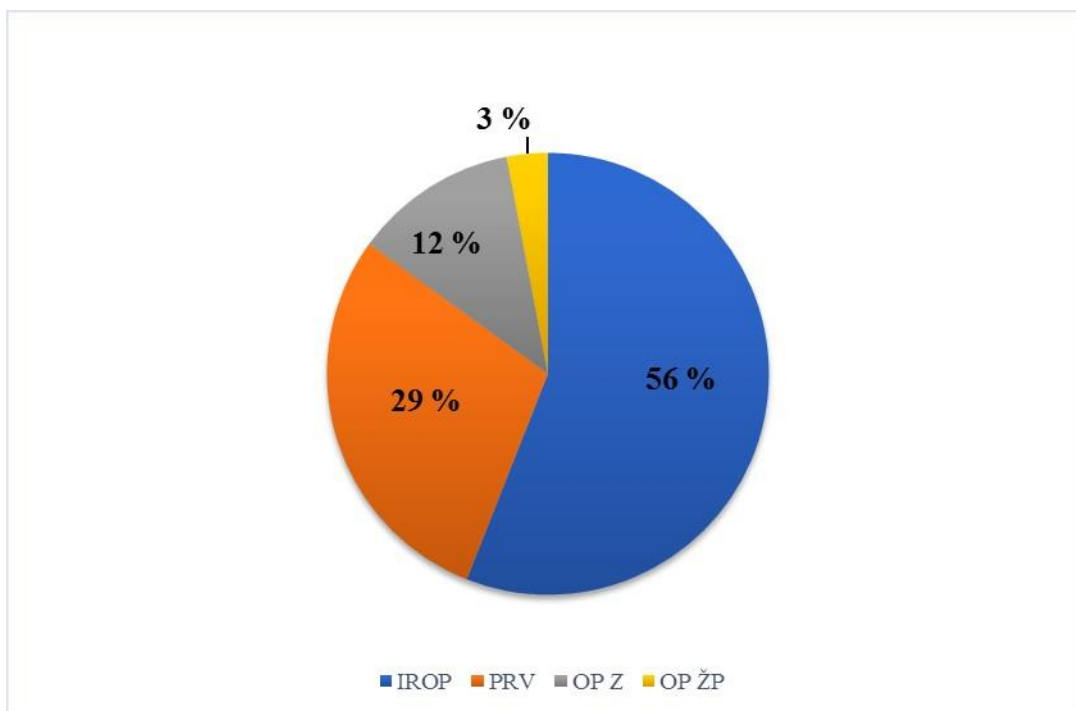
přerozdělují trojnásobně vyšší finanční prostředky než v předchozím období. V rámci Olomouckého kraje poputuje největší množství finančních prostředků do Místní akční skupiny Horní Pomoraví. Jedná se pouze o předběžné informace.

Tabulka 7: Alokace CLLD v krajích ČR na programové období 2014–2020¹⁴¹

Kraj	IROP (mil. Kč)	PRV (mil. Kč)	OPZ (mil. Kč)	OP ŽP (mil. Kč)	Celkem (mil. Kč)
Jihomoravský	915,99	377,42	144,94	26,44	1464,79
Jihočeský	609,70	487,03	171,87	26,81	1295,41
Karlovarský	389,37	224,95	74,86	4,99	694,17
Královéhradecký	660,93	308,74	158,8	35,58	1164,05
Liberecký	292,39	158,08	62,52	34,25	547,24
Moravskoslezský	780,53	308,24	143,49	46,28	1278,54
Olomoucký	599,69	287,63	142,05	9,88	1039,25
Pardubický	532,22	247,67	116,27	21,56	917,72
Plzeňský	494,96	358,62	98,97	34,38	986,93
Středočeský	1294,43	567,76	218,54	53,63	2134,36
Ústecký	496,54	223,19	114,59	121,82	956,14
Vysočina	577,68	375,80	147,79	51,10	1152,37
Zlínský	561,75	232,46	87,47	19,28	900,96
Celkem:	8206,18	4157,59	1682,16	486,01	14531,94

Nejvíce finančních prostředků pravděpodobně poputuje do Středočeského kraje 2134,4 mil. Kč (IROP – 1294,4 mil. Kč, PRV – 567,8 mil. Kč, OP Z – 218,5 mil. Kč, OP ŽP – 53,6 mil. Kč). Jedná se rozlohou o největší kraj ČR, zároveň na tomto území působí největší počet MAS (28 MAS). MAS v tomto kraji zaujímají 84 % rozlohy a žije zde 74 % obyvatel kraje. V rámci OP Z bude nejvíce podpořen kraj Středočeský (218,5 mil. Kč), Jihočeský (171,9 mil. Kč) a Vysočina (147,8 mil. Kč). Z OP ŽP půjde největší množství finančních prostředků do Ústeckého kraje (121,8 mil. Kč). Následující graf ukazuje podíly předběžné alokace CLLD. Tabulka 7 znázorňuje částky, které jsou vymezeny na projekty pro žadatele.

¹⁴¹ Vlastní zpracování dle AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. NSMAS [online]. 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

Obrázek 3: Předběžné alokace CLLD na programové období 2014-2020¹⁴²

Integrovaný regionální operační program – IROP

V IROP je pro MAS vyčleněna samostatná *Prioritní osa 4 - Komunitně vedený místní rozvoj. Pro specifický cíl 4.1 – Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu* je alokována částka ve výši 8206,17 mil. Kč. Jedná se o celkovou částku dotace, která je vymezena na projekty pro žadatele. *Pro specifický cíl 4.2 – Posílení kapacit komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS* je vyčleněna částka 2308,53 mil. Kč. Tato částka se rovná 95 %, kdy zbývajících 5 % je povinná spoluúčast MAS. Příjemci podpory jsou subjekty, které realizují projekty v rámci schválených SCLLD na území MAS.¹⁴³

Dle předběžné alokací poputují největší částky z IROP do MAS s největším počtem obyvatel: MAS Sokolovsko o.p.s. (MAS č. 32), MAS ORLICKO, z. s. (MAS č. 62), MAS Lašsko, z. s. (MAS č. 124), Přemyslovské střední Čechy o.p.s. (MAS č. 99), Místní akční skupina POŠUMAVÍ, zapsaný spolek (MAS č. 69),

¹⁴² Vlastní zpracování dle AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. NSMAS [online]. 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

¹⁴³ Brožura specifické cíle IROP [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e85c3c99-97a8-4217-ac33-5de87147dad0/Brozura_specificke-cile-IROP_aktualizace-4_6_2015.pdf?ext=.pdf

MAS Vladař o.p.s. (MAS č. 139), Místní akční skupina Brána Brněnska, z. s. (MAS č. 160), Posázaví o.p.s. (MAS č. 97) a SERVISO, o.p.s. (MAS č. 145). Jedná se o částky nad 100 mil. Kč. V rámci IROP bude podpořeno všech 180 MAS.

V IROP byly alokace vypočítány podle počtu obyvatel, to znamená, že se celková alokace, která byla poskytnuta vydělila celkovým počtem obyvatel v MAS. Pro každou MAS se pak dané číslo vynásobilo počtem obyvatel. Z toho vyplývá, že na každého obyvatele by měla vyjít stejná částka a to, 1338 Kč.^{144,145}

V příloze 4 naleznete informace o tom, jaké specifické cíle IROP budou podpořeny a na jaké typy projektů jsou finanční prostředky určeny. Výši předběžných alokací všech operačních programů pro MAS poskytne mapa, která je vložena ve volné příloze.

Program rozvoje venkova 2014–2020

V rámci PRV bude přerozdělena částka 4157,59 mil. Kč. Tato částka obsahuje dotaci, která je vymezená na projekty pro žadatele a na projekty spolupráce. Alokační pro jednotlivé MAS byla vypočtena podle územní působnosti stanovené v rámci standardizace. Celková alokace vyčleněná z PRV pro jednotlivé MAS byla určena dle rozlohy území a počtu obyvatel (75 % tvoří rozloha a 25 % počet obyvatel MAS).¹⁴⁶

Nejvyšší předběžná alokace byla vypočtena pro Místní akční skupinu POŠUMAVÍ, zapsaný spolek (78,9 mil. Kč), MAS Český les, z. s. (75,89), MAS Vladař o.p.s. (74,25 mil. Kč), LAG Podralsko z. s. (65,20 mil. Kč), Posázaví o.p.s. (57,10 mil. Kč), MAS Šumavsko z. s. (56,07 mil. Kč) a MAS Česká Kanada o.p.s. (51,9 mil. Kč). Nejvyšší částky tedy poputují do rozlohou největších MAS.

V přepočtu na jednoho obyvatele získá nejvyšší částku MAS Kraj živých vod, z. s. (MAS č. 136), Ekoregion Úhlava (MAS č. 4), MAS BRÁNA PÍSECKA z. s. (MAS č. 120) MAS Rozkvět, z. s. (MAS č. 91), Místní akční skupina Jemnicko, o.p.s. (MAS č. 51) a MAS Krajina srdce z. s. (MAS č. 90). Tento přepočet vyzdvihuje MAS s nejnižší hustotou zalidnění.

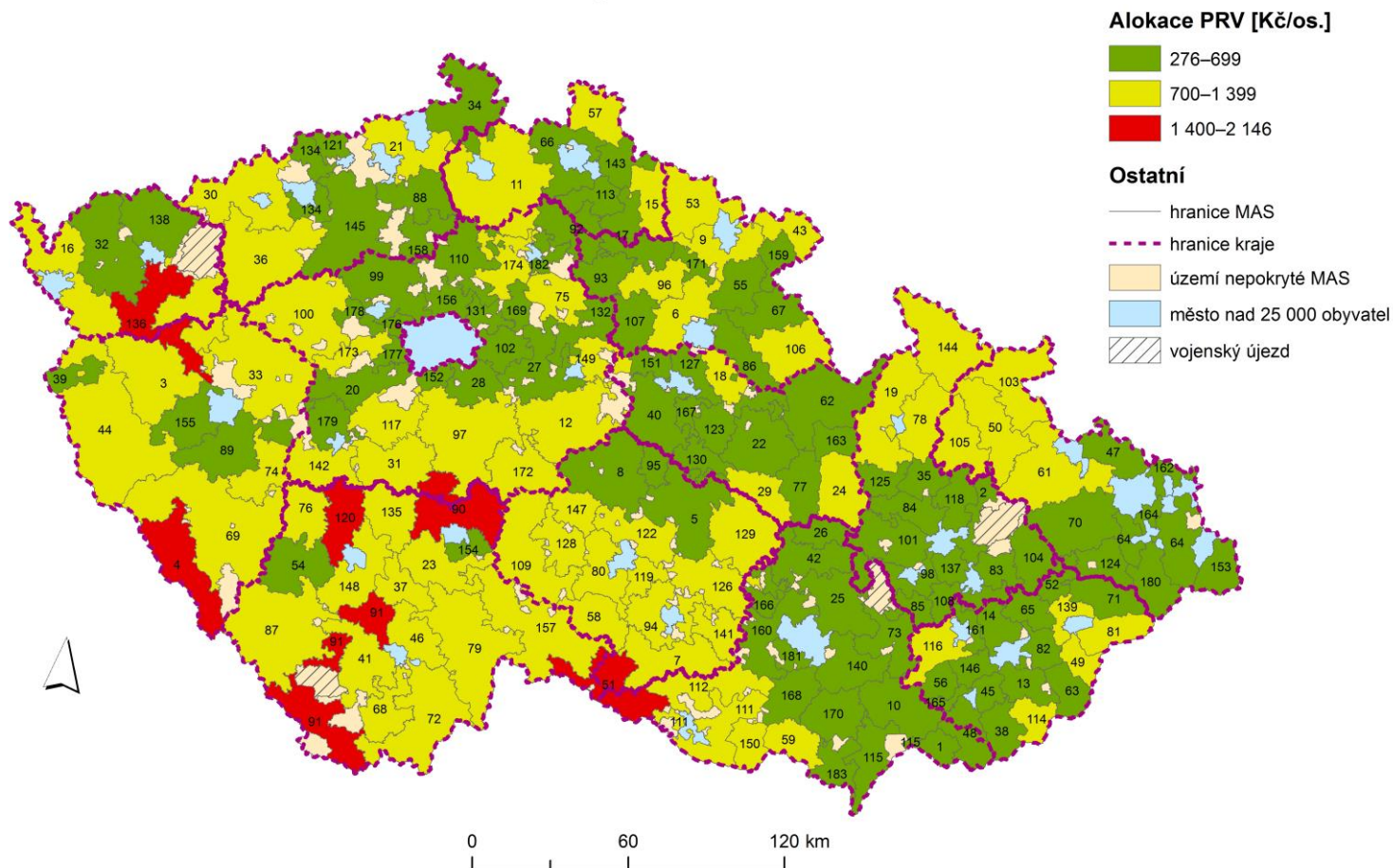
¹⁴⁴ Mgr. Olga Špíková – pracovnice NS MAS

¹⁴⁵ AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. NSMAS [online]. 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

¹⁴⁶ M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj). *eAGRI* [online]. 2009-2017 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/>

ALOKACE PRV MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN

v České republice k 14. 10. 2015

Martina BENEDIKTOVÁ
Olomouc 2017

Obrázek 4: Předběžné alokace PRV místních akčních skupin ČR (zdroj dat: NS MAS, 2015)

OP Z – Operační program Zaměstnanost

V OPZ je pro CLLD vyčleněna investiční priorita 2.3 *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje*. OPZ pokrývá oblasti: rovných příležitostí žen a mužů, adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, podpory zaměstnanosti, sociálního začleňování a boje s chudobou, modernizace veřejné správy, aj. OPZ je financován z ESF a jeho intervence jsou nehmotného charakteru.¹⁴⁷ Pro výpočet indikativní alokace a výběr MAS, které mají být podpořeny z OPZ, jsou použita specifická kritéria. Nejvyšší váhu pro výpočet indikativní alokace OPZ má velikost MAS vyjádřena počtem obyvatel MAS, podíl nezaměstnaných osob za MAS, součet dávek za MAS, index závislosti za MAS, menší pak typologie perifernosti MAS, sociálně vyloučené lokality v MAS.¹⁴⁸

V rámci OPZ získalo podporu 158 MAS, těmto společenstvím se podařilo splnit veškerá kritéria v rámci OPZ. Pro tento OP byla alokována předběžná částka 1682,16 mil. Kč. Z OPZ budou přiděleny nejvyšší částky MASkám v Ústeckém kraji: MAS Sdružení Západní Krušnohoří (20,52 mil. Kč), z. s., MAS Vladař (19,41 mil. Kč), MAS Český sever, z. s. (16,03 mil. Kč), SERVISO, o.p.s. (17,07 mil. Kč), v Moravskoslezském: Rozvoj Krnovska, o.p.s. (21,53 mil. Kč), MAS Hrubý Jeseník z. s. (17,78 mil. Kč), Místní akční skupina Bohumínsko, z. s. (16,38 mil. Kč), MAS Laško, z. s. (17,71 mil. Kč), v Karlovarském: MAS Sokolovsko, o.p.s. (18,04 mil. Kč). Právě Ústecký kraj vykazuje dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost z krajů ČR, proto je nejvyšší podpora namířena do MAS působících v okrese Chomutov, Louny, Most. Ve všech případech jde o regiony trpící vysokou nezaměstnaností a nejvyšším počtem sociálně vyloučených lokalit v rámci ČR.

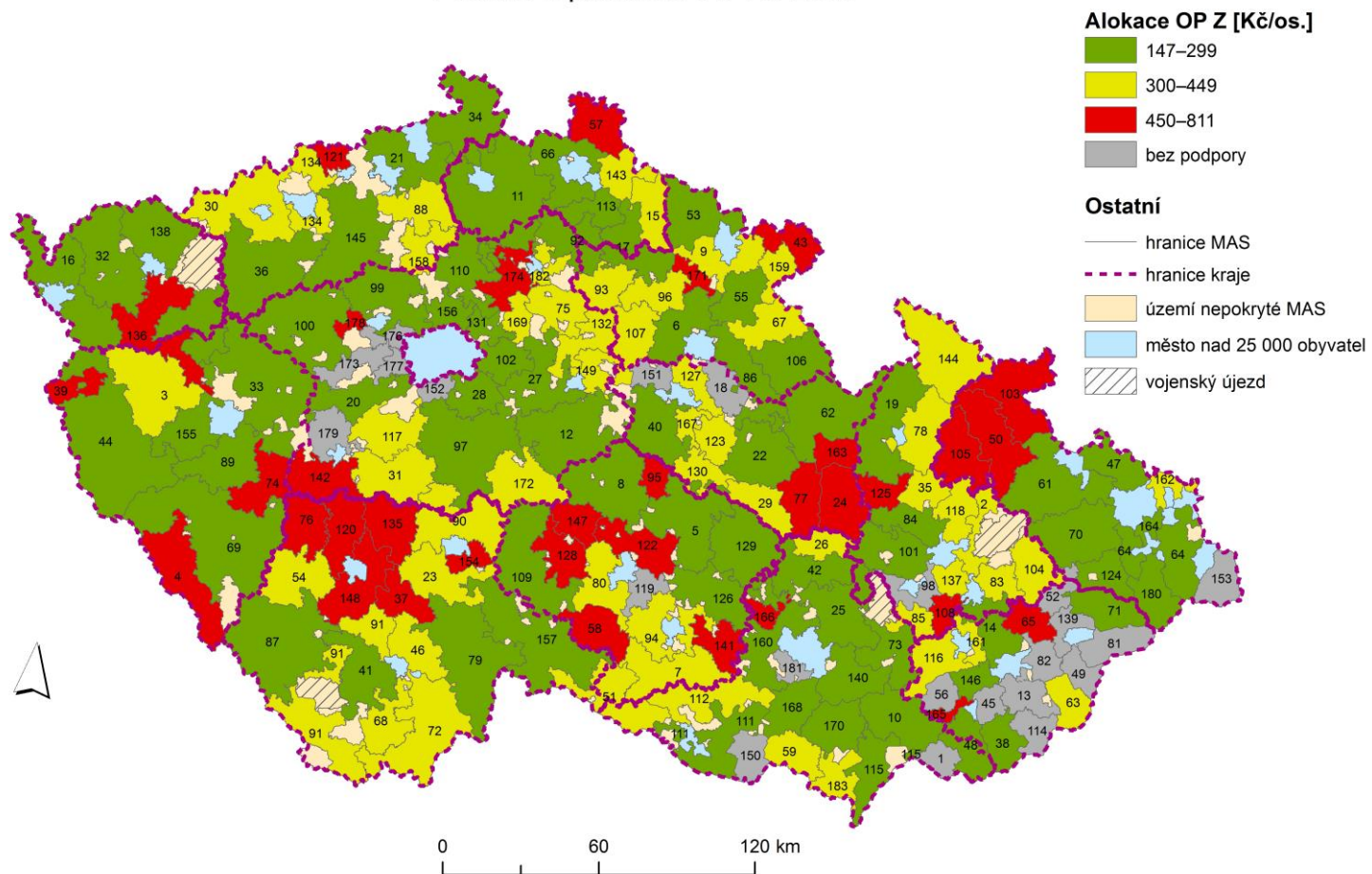
V přepočtu na jednoho obyvatele získá nejvyšší částky nad 500 Kč/obyv. 24 MAS. Nejvyšší částky poputují do MAS Zlatá cesta, o.p.s. (MAS č. 39), Místní akční skupina Brána Vysočiny, z. s. (MAS č. 166), MAS BRÁNA PÍSECKA z. s. (MAS č. 120), RÝMAŘOVSKO, o.p.s. (MAS č. 105) Podhůří Železných hor o.p.s., (MAS č. 95), MAS Kraj živých vod, z. s. (MAS č. 136). Přepočty obyvatel jsou ovlivněny tedy dalšími parametry jako například sociální dávky.

¹⁴⁷ OP Zaměstnanost 2014-2020. *Evropská Unie, Evropský sociální fond: Operační program Zaměstnanost* [online]. 2014 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/op-zamestnanost-2014-2020

¹⁴⁸ Informace ŘO OPZ pro MAS č. 1 - Pravidla výběru MAS k podpoře z IP 2.3 OPZ. In: *NMAS* [online]. 2015 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: nmascr.cz/content/uploads/2015/07/Informace-č.1_pravidla-pro-vyber-MAS.pdf

ALOKACE OP Z MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN

v České republice k 14. 10. 2015

Martina BENEDIKTOVÁ
Olomouc 2017

Obrázek 5: Předběžné alokace OP Z místních akčních skupin ČR (zdroj dat: NS MAS, 2015)

Operační program Životní prostředí – OP ŽP

V rámci OP ŽP se mohou MAS zapojit přes Prioritní osu 4, která nese název Ochrana přírody, finanční prostředky lze čerpat přes specifické cíle:

- 4.2 Posílit biodiverzitu – Likvidace invazních druhů křídlatka a bolševník
- 4.3 Posílit přirozené funkce krajiny – Výsadba dřevin.¹⁴⁹

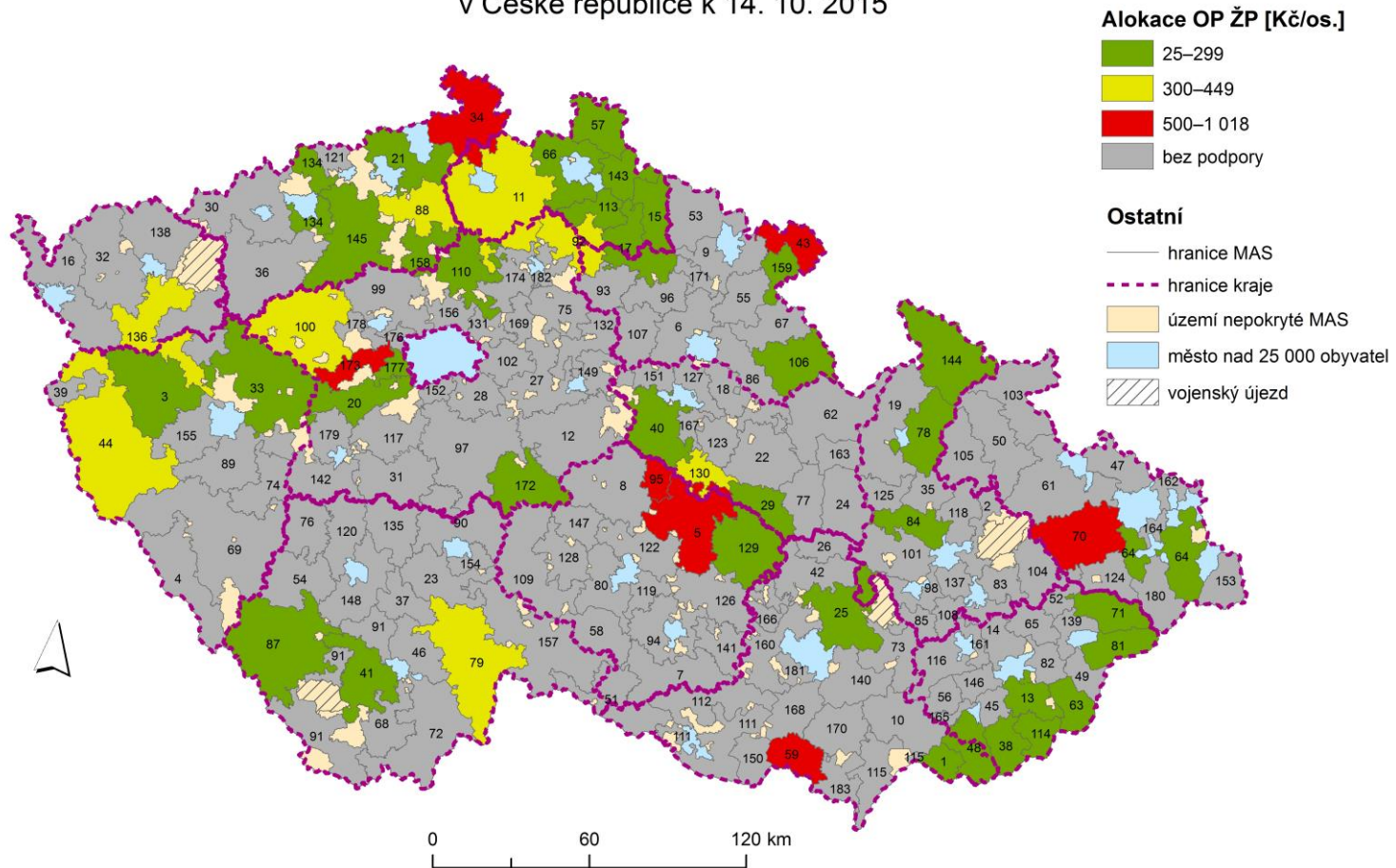
V rámci OP ŽP bylo ve SC 4.2 bylo podpořeno 23 MAS a alokována částka 189 mil. Kč. V rámci SC 4.3 bylo podpořeno 42 MAS a alokována částka 297 mil. Kč. Celková částka činí 486 mil. Kč. Mapa alokace OP ŽP vyjadřuje celkovou částku dotace (tedy SC 4.2 + SC 4.3), která je vymezená na projekty pro žadatele. Nejvyšší částky budou rozděleny do MAS v Ústeckém kraji, celkově je pro tento kraj předběžně alokována jedna čtvrtina z celkové částky OP ŽP. MAS Český sever, z. s., dostane nejvyšší částku z tohoto OP a to, 74,48 mil. Kč. V absolutních hodnotách půjdou vysoké částky také do MAS Regionu Poodří, z. s. (44,53 mil. Kč), Havlíčkův kraj, o.p.s. (36,87 mil. Kč), MAS Český les, z. s. (22,75 mil. Kč), LAG Podralsko z. s. (21,94 mil. Kč) a Rakovnicko o.p.s. (20,20 mil. Kč). Do tohoto výpočtu vstupoval průzkum výskytu daných druhů.

V přepočtu na 1 obyvatele nejvyšší částky poputují do MAS Český sever, z. s. (MAS č. 34), MAS Mikulovsko o.p.s. (MAS č. 59), MAS Regionu Poodří, z. s. (MAS č. 70), Havlíčkův kraj, o.p.s. (MAS č. 5), MAS Broumovsko+, z. s. (MAS č. 43), Podhůří Železných hor o.p.s. (MAS č. 95).

¹⁴⁹ Podporované oblasti. *Evropská unie, Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2015 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/podporovane-oblasti/>

ALOKACE OP ŽP MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN

v České republice k 14. 10. 2015

Martina BENEDIKTOVÁ
Olomouc 2017

Obrázek 6: Předběžné alokace OP ŽP místních akčních skupin ČR (zdroj dat: NS MAS, 2015)

4 PŘÍPADOVÁ STUDIE MAS HORNÍ POMORAVÍ

V praktické části bude provedena analýza MAS Horní Pomoraví o.p.s. (dále jen MAS Horní Pomoraví) Autorka se zaměří na implementaci strategického plánu LEADER 2007–2013 v rámci PRV ČR a na jednotlivé projekty, které byly v území realizovány. Tato kapitola je stěžejní pro naplnění cíle této kvalifikační práce, kterým je zjištění toho, jak MAS Horní Pomoraví přispívá k rozvoji venkova a zda dokáže naplnit hlavní principy metody LEADER. Podkladovým materiálem k vypracování této části budou sloužit oficiální webové stránky, strukturované rozhovory a dokumentace činnosti MAS Horní Pomoraví, především výroční zprávy, stanovy, zpravodaje a jiné dokumenty, včetně *SPL MAS Horní Pomoraví „V harmonii s přírodou“*, pro období 2007–2013 a Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví, která nese název *„MAS Horní Pomoraví – lidé, příroda a tradice“*, jedná se o strategii zpracovanou mezi lety 2014–2016. Na začátek bude představeno území a obce, ve kterých MAS působí, včetně hlavních socioekonomických charakteristik. Následně se autorka bude věnovat samotné charakteristice MAS jako sdružení od založení až po současné naplňování SPL a nastavení nových nástrojů a podmínek pro současné období 2014–2020. Případová studie bude obsahovat analýzu organizační struktury, činnosti a SPL v MAS Horní Pomoraví. Poté bude zhodnoceno fungování metody LEADER a porovnáno MAS Horní Pomoraví se dvěma dalšími MAS Olomouckého kraje, které lze z dlouhodobějšího hlediska označit za nejlépe fungující, jedná se o MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s. a MAS Moravská cesta, z. s. Tyto MAS byly úspěšné při hodnocení MAS MZe, během kterých získaly v letech 2010, 2011 a 2012 hodnocení A. Dle manažerů MAS se jedná o problematiku a zavádějí hodnocení. *„Jak správným způsobem nastavit podmínky pro hodnocení je velkým problémem, rovněž lze oponovat tím, že toto hodnocení není objektivní.“*¹⁵⁰ S tímto názorem autorka po prostudování této problematiky souhlasí. Zároveň jsou srovnatelné na základě počtu obyvatel žijících na jejich území (MAS Horní Pomoraví, 49 804 obyvatel, MAS – Partnerství Moštěnka 42 591 obyvatel a MAS Moravská cesta 31 667 obyvatel). Manažer MAS Horního Pomoraví považuje výběr těchto MAS ke srovnání za vhodný.

¹⁵⁰ Manažerka MAS Partnerství – Moštěnka, Markéta Poláchová Kropáčková

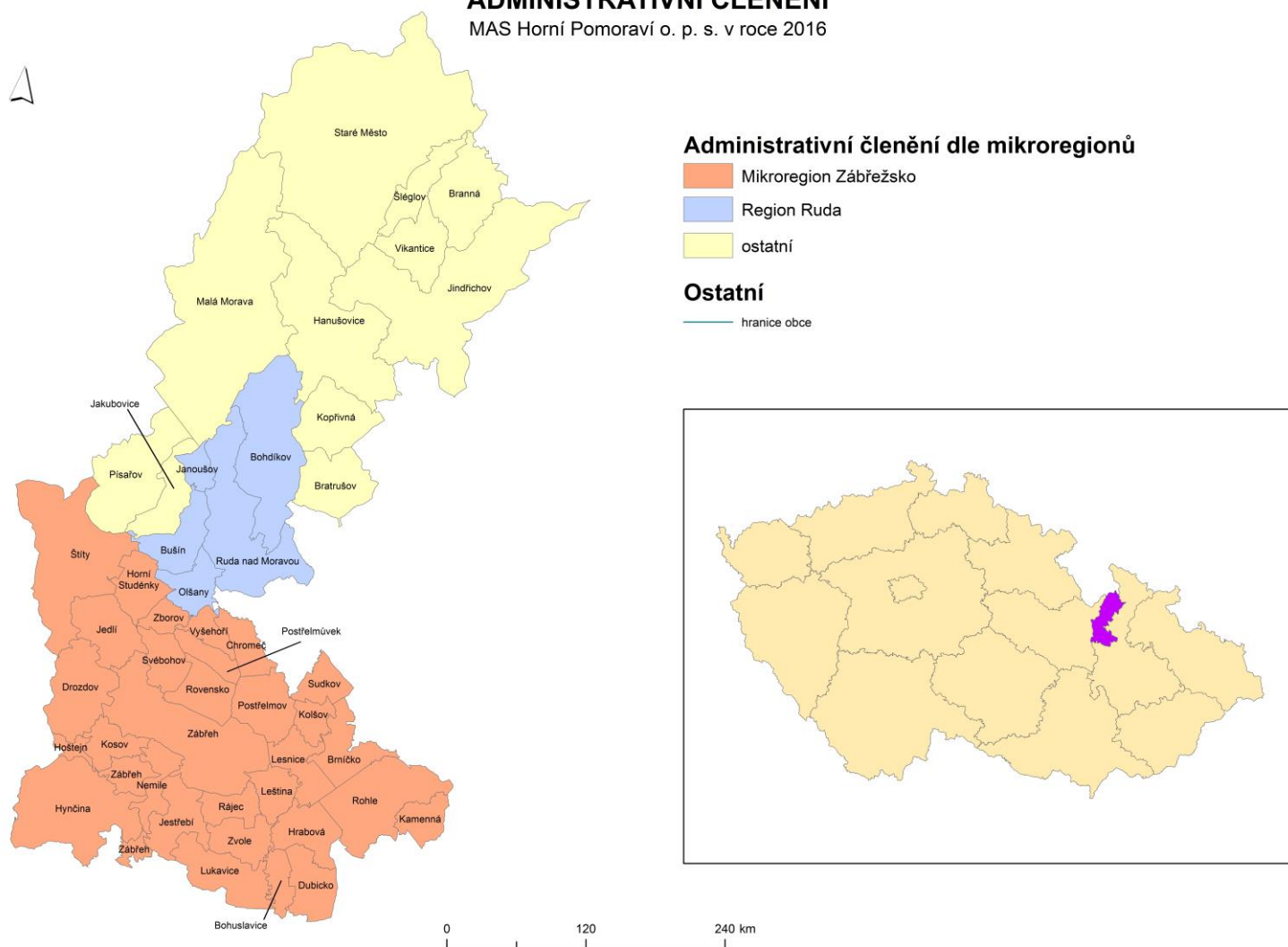
Komparace bude provedena na základě dotace dle příjemce –veřejná správa (obce, školy), podnikatelé a neziskové organizace, projektů spolupráce a na základě přípravy a realizace Strategie komunitně vedeného místního rozvoje, které probíhali prostřednictvím komunitních projednávání. Těchto sezení se účastnili členové místního partnerství a veřejnost z řad aktivních občanů. Jedná se o určitou participaci (zástupců veřejného, podnikatelského a neziskového sektoru). Vzájemná spolupráce těchto zástupců je jedním z principů metody LEADER. Závěr této kapitoly bude spočívat ve vyhodnocení strukturovaných rozhovorů, které se týkají především názorů jednotlivých manažerů na nastavení nového programového období 2014–2020.

4.1 Území MAS a charakteristika regionu

Území MAS Horní Pomoraví o.p.s. je umístěno v severovýchodní části České republiky v severní části Olomouckého kraje a tvoří západní část okresu Šumperk. Územní působnost MAS Horní Pomoraví je na severu vymezena hranicí s Polskem. Region představuje spojení dvou mikroregionů – Svazek obcí Regionu Ruda, který sdružuje 5 obcí a Svazek obcí mikroregionu Zábřežsko, zbylou část tvoří samostatné obce v severní části území MAS.

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ

MAS Horní Pomoraví o. p. s. v roce 2016

Obrázek 7: Administrativní členění MAS Horní Pomoraví o.p.s. (zdroj: vlastní zpracování)

Martina BENEDIKTOVÁ
Olomouc 2017

Na území se nachází čtyři obce se statutem města (Zábřeh, Hanušovice, Štítý a Staré Město). Pouze město Zábřeh se přibližuje k hranici 14 tis. obyvatel. Obce Staré Město a Štítý nedosahují hranice 3 000 obyvatel. Srovnatelný počet obyvatel mají dvě obce bez statutu města s významnou střediskovou úlohou, jedná se o obec Ruda nad Moravou (2 583 obyvatel) a Postřelmov (3 194 obyvatel).¹⁵¹ Místní partnerství je tvořeno 46 obcemi, přičemž 35 % z nich jsou obce pod 500 obyvatel. Na tomto území žije celkem 49 804 obyvatel. V jižní části regionu, zpravidla u páteřních komunikací je region charakteristický existencí obcí s vysokou hustotou obyvatel, na druhou stranu je region charakteristický také velkým zastoupením sídel, jejichž hustota osídlení klesla pod 50 obyvatel na km², u některých obcí dokonce pod 10 obyvatel na km². Demografický vývoj kopíruje celorepublikový trend. Malým a hůře dostupným obcím v posledních letech obyvatelé ubývají a výsledný kladný přírůstek obyvatel MAS v období 2006–2013, který činí 171 obyvatel je jednoznačně ovlivněn přírůstkem obyvatel města Zábřeh (84 obyvatel) a obcí ležících v zázemí větších měst.¹⁵² Celkový počet obyvatel však zásadně ovlivňuje migrace, kdy negativní migrační saldo za toto sledované období činí –925 obyvatel. V rámci MAS je rozdíl v největším a nejmenším počtu obyvatel přibližně 13 tis. obyvatel. Největší obcí podle počtu obyvatel tohoto sdružení je Zábřeh (13 798 obyvatel) a nejmenší obcí Šléglov (39 obyvatel). Na území MAS jsou nejčastější velikostní kategorií obce do 1000 obyvatel, jedná se o 74 % z celkového počtu obcí. Z území sledované MAS odchází především mladí a kvalifikovaní lidé za prací do metropolitních oblastí.¹⁵³

¹⁵¹ Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2014. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2017-04-13]. <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>

¹⁵² Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2016-12-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickychudaju-za-obce-cr>

¹⁵³ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014___2020/mas_mp_1489570998.pdf

Tabulka 8: Základní údaje o území MAS Horní Pomoraví k 1. 1. 2014¹⁵⁴

Obec	Počet obyvatel	Rozloha v km ²	Hustota zalidnění	Obec	Počet obyvatel	Rozloha v km ²	Hustota zalidnění
Bohdíkov	1349	26,22	51,4	Lesnice	658	7,34	89,6
Bohuslavice	525	3,97	132,2	Leština	1 258	5,24	240,1
Branná	294	14,56	20,2	Lukavice	876	11,21	78,1
Bratrušov	629	11,54	54,5	Malá Morava	525	68,27	7,7
Brníčko	643	8,48	75,8	Nemile	656	5,52	118,8
Bušín	409	8,59	47,6	Olšany	1 118	6,48	172,5
Drozdov	339	13,7	24,7	Písařov	728	18,85	38,6
Dubicko	1061	7,84	135,3	Postřelmov	3194	9,6	332,7
Hanušovice	3290	36,81	89,4	Postřelmůvek	314	4,02	78,1
Horní Studénky	340	7,24	47,0	Rájec	507	4,91	103,3
Hoštejn	424	1,82	233,0	Rohle	655	18,56	35,3
Hrabová	610	8,12	75,1	Rovensko	786	7,42	105,9
Hynčina	199	25,45	7,8	Ruda nad Moravou	2583	25,02	103,2
Chromeč	578	5,49	105,3	Staré Město	1766	86,3	20,5
Jakubovice	204	7,92	25,8	Sudkov	1131	4,94	228,9
Janoušov	48	3,06	15,7	Svébohov	411	6,15	66,8
Jedlí	681	9,93	68,6	Šléglov	39	7,18	5,4
Jestřebí	610	8,69	70,2	Štítý	2 058	29,93	68,8
Jindřichov	1266	51,71	24,5	Vikantice	72	10,04	7,2
Kamenná	542	5,12	105,9	Vyšehoří	223	3,47	64,3
Kolšov	758	3,71	204,3	Zábřeh	13 798	34,58	399,0
Kopřivná	253	11,86	21,3	Zborov	224	3,16	70,9
Kosov	319	5,47	58,3	Zvole	853	6,63	128,7
Celkem:					49 804	672,12	74,1

*červená barva – znázorňuje nejnižší hustotu zalidnění

*modrá barva – znázorňuje nejvyšší hustotu zalidnění

Celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel (EAO), dle Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) v území MAS byl v roce 2011 celkem 23 133 obyvatel, tedy 47,2 % z celkového počtu obyvatel regionu. Míra nezaměstnanosti dosahovala ke konci roku 2014 9,1 % za celé území MAS. V letech 2007 a 2008 byl stav na trhu práce pozitivní a podíl nezaměstnaných v MAS dosahoval 6,3 %. Poté došlo k hospodářské krizi, největšího maxima dosáhla MAS Horní Pomoraví v roce 2009, kdy podíl nezaměstnaných dosáhl 11 %. Na území MAS Horní Pomoraví došlo v roce

¹⁵⁴ Vlastní zpracování, Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2014. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014__2020/mas_mp_1489570998.pdf

2014 ke zlepšení a dosahuje téměř stejné úrovně nezaměstnanosti, jako je průměr Olomouckého kraje (8,8 %). Nejvíce je postižen region v SO POÚ Hanušovice, kde podíl nezaměstnaných dosahuje 14,9 % (2. nejvyšší v Olomouckém kraji).¹⁵⁵ Vysoce nadprůměrná nezaměstnanost na území sledované MAS je dlouhodobý a strukturální problém. Hlavním úkolem MAS by tedy mělo být zvýšení pracovních příležitostí pro obyvatele regionu. Za druhý největší problém je považována situace v oblasti vzdělanosti regionu. Podle dostupných informací má úplné střední a vyšší vzdělání pouze jedna čtvrtina obyvatel.¹⁵⁶ Hlavním cílem dojížděky za prací v rámci území MAS Horní Pomoraví je město Zábřeh. Pro zaměstnanost v regionu jsou důležité velké podniky, kterých na území MAS Horní Pomoraví není mnoho, pro místní obyvatelstvo však poskytují stabilní pracovní místa. Nečekané je, že ani jeden z těch největších podniků nepůsobí ve městě Zábřeh. Největším podnikem v MAS Horní Pomoraví jsou Olšanské papírny, které zaměstnávají více než 500 zaměstnanců, obec Olšany se tímto stává centrem dojížděky, denně dojíždí cirká 302 osob.¹⁵⁷ Firma Klein & Blažek, s.r.o. sídlící v obci Štítý je také považována za významného zaměstnavatele v regionu, dalším důležitým podnikem je Dubická zemědělská, a.s. Díky podnikům v těchto obcích dosahuje nezaměstnanost podprůměrných hodnot.

Významný podíl z hlediska pozemků v regionu tvoří zemědělsky obhospodařovaná půda a lesní pozemky. Na území MAS působí více než 300 zemědělských subjektů. Severní část území MAS tvoří trvale travní porosty, které zaujímají tři čtvrtiny výměry zemědělské půdy a jen jednu čtvrtinu tvoří půda orná. V obcích mikroregionu Zábřežsko je tento podíl přesně opačný, jednu čtvrtinu tvoří trvalé travní porosty (23 % zemědělské půdy), orná půda pak zaujímá 77 % zemědělské půdy. Díky přírodním podmínkám regionu, kdy velká část území se nachází v horské či podhorské oblasti mají v regionu silné zastoupení ekologičtí zemědělci. Ekologicky obhospodařovaná půda zaujímá téměř jednu třetinu (27 %). Celorepublikový průměr se pohybuje přibližně kolem 12 %. Většina farem se specializuje na chov skotu bez tržní produkce mléka a dále chovem ovcí, koz nebo koní. Farem, které finalizují produkci je

¹⁵⁵ Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob. *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

¹⁵⁶ Veřejná databáze: Vše o území. Český statistický úřad [online]. 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>

¹⁵⁷ Dojížděka do zaměstnání a škol podle Sčítání lidu, domů a bytů - Olomoucký kraj - 2011. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/23071-13-n-k3123_2013-15

v regionu minimum.¹⁵⁸ Na území MAS Horní Pomoraví se nachází regionální výrobci potravin, které MAS podporuje systémem značení regionálních výrobků Certifikovaným výrobkem značky „JESENÍKY originální produkt®“ Na území MAS je certifikovaným výrobkem například Horská 10, který dodává Pivovar Holba a.s. (Hanušovice), Uzené Maso dodává Jana Krušová (Leština), Hovězí a skopové maso v kvalitě BIO, dodává MARWIN, v.o.s. (Hanušovice), Sedlářské výrobky z kůže, dodává Sedlářství Lubomír Jelínek (Hanušovice) aj. Existence této značky pomáhá místním drobným podnikatelům.¹⁵⁹

Z předcházející kapitoly je možné říci, že MAS splňuje územní kritéria pro její založení stanovená EU. Celkový počet obyvatel území MAS s 49 804 je pod hranicí 100 tisíc a největší město Zábřeh má pod 25 000 tisíc obyvatel (13 798). Při rozloze 672,12 km² a uvedeném počtu obyvatel hustota zalidnění činí 74,1 obyv./km², zatímco celorepublikový průměr je 133 obyv./km².¹⁶⁰ Jedná se tedy o výhradně venkovské území. Území zaujímá spojitý prostor se shodnými charakteristikami území, kde obyvatelé mají společnou tradici, kulturu a také problémy. Mikroregion Zábřežsko a Mikroregion Ruda spolu sousední, úzce spolupracují, využívají společných zdrojů rozvoje a jsou venkovského charakteru. Na území MAS (což připouští i analytická část SCLLD) se nacházejí „póly růstu“, neboli centrální obce s dynamičtější rozvojem, než je tomu u ostatních obcí ve sledovaném regionu. Důležité je využít vnitřní potenciál všech obcí MAS Horní Pomoraví, neboť jedním z principů metody LEADER je rozvoj celého uceleného území a jeho společenství.

4.2 Historie vzniku a cíle

MAS Horní Pomoraví provádí činnost formou obecně prospěšné společnosti, která sdružuje partnery veřejné, soukromé a neziskové sféry, sídlo společnosti se nachází v obci Hanušovice. Historie existence tohoto místního partnerství na tomto území sahá do roku 2005, kdy se jako první začala utvářet MAS Zábřežsko o.p.s., která oficiálně vznikla dne 26. 4. 2006 na území Svazku obcí Mikroregionu Zábřežsko. Krátce poté také

¹⁵⁸ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z:

http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014___2020/mas_mp_1489570998.pdf

¹⁵⁹ Katalog certifikovaných produktů. JESENÍKY originální produkt® [online]. 2010-2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.regionalni-znacky.cz/jeseniky/>

¹⁶⁰ Hustota zalidnění. *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. 2017 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/komentar.71.html>

vznikla MAS Horní Pomoraví, o.p.s. a to, k datu 4. 9. 2006. Vznik na Zábřežsku iniciovali představitelé Svazku obcí mikroregionu Zábřežsko, na Hanušovicku byl zakladatelem zemědělský subjekt (nefungoval zde mikroregion), jehož představitelem byl pan František Winter. Na základě rozhovorů vedených manažery MAS lze tvrdit, že díky zásluze pana Františka Wintra mají MAS v Olomouckém kraji v rámci celé ČR velmi dobré postavení. Pan Winter byl později předsedou NS MAS v Olomouckém kraji. I když se jednalo o samostatné sousedící celky, dlouhodobě spolu spolupracovaly již před spojením, a to především prostřednictvím konání různých společných kulturních akcí a projektů MAS. V roce 2007 obě MAS uspěly v rámci Programu LEADER ČR, kdy spolupráce mezi oběma regiony byla tak silná, že vznikl společný projektový tým a příprava, realizace a následné vyhodnocení programu probíhalo společně. V tomto roce se MAS Horní Pomoraví o.p.s. stalo členem Národní sítě MAS ČR. Následující rok dochází k faktickému spojení obou MAS, vzniká tak MAS Horní Pomoraví o.p.s. (k 1. 7. 2008), která pokrývá území současných 46 obcí.

Jako hlavní důvod vzniku této MAS, (uvedeno v její zakladatelské smlouvě) bylo založení za účelem rozvoje území místní akční skupiny, který je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje. Jedná se o rozvoj, který je založen na efektivním využívání místních zdrojů a pro realizaci rozvojových projektů využívá krajské, národní a evropské dotace. Posláním MAS Horní Pomoraví „*je budování partnerské sítě subjektů ziskové i neziskové sféry a veřejného sektoru tak, že spojuje fyzické i právnické osoby za účelem spolupráce v oblasti rozvoje venkova*“.¹⁶¹ Společnost provádí následující činnosti:

1. **Komunitně vedený místní rozvoj** – uskutečňovaný na základě SCLLD prostřednictvím MAS
2. **Rozvoj partnerství**
 - podpora vzniku a rozvoj partnerství místních subjektů (neziskových organizací, podnikatelů a zástupců veřejné správy)
 - spolupráce s místními, regionálními, národními a zahraničními subjekty

¹⁶¹Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014___2020/mas_mp_1489570998.pdf

3. Práce v regionu na základě metody LEADER

- příprava a realizace a realizace koordinace metody LEADER včetně příslušných dotačních, především evropských, ale také národních programů
- činnosti spojené s příjmem, výběrem a monitoringem projektů
- Realizace SCLLD aj. ¹⁶²

Dle Výroční zprávy z roku 2008 bylo 29 zakladatelských subjektů z podnikatelské a neziskové sféry, 8 obcí – Hanušovice, Malá Morava, Kopřivná, Jindřichov, Branná, Staré Město, Bohdíkov, Ruda nad Moravou. Po sloučení MAS Zábřežsko o.p.s. a MAS Horní Pomoraví o.p.s. v roce 2008 byl počet zakladatelů rozšířen na současných 43 subjektů. Po sloučení se počet členů MAS vyšplhal na celkem 82 subjektů (k 31.12 2008).

¹⁶²Statut Místní akční skupiny Horní Pomoraví. 2015. Dostupné také z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/dokumenty_mistni_akcni_skupiny_horni_pomoravi/mas_mp_1448370124.pdf

Tabulka 9: Zakladatelé MAS Horní Pomoraví o.p.s.¹⁶³

Zakladatel	Sektor
Ruda nad Moravou	veřejný
Bohdíkov	veřejný
Kopřivná	veřejný
Hanušovice	veřejný
Malá Morava	veřejný
Jindřichov	veřejný
Staré Město	veřejný
Branná	veřejný
TJ fotbalový klub Bohdík	neziskový
SDH Hanušovice	neziskový
SKI klub Staré Město	neziskový
SDH Raškov	neziskový
OAK Šumperk	neziskový
TJ Olpa Jindřichov	neziskový
PRO-BIO RC Jeseníky	neziskový
SDH Bohdík	neziskový
FK Hanušovice	neziskový
Základní škola a Mateřská škola Bohdík	neziskový
Bc. Eva Halenková, Staré Město	podnikatelský
PRO-BIO s.r.o. Staré Město	podnikatelský
Václav Jokl, Hanušovice	podnikatelský
Farma Morava spol. s r.o., Malá Morava	podnikatelský
MARWIN, v.o.s. Hynčice n. Mor	podnikatelský
Milan Kreller, Podlesí	podnikatelský
Ing. Jiří Mazák, Komňátka	podnikatelský
Kameníček, a.s. Ruda nad Moravou	podnikatelský
Vlasta Skřivánková, Branná	podnikatelský
Rostislav Procházka, Branná	podnikatelský
VOBUS, v.o.s., Hanušovice	podnikatelský
Robert Langer, Branná	podnikatelský
Všeobecná rozvojová společnost s ručením omezeným, Šumperk	podnikatelský
Pavel Mrázek, V. Žibřidovice	podnikatelský
Jan Koudelka, Vikantice	podnikatelský
Miroslav Mika, Staré Město	podnikatelský
Vlastimil Jandrt, Hanušovice	podnikatelský
BTL- Below The Lines s.r.o. Praha	Podnikatelský
Agrisen s.r.o. Staré Město	Podnikatelský

¹⁶³Výroční zpráva. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2008 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/pdf/Vyrocní_zprava_2008.pdf

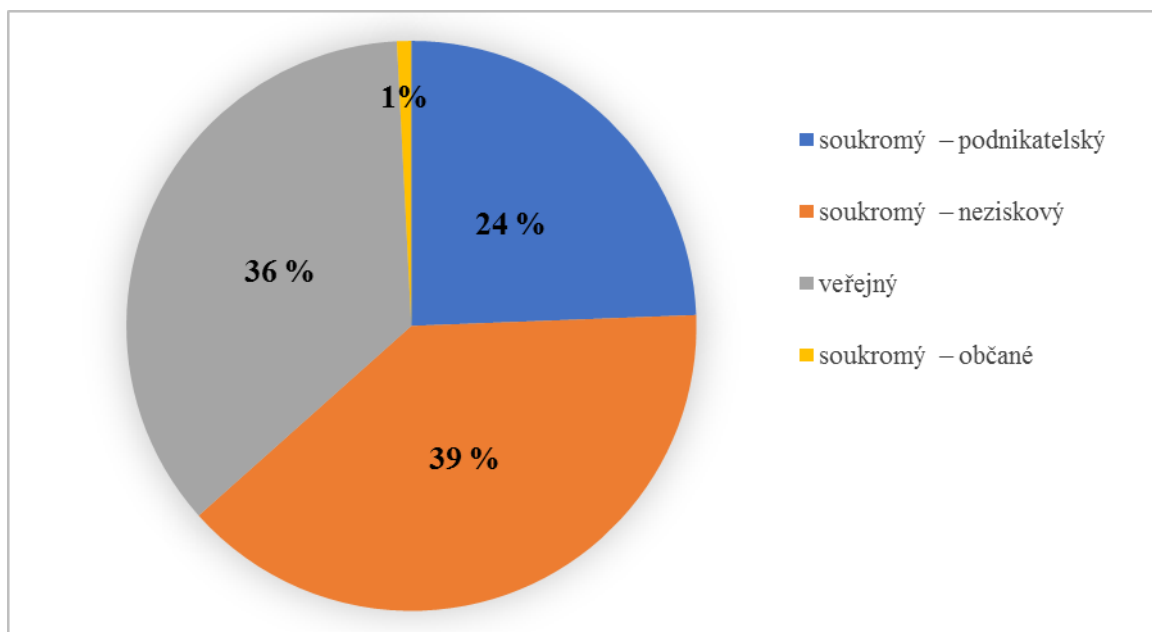
Tabulka 10: Noví zakladatelé MAS Horní Pomoraví po sloučení v roce 2008¹⁶⁴

Zakladatel	Sektor
Svazek obcí mikroregionu Zábřežsko	veřejný
AREÁL PIVOŇKA o.p.s.	neziskový
TJ Sokol Štítý	neziskový
Dubická zemědělská a.s.	podnikatelský
JUDr. Jiřina Berková	podnikatelský
Ing. Přemysl Čech	podnikatelský

4.3 Orgány MAS Horní Pomoraví

Nejvyšším orgánem MAS Horní Pomoraví je plénum, které tvoří zakladatelé společnosti a partneři, kteří se společností podepsali partnerskou smlouvu. Celkem bylo k 31. 1. 2016 členem MAS 123 subjektů. Všichni členové působí na území MAS Horní Pomoraví, mají zde bydliště, nebo sídlo provozu. Dle zastoupení sektorů v organizační struktuře je patrné, že v regionu existuje partnerství veřejného a soukromého sektoru, který se skládá z podnikatelů a NNO. Následující graf porovnává velikost podílů zástupců soukromého, veřejného a neziskového sektoru v členské základně MAS Horní Pomoraví. Z grafu lze vyčíst, že veřejný sektor tvoří 36 % členské základny. MAS Horní Pomoraví tedy splňuje danou podmínku standardizace s rezervou. Touto podmínkou je myšleno to, že na rozhodovací úrovni nesmí veřejné orgány představovat více než 49 % hlasovacích práv. Nejvíce členů MAS je z neziskového sektoru, a to 48 členů, kteří představují 39 %.

¹⁶⁴ Výroční zpráva. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2008 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/pdf/Vyrocní_zpráva_2008.pdf

Obrázek 8: Členská základna MAS Horní Pomoraví k 31. 1. 2016¹⁶⁵

Partneři vytvářejí zájmové skupiny. Definování zájmových skupin měl na starosti Programový výbor. Následující graf vyjadřuje podíly jednotlivých zájmových skupin. Mezi pěti zájmovými skupinami MAS Horní Pomoraví je nejpočetnější skupinou „Rozvoj obcí“, která má 30 členů. Naopak nejmenší zájmová skupina je „Podnikání a regionální produkce“ se třemi členy. V tomto ohledu MAS také splňuje podmínky pro standardizaci. Jedná se o to, že žádná ze zájmových skupin nesmí představovat více než 49 % hlasovacích práv, nebo bude muset uplatňovat přepočtení hlasovacích práv.¹⁶⁶ Nutno dodat, že tuto podmínku MAS uplatňovala i v minulosti, ještě před nastavením tzv. standardů, nedocházelo tedy ke střetu zájmů.

Bližší popis zájmových skupin je následující:

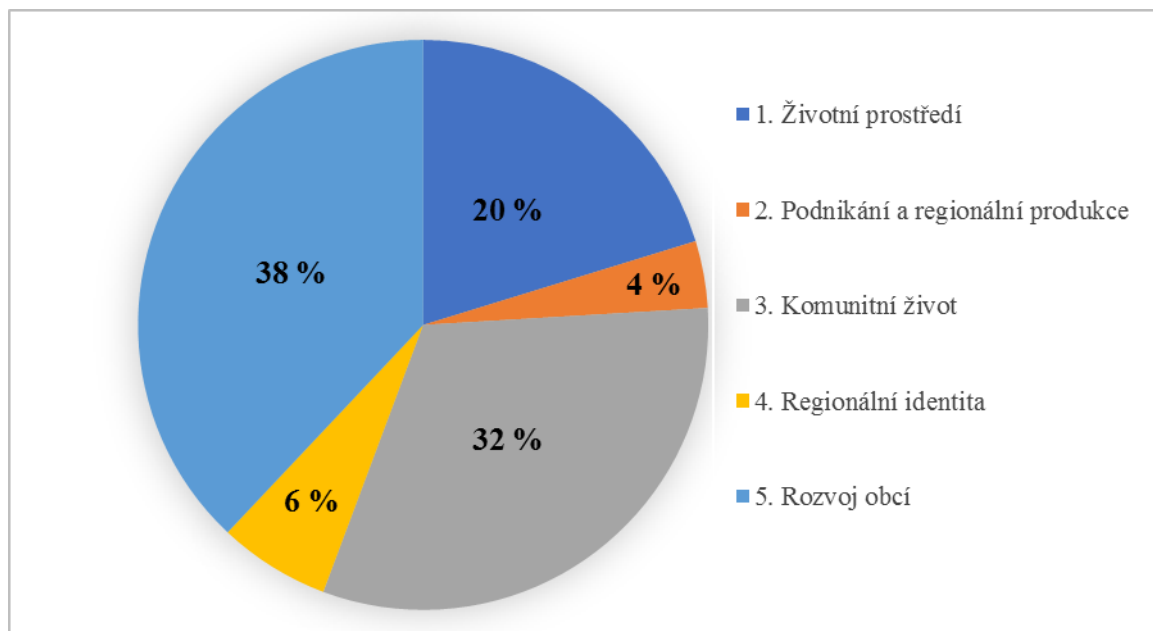
1. **Životní prostředí** – zemědělství, lesnictví, životní prostředí
2. **Podnikání a regionální produkce** – řemeslníci, živnostníci, regionální producenti a ostatní služby
3. **Komunitní život** – vzdělávání, zájmové vzdělávání, volnočasové aktivity, mládež a sociální oblast

¹⁶⁵ Vlastní zpracování, Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014__2020/mas_mp_1489570998.pdf

¹⁶⁶ *Místní akční skupiny jako platformy pro různé aktivity regionálního rozvoje* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/projekty-spoluprace/>

4. **Regionální identita** – cestovní ruch a služby, regionální identita, kultura, kulturní dědictví a památky

5. **Rozvoj obcí**¹⁶⁷

Obrázek 9: Partneři MAS dle zájmových skupin¹⁶⁸

Na zachování účelu, pro který byla společnost založena dohlíží **Správní rada**, která vydává statut společnosti, schvaluje rozpočet, účetní uzávěrku a výroční zprávy. Jmenuje a odvolává ředitele a plní další funkce uvedené ve statutu společnosti. Zasedání správní rady probíhá poměrně často (v roce 2014 až 5x).

Kontrolní orgánem MAS Horní Pomoraví je **Dozorčí rada**, která je povinna upozornit správní radu na porušení zákonů, ustanovení zakládací smlouvy či statutu, na nehospodárné postupy aj. Dozorčí rada kontroluje a přezkoumává veškeré účetní uzávěrky, výroční zprávu a může také nahlížet do účetních knih a dokladů. Statutárním orgánem společnosti je **Ředitel**, tuto funkci zastává Ing. Anna Bartošová.

Pro implementaci Komunitně vedeného místního rozvoje na základě SCLLD byla ustavena organizační složka Místní akční skupina Horní Pomoraví, o které rozhoduje shromáždění partnerů. Jedná se o otevřené místní partnerství, které vzniká podepsáním

¹⁶⁷ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014__2020/mas_mp_1489570998.pdf

¹⁶⁸ Vlastní zdracování, Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014__2020/mas_mp_1489570998.pdf

partnerské smlouvy mezi partnerem a společností za účelem implementace SCLLD. Tito partneři pak tvoří shromáždění partnerů – jedná se o nejvyšší orgán místního partnerství.

U všech orgánů musí být splněna podmínka, že veřejný sektor a ani jedna ze zájmových skupin nesmí mít více než 49 % hlasovacích práv. Tuto podmínku MAS splňuje.

Organizační složka MAS Horní Pomoraví, o.p.s. má pro svou činnost tyto orgány:

- **Shromáždění partnerů** – je tvořeno zakladateli a všemi partnery, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nesmí mít více než 49 % hlasovacích práv. Do kompetencí shromáždění partnerů patří například: schvalování SCLLD MAS Horní Pomoraví, jednacího řádu a dalších vnitřních předpisů místního partnerství, volba členů orgánů MAS, rozhoduje o přijetí či vyloučení partnera, schvaluje výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS.
- **Programový výbor** – jedná se o rozhodovací orgán, který má ve své kompetenci schvalování, uzavření a ukončení pracovněprávního vztahu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD, zodpovědnost za přípravu a realizaci SCLLD, schvaluje výzvy k podávání žádostí, vybírá projekty k podpoře a stanovuje výši alokace dotace na projekty na základě návrhu výběrové komise, schvaluje rozpočet, svolává shromáždění partnerů min. jedenkrát ročně. Předsedou programového výboru je Ing. Přemysl Čech, který je členem zájmové skupiny „Zemědělství“. Programový výbor má na území MAS 9 členů, kteří jsou voleni shromážděním partnerů z partnerů MAS Horní Pomoraví. Funkční období členů tohoto orgánu je tříleté.

Tabulka 11: Složení programového výboru MAS Horní Pomoraví k 26. 1. 2017¹⁶⁹

Partner MAS	Sektor	Zájmová skupina
Přemysl Čech, předseda	soukromý – podnikatel	Životní prostředí
Obec Kopřivná	Veřejný	Rozvoj obcí
Obec Hrabová	Veřejný	Rozvoj obcí
Obec Svěbohov	Veřejný	rozvoj obcí
Farma Jandrt s.r.o.	soukromý – podnikatel	Životní prostředí
PRO-BIO, obchodní společnost s.r.o.	soukromý – podnikatel	Podnikání a regionální produkce
ST Hanušovice	soukromý – NNO	Komunitní život
SKI klub Staré Město pod Sněžníkem	soukromý – NNO	Regionální identita
Alois Mazák	soukromý – podnikatel	Životní prostředí

- **Výběrová komise** – hlavním úkolem je předvýběr projektů na základě objektivních kritérií. Výběrová komise má nejméně 9 členů, kteří jsou voleni shromážděním partnerů. Tyto subjekty musí na území MAS prokazatelně působit. Funkční období člena je max. 1 rok. Výběrová komise určuje bodové hodnocení projektů dle principů hodnocení a výběrových kritérií, navrhuje jejich pořadí podle bodů a přínosu předložených projektů k plnění záměrů a cílů SCLLD. Tento výběrový orgán zastupuje 15 subjektů (7 subjektů z veřejného sektoru, 8 subjektů ze soukromého sektoru). Nejvíce subjektů, a to 6 pochází ze Zájmové skupiny č. 3 – Komunitní život. V této zájmové skupině působí subjekty z veřejného sektoru.

¹⁶⁹ Vlastní zpracování, Seznam členů povinných orgánů Místní akční skupiny Horní Pomoraví [online].2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/povinne_organy___programovy_vybor___vybekova_komise___kontrolni_vybor/mas_mp_1486476436.pdf

Tabulka 12: Složení výběrové komise MAS Horní Pomoraví k 26. 1. 2017¹⁷⁰

Partner MAS	Sektor	Zájmová skupina
Základní škola a Mateřská škola Bohdíkov	veřejný	Komunitní život
Areál Pivoňka o.p.s.	soukromý – NNO	Komunitní život
Město Hanušovice	veřejný	Rozvoj obcí
TJ Sokol Hrabenov	soukromý – NNO	Komunitní život
Obec Hoštejn	veřejný	Rozvoj obcí
Město Zábřeh	veřejný	Komunitní život
Obec Zvole	veřejný	Rozvoj obcí
Ing. Josef Příbyl	soukromý – podnikatel	Podnikání a regionální produkce
ZŠ a MŠ Rohle	veřejný	Komunitní život
Dubická zemědělská a.s.	soukromý – podnikatel	Životní prostředí
Český svaz včelařů, o. s., základní organizace Ruda nad Moravou	soukromý – NNO	Komunitní život
AgriSen s.r.o.	soukromý – podnikatel	Životní prostředí
Itcomp s.r.o.	soukromý – podnikatel	Podnikání a regionální produkce
Holba a.s.	soukromý – podnikatel	Podnikání a regionální produkce
Obec Jedlí	veřejný	Rozvoj obcí

*tučně jsou označeni zástupci organizací, které nejsou partnerem MAS

- **Kontrolní komise** – jedná se o kontrolní orgán, který podává nejméně 1x ročně zprávu nejvyššímu orgánu o výsledcích své kontrolní činnosti. Tento orgán je nejméně šesti členný a funkční období členů je tříleté. Projednává výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS, dohlíží na činnost MAS v souladu s právními předpisy, platnými pravidly ESIF, standardy MAS a SCLLD. Nahlíží do účetních knih a jiných dokladů MAS a kontroluje obsažené údaje. Kontrolní komise má 6 členů, předsedou je Město Štítý, které patří do zájmové skupiny č. 5 Rozvoj obcí, do této skupiny patří také další dva členové tohoto orgánu, obec Malá Morava a Rovensko.¹⁷¹

¹⁷⁰ Vlastní zpracování, Seznam členů povinných orgánů Místní akční skupiny Horní Pomoraví [online].2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z:

http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/povinne_organy___programovy_vybor__vybekova_komise__kontrolni_vybor/mas_mp_1486476436.pdf

¹⁷¹ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z:

http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014___2020/mas_mp_1489570998.pdf

Tabulka 13: Složení kontrolního výboru MAS Horní Pomoraví k 26. 1. 2017¹⁷²

Partner MAS	Sektor	Zájmová skupina
Město Štítý	veřejný	Rozvoj obcí
Obec Malá Morava	veřejný	Rozvoj obcí
Obec Rovensko	veřejný	Rozvoj obcí
SDH Hanušovice	soukromý – NNO	Komunitní život
Eva Halenková	soukromý – podnikatelský	Zemědělství
Mgr. Olga Špíková	soukromý – FO	Komunitní život

4.4 Činnost MAS

V průběhu strukturovaného rozhovoru zajímala autorku rovněž náplň činnosti MAS – jestli se zabývají pouze přerozdělováním finančních prostředků z EU v rámci programu LEADER, anebo jestli vytvářejí i jiné činnosti, které přispívají k všestrannému rozvoji regionu. Hlavní náplní MAS, tak jak vyplývá ze zakladatelské smlouvy, je přerozdělovat prostředky z dotačních programů a vést celý proces LEADER na místní úrovni. MAS se zaměřuje na tvorbu a realizaci integrovaných strategií, díky kterým dochází k všestrannému rozvoji v územní působnosti MAS Horní Pomoraví. Zároveň se snaží o výměnu zkušeností s jinými MAS v ČR a zahraničí. MAS Horní Pomoraví provádí i další služby, jedná se například o vedlejší poradenskou činnost. Jde o oficiální poskytování dotačního poradenství v oblasti strategického plánování, především ve vztahu k obcím, spolkům a drobným podnikatelům v regionu. Větší firmy v regionu si na tuto činnost najímají expertní agentury. Poradenská činnost spočívá v psaní projektů do krajských, národních i evropských dotačních titulů. U těch evropských to samozřejmě nesmí být do výzev, které se vyhláší na úrovních MAS, aby nedocházelo ke střetu zájmů. „Jedná se o malé projekty, většinou na pořádání různých akcí. Nejčastěji se na MAS obracely sbory dobrovolných hasičů, nejvyužívanější jsou zejména krajské dotace.“¹⁷³ Projektová manažerka MAS Horní Pomoraví Renata Baslerová dodává: „I díky naší pomoci se budou za finanční podpory Olomouckého kraje realizovat oslavy výročí založení sborů v Bohdíkově, Olšanech, Štítech. V oblasti sportovní byl zvolený

¹⁷²Vlastní zpracování, Seznam členů povinných orgánů Místní akční skupiny Horní Pomoraví [online].2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/povinne_organy___programovy_vybor__vybekova_komise__ko_ntrolni_vybor/mas_mp_1486476436.pdf

¹⁷³ Zpravodaj MAS Horní Pomoraví, o.p.s, 2/2016. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp/zpravodaj/mashp_1483967831.pdf

Cyklomaraton Rampušák nebo činnost fotbalového klubu v Rovensku“.¹⁷⁴ Dále se zabývá přípravou informačních a metodických materiálů, vzdělávání a informování mládeže, propagací regionu. Informační a propagační činnost je vedena prostřednictvím internetových stránek, kde jsou umístěny aktuality ohledně činnosti MAS. Součástí propagace je také Zpravodaj MAS Horní Pomoraví, kde sdružení zveřejňuje informace např. o výzvách, schválených projektech o nových možnostech čerpání dotací pro region MAS, o kulturních a společenských akcích z regionu. Tento zpravodaj vychází 4krát ročně. MAS také disponuje množstvím různých propagačních materiálů a letáků, které jsou například zaměřené na stručnou propagaci území MAS – historické, místní a turistické cíle. MAS Horní Pomoraví navštěvuje pravidelně propagační akce jako je Země živitelka, LeaderFEST nebo Národní konference Venkov, kterou pořádá SPOV ČR ve spolupráci s Celostátní sítí pro venkov. V roce 2015 se prezentovala na veletrhu RegionTour v Brně.

Autorka dále zjišťovala, jestli MAS Horní Pomoraví využívá i jiné dotační tituly, ne pouze z PRV, ten však tvoří téměř veškerý dotační příjem. Projekty nad rámec PRV, tedy **projekty podpořené z jiných operačních programů** rozhodně také přispívají určitým způsobem k rozvoji venkova. Autorka zjistila, že projektů mimo PRV nebylo v Olomouckém kraji mnoho. V rámci Olomouckého kraje byly mimo PRV 2007–2013 byly podpořeny pouze 4 projekty. Úspěšné byly následující MAS:

- **MAS Uničovsko**, RESTART 50+: Integrace osob 50+ ohrožených sociálním vyloučením v regionu Uničovsko; projekt řeší svízelné životní situace dlouhodobě nezaměstnaných osob ve skupině nad 50 let ve venkovském regionu Uničovsko.¹⁷⁵
- **MAS MORAVSKÁ BRÁNA, o. s.** "Máme co dělat, nenudíme se u nás II", mladí ze Záhoří-Bečva; úkolem projektu je poskytnout netradiční formou program pro mládež ve věku 15 až 25 let z 29 obcí MAS Záhoří Bečva, který je zacílen na integraci osob ohrožených sociální exkluzí, na začlenění těchto osob do společnosti a jejich připravení do pracovního procesu.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Manažerka MAS Horní Pomoraví – Ing. Renata Baslerová

¹⁷⁵ RESTART 50+: Integrace osob 50+ ohrožených sociálním vyloučením v regionu Uničovsko. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=110017>

¹⁷⁶ "Máme co dělat, nenudíme se u nás II", mladí ze Záhoří-Bečva. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=24666>

- **Na cestě k prosperitě, o. s.**, Zaměstnanost 50+: Integrace osob 50+ ohrožených sociálním vyloučením v odlehlých venkovských oblastech okresu Prostějov na trh práce (Němčicko a Předina).¹⁷⁷
- **MAS Hanácké Království, RAZEM-SPOLU**; hlavním důvodem, který vedl partnerské subjekty k vytvoření tohoto projektu je dlouhotrvající partnerství subjektů při rozvoji venkovských oblastí na platformě venkovské iniciativy LEADER.¹⁷⁸

Tabulka 14: Projekty mimo PRV 2007-2013 v Olomouckém kraji¹⁷⁹

Číslo MAS	Název MAS	Operační program	Termín realizace	Celkové výdaje projektu (Kč)	Dotace EU (Kč)	Dotace státu (Kč)
35	MAS Uničovsko, o.p.s.	OP LZZ	2013–2014	4 866 664	4 136 664	730 000
83	MAS MORAVSKÁ BRÁNA, o. s.	SROP	2007–2008	1 177 721	942 177	235 544
85	Na cestě k prosperitě, o. s.	OP LZZ	2013–2014	4 884 446	4 151 779	732 667
137	MAS Hanácké Království	OP PS ČR – Polsko	2008–2010	258 493	203 481	35 909

*OP LZZ – OP Lidské zdroje a zaměstnanost

*SROP – Společný regionální operační program

*OP PS – Operační program přeshraniční spolupráce

Dále MAS od roku 2008 provozuje informační turistické centrum (ITC) v Hanušovicích, které poskytuje informace o firmách, službách a institucích v Hanušovicích, o kulturních a společenských akcích, informace o turistických zajímavostech. Dále poskytuje služby jako je skenování či kopírování pro místní obyvatelstvo. V prostorách ITC lze možné zakoupit místní produkty, které jsou označeny regionální značkou JESENÍKY originální produkt® v rámci spolupráce MAS. V roce 2015 čítala celková návštěvnost 5 689 návštěvníků, z toho největší počet

¹⁷⁷ Zaměstnanost 50+: Integrace osob 50+ ohrožených sociálním vyloučením v odlehlých venkovských oblastech okresu Prostějov na trh práce. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=110270>

¹⁷⁸ RAZEM-SPOLU. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=40434>

¹⁷⁹ Vlastní zpracování, dle manažera MAS Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

návštěvníků byl zaznamenán v měsíci srpnu.¹⁸⁰ Jednou z výrazných aktivit MAS je koordinace regionální značky JESENÍKY originální produkt[®] na území, které přesahuje území MAS, a to od Dolní Moravy až po Osoblažsko.

Další činností MAS je Snídaně starostů, jedná se o neformální setkávání a sdílení zkušeností a problémů mezi starosty obcí nejen z území MAS ČR. Mezi pravidelné akce, na kterých se MAS podílí je například Benefiční společenský večer Domova Paprsek v Olšanech. Celkově hodnotí manažer činnost MAS Horní Pomoraví kladně a domnívá se, že MAS jako aktér rozvoje venkova má rozhodně smysl. Důležitou činností může být mimo jiné vzdělávání, organizace vzdělávacích akcí, seminářů a odborných setkání.

V polovině loňského roku realizovala MAS ve spolupráci s městem Zábřeh projekt zaměřený na vytvoření Místního akčního plánu vzdělávání, který má do roku 2023 změnit podobu regionálního školství.¹⁸¹

Nejaktuálnější činností je pořádání seminářů k výzvám MAS, které poskytují informace o vyhlášených výzvách, první seminář se uskuteční 7. 4. 2017 v rámci výzvy IROP. V současné chvíli se MAS také zaměřuje na poskytování bezplatných konzultací místním školám. Jedná se o konzultace k tzv. šablonám, což je program Ministerstva školství ČR. Program je zaměřený na zvyšování kvality vzdělání ve školách.¹⁸²

Jak už bylo zmíněno Ministerstvo zemědělství provádělo v letech 2010, 2011 a 2012 hodnocení Místních akčních skupin. MAS Horní Pomoraví byla ve sledovaných obdobích zařazena do skupiny A, v roce 2012 získala 141 bodů ze 150. O jeden bod více získala MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s., stejný počet bodů získal Region HANÁ z. s. Do skupiny A se řadí rovněž MAS Moravská cesta, z. s. a MAS Hranicko z. s. Místní akční skupiny v Olomouckém kraji byly tedy v tomto hodnocení velice úspěšné.

¹⁸⁰ Zpravodaj MAS Horní Pomoraví, o.p.s, 1/2016. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp/zpravodaj/mashp_1483967831.pdf

¹⁸¹ Zpravodaj MAS Horní Pomoraví, o. p. s. MAS Horní Pomoraví, o. p. s. [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp/zpravodaj/mashp_1483967831.pdf

¹⁸² Manažer MAS Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

4.5 SPL MAS Horní Pomoraví 2007–2013

Program LEADER ČR 2007 realizovaný na území MAS Horní Pomoraví prokázal existenci dostatečné kapacity možných předkladatelů projektů. MAS Horní Pomoraví je jednou z celkového počtu 112 MAS, která získala podporu v rámci PRV ČR na období 2007–2013. Realizace místní rozvojové strategie a Místní akční skupina jsou hlavními opatřeními osy IV LEADER. Strategický plán LEADER (SPL) byl zpracován v roce 2007 a vychází z Integrovaných strategií území (ISÚ Zábřežsko; 2007 a ISÚ Horní Pomoraví; 2007). ISÚ byly zpracovány externími firmami, přičemž se při jejich tvorbě dbalo na zapojení veřejnosti a účast významných aktérů v pracovních skupinách (zapojení prostřednictvím dotazníkových šetření, veřejných projednávání aj). SPL byl naopak sestaven členy a zaměstnanci MAS Jedná se o strategický dokument, který je nedílnou součástí ISÚ a promítá v sobě možnosti financování priorit ISÚ v PRV. V průběhu tvorby strategie byl kladen důraz na zapojení veřejnosti a obě MAS získávaly stále větší počet svých členů. Obsahové zaměření SPL bylo postupem času vytvářeno na pracovních jednáních široké členské základny MAS, při tvorbě SPL proběhlo celkem 11 jednání. Díky SPL se na podzim roku 2008 začala MAS ucházet o dotace z EU až do roku 2013. ISÚ byla vytvářena komunitním způsobem mezi lety 2006 až 2007. Globálním cílem SPL je: „*konkurenceschopnost a vyvážený rozvoj regionu MAS Horní Pomoraví prostřednictvím podpory projektů vedoucích k diverzifikaci podnikatelských činností a zavedení regionálního značení produkce a služeb*“¹⁸³. SPL pro období 2007–2013 nesl název „V harmonii s přírodou“. SPL byl sestaven za účasti členů a partnerů MAS Horní Pomoraví a také za účasti široké veřejnosti. Na jeho tvorbě se podílel především Programový výbor, který byl složen poměrně ze zástupců všech tří sektorů. SPL se musel držet osnovy pravidel PRV a na dodržování jeho formální stránky dohlíželi expertní spolupracovníci. V roce 2011 proběhla aktualizace SPL na základě Střednědobého hodnocení SPL. Aktualizace SPL měla za cíl posoudit *efektivitu, účinnost a vhodnost intervence*.¹⁸⁴ Na základě výsledků byl rozšířen počet fichí z 6 na současných 9, aby se jejich zaměření lépe shodovalo s potřebami žadatelů. V rámci aktualizace došlo v dokumentu k upřesnění

¹⁸³ Strategický plán LEADER pro období 2007-2013. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2012 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_leader/strategicky_plan_leader_mas_horni_pomoravi__v_harmonii_s_prirodou_/mashp_leader_1357814393.pdf

¹⁸⁴ Tamtéž

monitorovacích indikátorů a k aktualizaci dat spojených s činností MAS. Poslední aktualizace proběhla v prosinci 2012. Změny se týkaly nastavení hodnotících kritérií tak, aby byla v max. možné míře kritéria objektivně hodnotitelná a potlačila se subjektivnost hodnocení. V roce 2013 byly vyhlášeny poslední dvě výzvy MAS Horní Pomoraví (Výzva VII. a VIII.). Nejvíce projektů bylo podpořeno v rámci VII. výzvy, a to 39 projektů a s vyplacenou dotací 10,77 mil. Kč. Nejvyšší celková částka skutečně vyplacené dotace byla proplacena v I. výzvě, jednalo se o 12,3 mil. Kč. V rámci I. výzvy bylo zrealizováno 17 projektů.

Stanovení hlavních priorit rozvoje vychází z analytické části strategie. Byla provedena analýza území, na jejímž základě byla vytvořena SWOT analýza. Prostřednictvím situační analýzy bylo zjištěno, že největším problémem regionu je vysoká nezaměstnanost. MAS by se tedy měla zaměřit na zvýšení pracovních možností pro občany regionu. Pozitivem na území MAS je velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, a proto by se měly zvýšit ubytovací kapacity a zkvalitnit propagace území. Pomocí SWOT analýzy je možné vyhodnotit stávající silné či rozvojové možnosti území MAS. Zároveň s její pomocí nalezneme problémy nebo ohrožení růstu. Ze SWOT analýzy se poté vyvodily priority, na které se rozvoj venkova zaměří. Z priorit se následně formulovaly jednotlivé cíle a opatření (fiche), které byly v souladu s PRV.

V SPL je stanoveno šest priorit. Každá priorita má svůj strategický cíl, z něhož je následně definován i cíl specifický. Tabulka specifických cílů a priorit je vložena v přílohách. Strategickým cílem je „*restrukturalizace zemědělské a potravinářské výroby ve prospěch kvalitních regionálních produktů a služeb*“¹⁸⁵, stejně tak podpora nových postupů využívajících moderních technologií šetrných k ŽP. Dále se chce MAS zaměřit na zhodnocení místní produkce, nalezení nového trhu pro místní produkty a na podporu venkovské ekonomiky zakládáním mikropodniků, včetně nových živností v oblasti služeb. Současně také na vytváření nových pracovních míst. MAS chce docílit výrazného posílení ekonomického potenciálu a zajištění podmínek pro kvalitní život místních obyvatel, stabilitu venkovského prostoru při podpoře zaměstnanosti, rozvoj aktivit v oblasti venkovské ekonomiky směrem k činnostem v cestovním ruchu (zvláště agroturistika). MAS touží po zvýšení atraktivity venkovských obcí zkvalitňováním

¹⁸⁵Strategický plán LEADER pro období 2007-2013. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2012 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdsgn.eu/dokumenty/mashp_leader/strategicky_plan_leader_mas_horni_pomoravi__v_harmonii_s_prirodou/_mashp_leader_1357814393.pdf

občanského vybavení a služeb, základní technické a dopravní infrastruktury a tím dosáhnout zlepšení životních podmínek a zvýšení atraktivity vesnic (pro bydlení, podnikání, odpočinek). Atraktivita regionu také souvisí s obnovou a záchranou kulturního dědictví, díky kterému může dojít k posílení sounáležitosti lidí s regionem. Důležitým úkolem MAS „je zajištění průběžného a dlouhodobého vzdělávání odborných pracovníků i žadatelů o dotace, aby bylo zajištěno vytváření kvalitních projektů s ohledem na trvale udržitelný rozvoj regionu“.¹⁸⁶

Z jednotlivých cílů se stanovilo celkově 9 fichí.

Přehled fichí

Fiche č.1: Moderní zázemí pro zemědělskou prvovýrobu,

hlavní opatření Modernizace zemědělských podniků.

Fiche č.2: Zakládání podniků a jejich rozvoj,

hlavní opatření Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje.

Fiche č.3: Atraktivní venkov,

hlavní opatření Ubytování a sport.

Fiche č.4: Moderní venkov – kvalitní občanské vybavení a služby,

hlavní opatření Občanské vybavení a služby.

Fiche č.5: Tradiční venkov – zachování kulturního dědictví regionu,

hlavní opatření Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova.

Fiche č.6: Vzdělávání a informace,

hlavní opatření Vzdělávání a informace.

Od roku 2011 doplnění fichí o:

Fiche č.7: Regionální produkce – zdroj rozvoje regionu,

hlavní opatření Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Fiche č.8: Venkovská turistika,

hlavní opatření Rozhledny, pěší trasy, vinařské stezky, hippostezky aj.

Fiche č.9: Venkov – místo pro život,

hlavní opatření Obnova a rozvoj vesnic¹⁸⁷

¹⁸⁶ Tamtéž

¹⁸⁷ Strategický plán LEADER pro období 2007-2013. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2012 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z:

Dosahování priorit a cílů v SPL je každoročně sledováno Monitorovacím výborem MAS, který vyhodnocuje naplňování strategického dokumentu. Stanovené cíle a priority jsou naplňovány realizací konkrétních projektů obcí, NNO a podnikatelských subjektů. Monitorovací výbor sleduje naplňování pomocí monitorovacích indikátorů. Jedná se o měřitelné indikátory a mohou mít podobu např. počet nově vybudovaných lůžek, počet zrekonstruovaných zemědělských staveb, počet podpořených mikropodniků, počet nových/zrekonstruovaných budov a ploch občanské vybavenosti a služeb, počet nástrojů propagace a marketingu. Dle Ex post hodnocení byla většina významných indikátorů naplněna.¹⁸⁸ Dle mého názoru nebyly některé cíle MAS konkrétní, měřitelné ani reálné. Z Ex post hodnocení lze usoudit, že některé z nich nebyly naplněny a jiné naopak překročeny ve vícero případech až o stovky procent.

4.6 Realizované projekty MAS Horní Pomoraví

V uplynulém dotačním období 2007–2013 rozdělila MAS Horní Pomoraví prostřednictvím projektů mezi konečné žadatele na dotacích téměř 60 milionů korun v rámci 141 zrealizovaných projektů. Tato práce původně vycházela z dat, které poskytuje databáze NS MAS. Jednalo se o podpořené projekty v rámci PRV 2007–2013, poté však bylo zjištěno, že se nejedná o spolehlivá data. NS MAS udává vyšší proplacené dotace, při bližším zkoumání autorka zjistila, že jsou tyto data zaměňována s částkou požadované dotace. Databáze uvádí 143 podpořených projektů. Také oficiální internetové stránky MAS Horní Pomoraví neposkytují vyhovující informace, jejich databáze obsahuje 138 projektů ovšem data nejsou aktualizovaná. Nakonec tedy autorce poskytla data manažerka MAS Horního Pomoraví Ing. Renata Baslerová. Z těchto dat se vycházelo při zpracování dokumentu Ex-post hodnocení SPL MAS Horní Pomoraví. Toto hodnocení měly MAS na konci období 2007–2013 za povinnost ze strany MZe zpracovat a zveřejnit na webových stránkách. Pro zpracování tohoto dokumentu vycházela MAS z databáze MISAP, která eviduje skutečně zrealizované částky projektů.

http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_leader/strategicky_plan_leader_mas_horni_pomoravi__v_harmonii_s_prirodou_/mashp_leader_1357814393.pdf

¹⁸⁸ Ex post hodnocení Strategického plánu Leader „V harmonii s přírodou“: MAS Horní Pomoraví o.p.s. 2007–2013. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2015 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_leader/hodnoceni_spl/mashp_leader_1455529573.pdf

Tabulky a grafy uváděné v této kapitole vychází z tohoto monitorovacího systému. Databáze MISAP eviduje dva projekty, které byly zrealizované, jeden z nich byl dokonce proplacený a žadatelka posléze vracela dotaci, druhý projekt byl ukončen ze strany SZIF pro nesplnění dotačních podmínek. V prvním případě se jednalo o projekt *Zemědělská technika pro zvyšování živin v půdě*, žadatelka musela odstoupit od realizace v době udržitelnosti kvůli střetu se služebním zákonem, tzn., že musela ukončit podnikání, pokud chtěla dále pracovat ve státní správě. V druhém případě se jednalo o vzdělávací projekt a dle manažerky „*byl problém v tom, že dle vyjádření SZIFu se v rámci projektu dělali aktivity, které měla v rámci vzdělávání realizovat MAS*“. Při vlastním zpracování autorka tyto dva projekty z databáze vyřadí. Tyto projekty byly sice zrealizované, ale nakonec nebyly v rámci PRV proplacené. Jeden tedy ano, ale dotace se vracela. Na místo 141 projektů, které čítá Ex post hodnocení, bude vycházeno ze 139 projektů.

Další v SPL hodnocení uváděné projekty, kdy žadatel odstoupil od realizace byly podnikatelské projekty, žadatelé podepsali dohodu o realizaci, projekt ale vůbec nezrealizovali z různých důvodů (osobní i podnikatelské). „*Bohužel dva takovéto případy jsme měli až před koncem období realizace, takže již nebylo možné přerozdělit peníze dalším zájemcům, protože již nebylo možné vyhlášovat výzvu. MAS část těchto prostředků, které se jí „vrátili“ do alokace, stihla vyčerpat v rámci své administrativní činnosti – řešili jsme to ale bohužel až poslední měsíc realizace SPL, kdy jsme si nechali vyrobit nějaké propagační materiály a propagovali se formou banerů nebo spolupřádání na různých akcích v regionu (asi 30 různých akcí zejména obcí a neziskových organizací). Část těchto prostředků se však již nepodařilo vyčerpat*“.¹⁸⁹ K tomuto manažerka dodává, že za pouhý měsíc stihnout utratit jen tak částku 600 tisíc Kč jednoduše nešlo. Podporu díky této obecně prospěšné společnosti získali podnikatelé, drobní živnostníci, zemědělci, obce, vzdělávací zařízení, instituce pro mimoškolní vzdělávání, ale i církevní organizace.

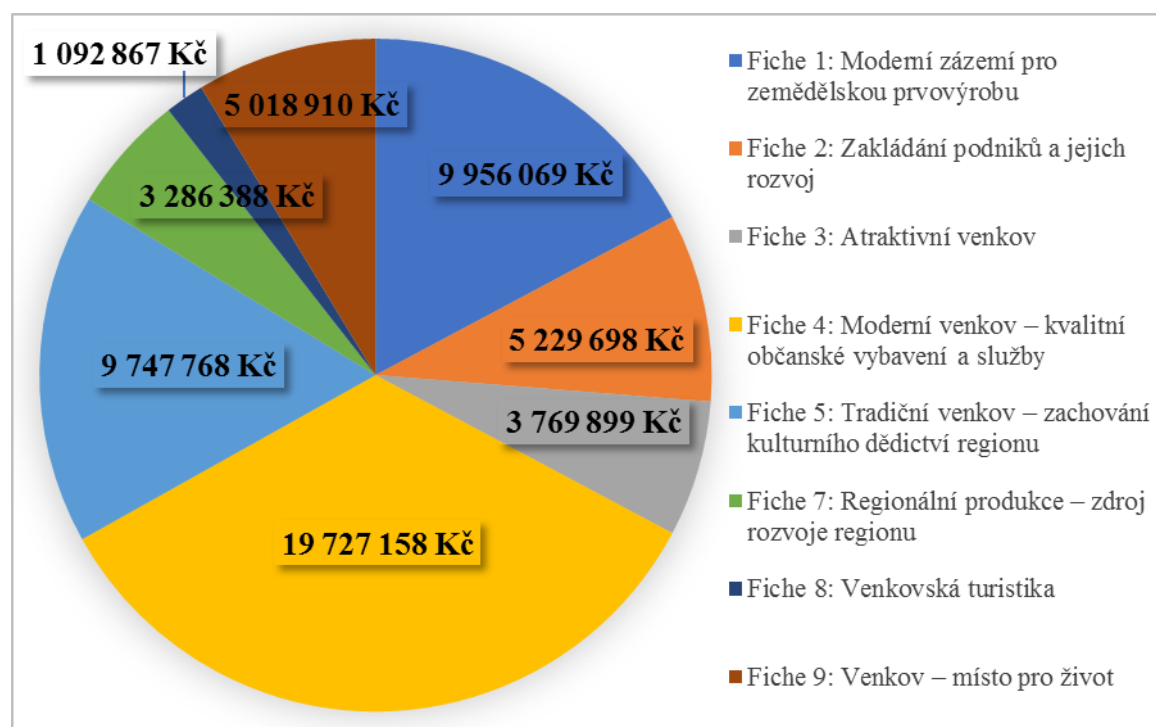
Nejvíce podporovanou oblast představovalo občanské vybavení a služby, kde úspěšně žádaly jak obce, tak NNO. Tato fiche 4 vyčerpala třetinu všech alokovaných prostředků (necelých 20 mil. Kč, 39 realizovaných projektů). Zaměření projektů bylo různé jednalo se o rekonstrukce nebo budování hřišť, sportovních areálů, ploch pro volnočasové aktivity, rekonstrukce koupaliště. Další projekty se týkaly rekonstrukce či modernizace kulturních domů či spolkových a společenských prostor.

¹⁸⁹ Manažerka MAS Horní Pomoraví – Ing. Renata Baslerová

Tato fiche nejvíce naplňovala potřeby obyvatelstva regionu. V rámci této fiche bylo celkově podáno 80 projektů, úspěšnost zrealizovaných projektů činila 49 %. Tento počet podaných žádostí byl nejvyšší a hovoří o tom, že o tuto fichi byl největší zájem. Úspěšná byla rovněž fiche 1, v rámci, které bylo zrealizovaných 26 projektů, podpora patřila zemědělským subjektům v regionu. Z hlediska procentuální úspěšnosti dopadla nejlépe fiche 7 a fiche 8, kde uspělo 100 % žádostí. Nutno podotknout, že u fiche 8 byly podány pouze dvě žádosti. U fiche 6 nebyl nakonec realizován žádný projekt, a proto úspěšnost této fiche byla nulová. Celkově bylo podáno 223 žádostí. Proplaceno tedy bylo 62 % všech podaných projektových žádostí.¹⁹⁰

Tabulka 15: Počet podpořených projektů u jednotlivých fichích SPL 2007-2013¹⁹¹

Číslo fiche	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Počet projektů	26	20	8	39	19	0	13	2	13

Obrázek 10: Zrealizované projekty v částkách dotací dle jednotlivých fichí¹⁹²

¹⁹⁰ Databáze MISAP

¹⁹¹ Vlastní dle databáze MISAP, Ing. Renata Baslerová

¹⁹² Vlastní dle databáze MISAP, Ing. Renata Baslerová

Lepší přehled o skutečně realizovaných projektech poskytuje níže uvedená Tabulka 16, která poskytuje podrobnější informace o výzvách, finanční alokaci a počtu projektů. MAS Horní Pomoraví vyhlásila v letech 2009–2013 celkem 8 výzev. V roce 2009 a 2011 se jednalo o jednu výzvu, v ostatních letech byla výzva pro příjem o dotaci vyhlášena dvakrát. Nejvíce projektů bylo podpořeno v rámci VII. výzvy, která proběhla v roce 2013. Z tabulky lze říci, že na začátku čerpání, tedy v roce 2009 bylo podpořeno několik projektů s vyšší skutečnou dotací, naopak v roce 2013 bylo schváleno nejvíce projektů (54) s výrazně nižšími finančními podporami. Dále lze konstatovat, že nejvyšší finanční podpora byla poskytnuta v roce 2009 v průběhu první výzvy, avšak finanční podpora se zcela nijak zásadně nezměnila během let 2009–2013.

Tabulka 16: Souhrnný přehled realizovaných projektů SPL 2007–2013¹⁹³

Rok	Výzva	Fiche	Finanční alokace	Počet realizovaných projektů
2009	I.	2., 3., 4., 5.	12 305 944 Kč	17
2010	II.	1., 4., 5.	8 218 629 Kč	11
	III.	2., 3., 4.	2 004 397 Kč	7
2011	IV.	1., 2., 3., 4., 5., 7., 9.	10 238 382 Kč	24
2012	V.	1., 2., 7., 8.	6 544 096 Kč	15
	VI.	3., 4., 5., 7., 8.	3 575 657 Kč	11
2013	VII.	1., 2., 3., 4., 5., 7., 8.	10 765 261 Kč	39
	VIII.	1., 2., 9.	4 176 391 Kč	15
Celkem:			57 828 757 Kč	139

4.6.1 Realizované projekty v obcích MAS Horní Pomoraví

Mezi nejúspěšnější obce, co se týče objemu získaných dotací na projekty žadatelů patřily Staré Město (6,94 mil. Kč), Hanušovice (5,95 mil. Kč), Ruda nad Moravou (4,40 mil. Kč), Zábřeh (4,19 mil. Kč) a Bušín (3,58 mil. Kč). Dle počtu projektů v jednotlivých obcích bylo nejvíce projektů podpořeno v Hanušovicích (15 projektů). Žadatelé na území Hanušovic pocházejí z větší části z podnikatelského sektoru – 13 projektů. Zbývající dva projekty byly realizovány na žádost obce. V Zábřeze bylo

¹⁹³ Vlastní dle databáze MISAP, Ing. Renata Baslerová

realizováno 13 projektů (podnikatelský sektor: 9 projektů, neziskový: 4 projekty). Dalšími obcemi jsou Staré Město – 13 projektů, Bušín – 9 projektů, Dubicko – 7 projektů.¹⁹⁴

V rámci SPL LEADER bylo podpořeno 36 z celkových 46 obcí, které se nachází na území MAS. V 10 obcích nebyl zrealizován žádný projekt. Nejedná se o neúspěch z čerpání, ale spíše o to, že v rámci těchto obcí nebyla podána žádná žádost o projekt.¹⁹⁵

V přepočtu na 1 obyvatele získala nejvyšší dotaci obec Janoušov, v této obci žije pouhých 48 obyvatel a byly zde zrealizovány dva projekty ve výši 655 200 Kč. To samé platí u obce Šléglov, kde žije 39 obyvatel a byl zde neziskovým sektorem zrealizován jeden projekt. A do třetice je stejný jev pozorován u obce Bušín, kde žije 409 obyvatel a celkově zde bylo realizováno 9 projektů. Dle mého názoru může být úspěšnost této obce zapříčiněna tím, že zde žije manažerka MAS Horního Pomoraví, Ing. Renata Baslerová, která může v obci zvýšit informovanost o možnostech čerpání z PRV.

Nejvíce podpořených projektů co do počtu získal podnikatelský sektor a to 68 projektů, jedná se o téměř polovinu všech zrealizovaných projektů, procento získané dotace činilo zhruba 40 %. Celkově podnikatelé získali více než 23 mil. Kč.¹⁹⁶

Dle Ing. Renaty Baslerové bylo v rámci podnikatelských projektů vytvořeno nejvíce pracovních míst, konkrétně se místní podnikatelé zavázali k vytvoření 8 pracovních míst. Další pracovní místa byla vytvořena v souvislosti s realizovanými projekty bez uvedeného závazku, na základě šetření u podnikatelů jich vzniklo nejméně dalších 9. Veřejný sektor zrealizoval 42 projektů v celkové výši 21 mil. Kč. Lze tedy usoudit, že projekty realizované k vylepšování obecního majetku byly finančně náročnější. Nejmenší počet projektů byl realizován neziskovým sektorem, ačkoli tvoří 39 % členské základny. Důvodem může být nezkušenost při přípravě projektů nebo při podávání žádostí. Roli také samozřejmě hraje zaměření jednotlivých fichí.

V MAS Partnerství Moštěnka získal nejvyšší proplacenou dotaci dle příjemce – veřejný sektor, reprezentovaný obcemi a školami. Jednalo se o 38 projektů. Nejvíce projektů zde zrealizoval neziskový sektor, jednalo se však o nižší částky dotací než u veřejného sektoru. V MAS Moravská cesta byl největší počet projektů zrealizován veřejným sektorem (44 projektů), který zároveň získal největší část dotací. Nejméně projektů realizovala MAS Moravská cesta prostřednictvím podnikatelského sektoru

¹⁹⁴ Databáze MISAP

¹⁹⁵ Manažer MAS Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

¹⁹⁶ Vlastní dle databáze MISAP, Ing. Renata Baslerová

(15 projektů), stejná situace nastala i u Moštěnky, kde podnikatelský sektor realizoval 30 projektů.¹⁹⁷

Na závěr lze tedy usoudit, že MAS Horní Pomoraví v období 2007–2013 podpořila nejvíce projektů v rámci podnikatelského sektoru a zaměřila se na rozvoj drobných podnikatelů a firem na venkově oproti ostatním sledovaným MAS, které podpořily spíše veřejný sektor a investovaly tak do obecního majetku. Z výše uvedeného lze říci, že obce mají více zkušeností s žádostmi o dotace.

Tabulka 17: Rozdělení získaných dotací dle příjemce v MAS Horní Pomoraví¹⁹⁸

Sektor	Počet zrealizovaných projektů	Získaná výše dotace (Kč)	Výše dotace v %
Podnikatelský	68	23 128 547	40
Neziskový	29	13 271 879	23
Veřejný (obce, školy)	42	21 428 331	37
Celkem:	139	57 828 757	100

Tabulka 18: Rozdělení získaných dotací dle příjemce v MAS Partnerství Moštěnka¹⁹⁹

Sektor	Počet zrealizovaných projektů	Získaná výše dotace (Kč)	Výše dotace v %
Podnikatelský	30	10 185 338	21,4
Neziskový	39	15 988 069	33,5
Veřejný (obce, školy)	38	21 488 436	45,1
Celkem:	107	47 661 843	100

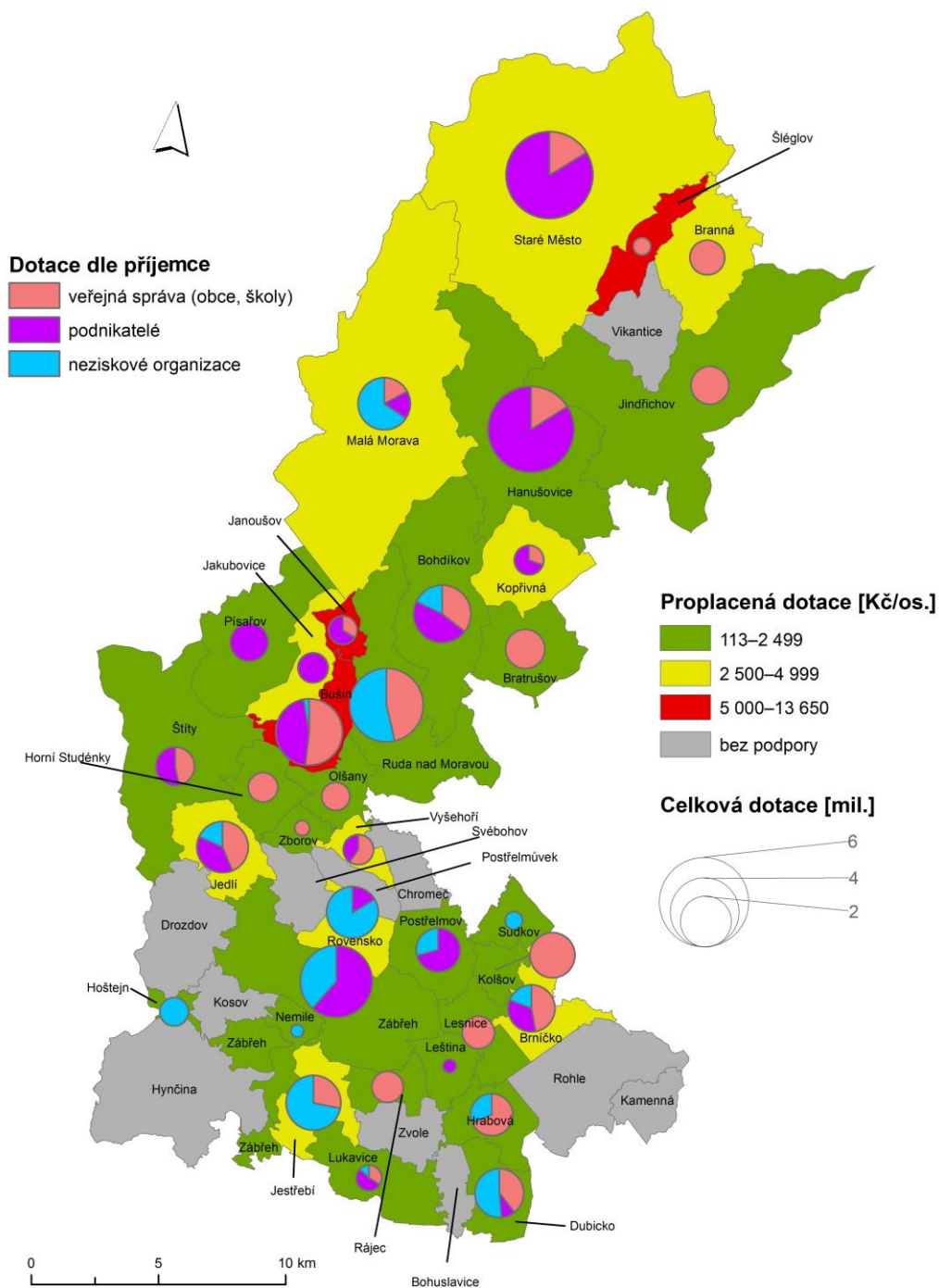
V tomto programovém období bylo proplaceno 139 projektů a do území rozděleno více než 57, 8 mil. Kč, MAS Partnerství Moštěnka proplatila celkově 107 projektů a do území přišlo více než 47, 6 mil. Kč a MAS Moravský cesta zrealizovala 103 projektů a mezi obce, podnikatele a NNO rozdělila 41, 7 mil. Kč

¹⁹⁷ Moravskou cestou: Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, o. s. *MAS Moravská cesta* [online]. 2013 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/zpravodaj-moravska-cesta-zima-2013.pdf>

¹⁹⁸ Vlastní zpracování dle MISAP

¹⁹⁹ Výroční zpráva 2015. *MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s.* [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://mas-mostenka.cz/wp-content/uploads/2016/06/vyrocní_zprava_2015_a5_fin.pdf

REALIZACE STRATEGICKÉHO PLÁNU LEADER v MAS Horní Pomoraví o. p. s v období 2007–2013

Martina BENEDIKTOVÁ
Olomouc 2017

Obrázek 11: Realizace SPL LEADER v MAS Horní Pomoraví
pro období 2007–2013 dle příjemce dotace
(zdroj dat: MISAP)

Tabulka 19: Vybrané projekty podpořené v rámci SPL 2007–2013, FICHE 1–4

Žadatel	Projekt	Sektor	Místo realizace	Proplaceno (Kč)
FICHE 1: Moderní zázemí pro zemědělskou prvovýrobu				
Antonín Jonák	Dokončení stavby stáje pro ustájení skotu	podnikatel	Staré Město	855 000
Ing. Alois Mazák	Rekonstrukce a rozšíření objektu ekologické farmy Morava	podnikatel	Bohdíkov	861 540
ZEAS Březná, a.s.	Modernizace technologického ustájení odchovny jalovic	podnikatel	Písařov	750 000
FICHE 2: Zakládání podniků a jejich rozvoj				
Robert Uherko	CNC fréza	podnikatel	Bušín	500 000
Milan Nezbeda	Rozvoj podniku	podnikatel	Postřelmov	300 000
Pavel Chamlar	Využití odpadu z truhlářské výroby – pořízení briketovacího lisu	podnikatel	Písařov	209 100
FICHE 3: Atraktivní venkov				
Pavel Mrázek	Vybudování ubytovací kapacity na farmě ve Vysokých Žibřidovicích	podnikatel	Hanušovice	1 188 000
Apartmány Stříbrnice s.r.o.	Apartmány Stříbrnice	podnikatel	Staré Město	600 000
KRALIČÁK s.r.o.	Vybavení plochy pro sportovní vyžití	podnikatel	Staré Město	451 005
FICHE 4: Moderní venkov – kvalitní občanské vybavení a služby				
obec Ruda nad Moravou	Rekonstrukce koupaliště v Rudě nad Moravou	veřejný	Ruda nad Moravou	1 800 000
OREL Jednota Rovensko	Rekonstrukce Orlovny – energetické úspory	NNO	Rovensko	1 800 000
Obec Kolšov	Modernizace objektu kulturního domu a obecního úřadu v Kolšově	veřejný	Kolšov	1 638 900
MŠ a ZŠ Rájec	Dětské hřiště a komunitní život v obci Rájec	veřejný	Rájec	249 999

Tabulka 20: Vybrané projekty podpořené v rámci SPL 2007–2013, FICHE 5–9²⁰⁰

Žadatel	Projekt	Sektor	Místo realizace	Proplaceno (Kč)
FICHE 5: Tradiční venkov – zachování kulturního dědictví regionu				
Římskokatolická farnost Ruda nad Moravou	Obnova fasády a reliéfu kostela svatého Vavřince v Rudě nad Moravou	NNO	Ruda nad Moravou	1 800 000
Obec Brníčko	Statické zabezpečení zdiva středověkého hradu Brníčko	veřejný	Brníčko	843 302
Obec Hrabová	Zřízení regionálního muzea v obci Hrabová	veřejný	Hrabová	74 164
FICHE 7: Regionální produkce – zdroj rozvoje regionu				
PRO-BIO spol. s.r.o.	Zpracování produktů bezlepkové výroby PRO-BIO Staré Město	podnikatel	Staré Město	486 852
Designfoods s.r.o.	Zvýšení výrobní kapacity výroby sterilovaných delikates	podnikatel	Zábřeh	445 300
MVDr. Josef Klimeš	Udírenská komora pro řeznictví a uzenářství Bušín	podnikatel	Bušín	372 498
FICHE: 8 Venkovská turistika				
Centrum volného času Božeňov o. s.	Zážitková herní stezka pro prarodiče a jejich vnoučátka	podnikatel	Zábřeh	403 380
Jarmila Juříčková	Naučná stezka Hynčice pod Sušinou	podnikatel	Staré Město	689 487
FICHE 9: Venkov – místo pro život				
Obec Lesnice	Revitalizace centra obce Lesnice	veřejný	Lesnice	850 000
Obec Horní Studénky	Nová autobusová čekárna a revitalizace okolí	veřejný	Horní Studénky	704 684
Obec Jestřebí	Jestřebí malebná vesnička plná zeleně	veřejný	Jestřebí	686 376
Město Hanušovice	Veřejná prostranství Hanušovice	veřejný	Hanušovice	487 851

²⁰⁰ Vlastní zpracování dle MISAP, Ing. Renata Baslerová

4.6.2 Projekty spolupráce

Posledním opatřením, které dotváří osu IV. LEADER v Programu rozvoje venkova 2007-2013 je opatření Realizace projektů spolupráce. V rámci projektů spolupráce bylo na území MAS Horní Pomoraví podpořeno 5 projektů. Za nejúspěšnější projekt projektová manažerka považuje zavedení regionálního značení v Jeseníkách, které podporuje a propaguje originální produkci z regionu. Jedná se o projekt:

Jeseníky – od produktům k zážitkům

Datum realizace: 2010

Koordinační MAS: MAS Horní Pomoraví o.p.s. – 663 000 Kč

Partnerské MAS:

MAS Mikroregionu Frýdlantsko – 465 000 Kč

MAS Mikroregionu Šluknovsko – 531 000 Kč

Celkový rozpočet: 1 659 000 Kč

Hlavním úkolem projektu je zavedení regionálního značení výrobků ve třech regionech – Českosaské Švýcarsko, Jesenicko, Frýdlantsko – Jizerské hory. Náplní projektu je vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání v oblasti místní produkce na venkově.

Hlavním cílem projektu bylo přispět k rozvoji těchto území prostřednictvím propagace jejich neopakovatelného charakteru, zachovalé přírody, specifických řemesel, tradic a kultury. V projektu bude využit obecně rozšířený systém značení místních produktů v ČR, který je založen na využití vlastního neopakovatelného charakteru daného přírodním bohatstvím, tradicemi a kulturou obyvatel venkovských regionů. Značka JESENÍKY originální produkt® je přidělována od roku 2010, nejdříve výrobcům, později i poskytovatelům služeb a v roce 2014 se rozšířila o certifikaci zážitků.

Na tento projekt navazuje projekt *Jeseníky – od produktům k zážitkům*, realizovaný v roce 2012, který se snaží o zviditelnění Jeseníků, rozvoj spolupráce subjektů a účinné podpoření dalšího rozvoje celého území. Výstupem tohoto projektu bude zmapování a certifikace ubytovacích a stravovacích zařízení a také zážitků v Jeseníkách. Prostřednictvím tohoto projektu bude také přenos zkušeností se zaváděním

systému regionálního značení na Slovensku. Jedná se tedy o mezinárodní projekt spolupráce. Do průběhu realizace jsou zapojeny celkově čtyři MAS, a to dvě české (MAS Horní Pomoraví o.p.s. a MAS Šumperský venkov o. s.) a dvě slovenské – MAS Šafrán a Občianske združenie pro rozvoj regiónu Spiš. Dílčími výstupy se staly: Manuál pro tvorbu nových turistických produktů, Mezinárodní jarmark a tvořivá dílna Jeseníků, Tematická stezka „Po stopách tradičních jeseníckých výrobků“. Posledním projektem, který navazuje na již realizované projekty spolupráce je projekt *Cílem společného snažení je rozvoj regionálního značení*.²⁰¹

Tabulka 21: Podpořené projekty spolupráce v rámci PRV 2007–2013²⁰²

Projekt	Proplacená částka (Kč)
Vyrobeno na venkově	663 000
Jeseníky – od produktům k zážitkům	606 097
Jedeme všichni	205 200
Cílem společného snažení je rozvoj regionálního značení	340 974
Národní pohádky a pověsti – poklady národní identity a tradic	327 208

MAS Moravská cesta realizovala prostřednictvím projektů spolupráce 8 projektů, stejný počet projektů zrealizovala MAS Partnerství Moštěnka. Jedná se o projekty podpořené v rámci PRV 2007–2013.

²⁰¹ Jeseníky – od produktů k zážitkům. *MAS Horní Pomoraví, o. p. s.* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_rp/projekt_spoluprace_-_jeseniky_od_produkту_k_zazitkum/mashp_rp_1395667219.pdf

²⁰² Manažerka MAS Horní Pomoraví – Ing. Renata Baslerová

4.7 Aplikace principu „bottom-up“ na základě komunitních projednávání při tvorbě SCLLD

Metoda LEADER funguje na principu „bottom-up“, strategické plánování probíhá „zdola nahoru“, tzn. od nejnižší komunitní úrovně, za kterou je považováno zapojení veřejnosti. To je odůvodněno tím, že právě místní obyvatelé nejlépe znají území, ve kterém žijí, a proto je důležité, aby právě oni rozhodovali o strategii a volbě priorit.

Aplikaci principu LEADER lze hodnotit na základě veřejných a komunitních projednávání, které byly při přípravě SCLLD a její realizace upřednostňovány. Do těchto veřejných projednávání jsou zapojeni zástupci veřejného, podnikatelského a neziskového sektoru a veřejnost z řad aktivních občanů. Tyto komunitní projednávání se konaly v letech 2013–2016, nejvíce těchto projednávání proběhlo v roce 2013 (13 jednání). Doprovodnými aktivitami zapojení veřejnosti do tvorby strategie bylo dotazníkové šetření, do průzkumu se zapojilo 712 obyvatel regionu, další dotazníkové šetření probíhalo mezi členy MAS, dotazník se snažil získat informace o spokojenosti, problémech regionu, tohoto šetření se zúčastnilo 97 subjektů. Dále se uskutečnil sběr projektových záměrů a kvůli zapojení mládeže byla vyhlášena fotosoutěž, jednalo se o zachycení "nejhezčích" a "nejhorších" míst v obci. Při tvorbě strategie se uskutečnilo 31 komunitních projednávání, kterých se zúčastnilo více jak 266 osob. Komunitní projednávání probíhalo ve třech fázích – analytická část, strategická a akční plán a implementace. Největší počet účastníků měla poslední fáze, na které se sešlo přibližně 259 osob. Posledním sezením, které se konalo 27. 1. 2016 byla představena a schválena SCLLD.²⁰³

Implementaci a administraci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Horní Pomoraví lze uskutečňovat díky podpoře z IROP, na tuto realizaci byly poskytnuty celkové náklady ve výši 8,48 mil. Kč.²⁰⁴ U MAS – Partnerství Moštěnka se konalo 20 komunitních projednávání a MAS Moravská cesta pořádala 19 komunitních projednání a zúčastnilo se jí 199 účastníků. Při realizaci strategie, kterou vytvářejí místní lidé, jako jeden z principů metody LEADER by se na základě těchto projednávání ze

²⁰³ Strategie 2014-2020. *MAS Horní Pomoraví* [online].2004- 2017 [cit. 2017-04-22]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/index.php?id=zobraz_dokumenty_slozky.php&cislo_id=120&dir_id=1070

²⁰⁴ AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

sledovaných MAS na prvním místě umístila MAS Horní Pomoraví. A to na základě největšího počtu zúčastněných osob a komunitních projednávání.

Nová strategie MAS Horní Pomoraví pro období do roku 2020 nese název MAS Horní Pomoraví – lidé, příroda a tradice. Místní akční skupina byla podpořena formou Programu obnovy venkova (POV) Olomouckého kraje, výše přiznané dotace činila 125 tisíc korun, tyto peníze mají prioritně sloužit na certifikaci a standardizaci strategie.²⁰⁵ A v rámci OP Technická pomoc.

MMR schválilo Strategii komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví 13. 1. 2017. Dle Mgr. Karla Hoška došlo ke zpoždění, díky pomalému hodnocení strategií ze strany ministerstev, tato skutečnost brzdí všechny MAS v České republice. Díky tomuto zpoždění se dle projektového manažera počítá s prvními výzvami v první polovině roku 2017.²⁰⁶

4.8 Vyhodnocení strukturovaných rozhovorů

Pouze z analýzy podpořených a realizovaných projektů nelze jednoznačně určit, zda MAS Horní Pomoraví dlouhodobě přispívá k rozvoji venkova. Diplomová práce vychází taktéž z rozhovorů pracovníků MAS, prostřednictvím kterých mohli vyjádřit svůj názor. V této kapitole praktické části se autorka zabývala vyhodnocením strukturovaných rozhovorů osob, kteří působí v MAS Horní Pomoraví a MAS – Partnerství Moštěnka. Rozhovory s manažery těchto MAS seznámily autorku s problematikou MAS. Dle mého názoru stojí za úspěšností MAS v první řadě dlouholeté zkušenosti, schopnosti a dobře odvedená práce jednotlivých manažerů. Autorce byly poskytnuty praktické informace, které jsou u řešení této tematiky potřeba.

Nová strategie umožní žadatelům, kteří žijí na území místního partnerství do roku 2022 realizovat projekty zaměřené na zlepšení bezpečnosti silničního provozu (chodníky, přechody aj.), modernizaci školních učeben, projekty zkvalitňující sociální služby v území a ostatní projekty, a to s celkovou předběžnou alokací 116,5 mil. Kč. Jedná se o řadu oblastí, na které dříve nebylo možné získat podporu.

²⁰⁵ Výroční zpráva. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2015 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/pdf/VZ_vyrocní_zprava_2015.pdf

²⁰⁶ Manažer MAS Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

Dle projektového manažera Horního Pomoraví je nové období nastaveno nevenkovsky, žadatelé nebudou moci získat dotace na mnoho potřebnější a zajímavější aktivity, které byly v předchozím období fondy EU podporovány. Předchozí období bylo přínosnější, především díky podpoře potřebných venkovských oblastí. Jednalo se o aktivity, jako je obnova veřejných prostranství, rekonstrukce kluboven neziskových organizací, rekonstrukce kulturních domů aj.²⁰⁷ Manažerka MAS Horní Pomoraví zmiňuje, že i v jejich společenství zpočátku panoval pocit, že nové období je nastaveno absolutně nevenkovsky. A tvrdí, že s postupem času se naučili s novým obdobím pracovat a učí to i potencionální žadatele v regionu.²⁰⁸ V současném období nebudou opomenuti ani podnikatelé, pro které mají MAS stejné podmínky a více financí než v minulosti. Malé firmy, zemědělci, lesníci a potravináři mohou žádat na drobné investice do svých podniků.

Na území posílí oblast sociálních služeb. V oblasti sociálních služeb na území Horního Pomoraví však pracuje pouze jedna NNO, jedná se o Charitu Zábřeh. V této oblasti dle Kropáčkové záleží na tom, jak ve které MAS jsou zastoupeny organizace, které jsou schopny tyto finanční prostředky absorbovat. V MAS Partnerství Moštěnka se jedná o šest organizací. Dle manažerky bude v sociální oblasti zájem především o prorodinná opatření, jako jsou nepobytové tábory. Větší důraz bude tedy kladen na podporu projektů v oblasti lidských zdrojů oproti stávajícím investicím do obecní infrastruktury. Manažerka MAS Partnerství Moštěnka má na zacílení finančních prostředků EU jiným směrem odlišný názor, „i když na počátku panovala jistá rozladěnost, při pohledu se zkušeností 3 let, kdy se to celé stále vyvíjí, je dobré, že budou podporovány projekty zaměřené na vzdělání, zdravotnictví a dopravu. Na venkově to v minulém období bylo ve znamení vylepšování obecního majetku, kdo byl snaživý, měl prostor.“ Nyní je dle manažerky čas myslet na záležitosti, které budou mít celospolečenský dopad.

Zástupci se shodli na tom, že nové období a oblasti podpory investičních projektů jsou zúžené, a že oproti minulému období bude možné podpořit mnohem méně, než je na venkově skutečně potřeba. V současném období budou moci obce například žádat dotace na: bezpečnost dopravy (chodníky, přechody pro chodce, zpomalovací dopravní prvky), bezmotorová doprava (cyklostezky, úschovny kol), modernizace tříd škol

²⁰⁷ Manažer MAS Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

²⁰⁸ Manažerka MAS – Partnerství Moštěnka, Markéta Poláchová Kropáčková

a školek, dopravní terminály (rekonstrukce autobusových zastávek, výstavba parkovišť), aktivity směřující k sociální inkluzi (investice a provozní dotace pro sociální služby, komunitní centra). Při pohledu na tyto projekty je zřejmé, že se jedná o finančně náročné projekty, např. vybudování kvalitní cyklostezky, není rozhodně levnou záležitostí.²⁰⁹ V minulém období finančně nejnáročnější projekty dosahovaly 1,8 mil. Kč. Jednalo se o projekty rekonstrukce koupaliště v Rudě nad Moravou, rekonstrukce Orlovny – energetické úspory, obnova fasády a reliéfu kostela svatého Vavřince v Rudě nad Moravou.

V současné době mají MAS možnost zapojit se také do jiných OP (IROP, OP ŽP, OP Z). Z OP ŽP budou v rámci Olomouckého kraje podpořeny pouze 3 MAS – MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko, o.p.s., MAS Moravská cesta, z. s., a MAS Šumperský venkov, z. s.

V následující tabulce jsou uvedeny předběžné finanční alokace, které jsou vyhrazeny na jednotlivé OP, které budou realizovány na území MAS Horní Pomoraví.

Tabulka 22: Předběžná alokace pro MAS Horní Pomoraví CLLD 2014–2020²¹⁰

Název OP	Částka (Kč)
Operační program zaměstnanost (OP Z)	12 200 000
Program rozvoje venkova (PRV)	37 785 000
Integrovaný regionální operační program (IROP)	66 638 000
Celkem:	116 543 000

Celková předpokládaná výše finančních prostředků na území MAS Horní Pomoraví tedy činí 116, 5 mil. Kč. Největší část finančních prostředků náleží do IROP. Menší část alokované částky připadá na projekty týkající se problematiky zaměstnanosti.

Pro každý tento program je ovšem nutné mít zpracované specifické zaměření strategie a o to byla dle manažerů práce na SCLLD složitější. Se zpracováním SCLLD se začalo v prosinci roku 2012. Celý proces byl završen podáním Žádosti o schválení SCLLD v lednu 2016. Dle Kropáčkové se jednalo o velmi složitou práci, protože MAS neměly jasné zadání od Řídících orgánů (dále jen ŘO) „*Problém byl i v tom, že samy ŘO*

²⁰⁹ Manažer MAS Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

²¹⁰ AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. NSMAS České republiky [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

měly problém se mezi sebou dohodnout, co a v jaké formě budou po MAS požadovat“. Po podání SCLLD čekal MAS roční proces schvalování. Finální procesy hodnocení ztroskotaly spíše na technických parametrech a na formulacích, na které MAS nejsou zvyklé, a které po nich požadují ŘO. Dle Kropáčkové žádná MAS na území ČR neočekávala tak dlouhé procesy, které jsou se schvalováním spojeny. „*Jednalo se o tříleté období nejistoty, po celou dobu tvorby strategie byly informace velmi tekuté a neustále se něco měnilo a upravovalo.*“ Na druhou stranu se to odvíjí od toho, že do všech MAS poputuje více jak pětinašobek finančních prostředků, než bylo v období minulém. „*Nejhorší ze všeho je, že místo roku 2014, začínáme v roce 2017 a do roku 2018 musí být vyčerpáno určité nemalé množství alokace, což při tom, že v některých programech musí být projekt fyzicky realizován. Proces administrace od žádosti o podporu k podpisu právního aktu trvá i 8 měsíců. To je považováno za zásadní problém a je to velmi stresující pro nás i pro žadatele.*“²¹¹

Dle Zpravodaje venkova 02/2017 mohly MAS začít konečně po čtyřech letech příprav strategií a po více než roce od podání žádostí na jejich podporu vyhlášovat výzvy pro žadatele. V polovině února 2017 již bylo schváleno 47 strategií. Dosud bylo vyhlášeno čtrnáct výzev MAS v PRV. Čtyři výzvy v IROP pouze u jedné MAS (MAS Sokolovsko o.p.s.), a 19 výzev u čtrnácti MAS v OP Zaměstnanost.²¹² První výzvu PRV v rámci Olomouckého kraje vyhlásila MAS Prostějov venkov, žádosti byly přijímány do 14. 2. 2017.²¹³ Další výzvu v PRV vyhlásila MAS Moravská cesta, a to 2. 3. 2017 s ukončením příjmu žádostí do 17. března. Tato MAS bude v první výzvě PRV rozdělovat 6,167 milionů korun a otevřela pět fichí.²¹⁴ V rámci výzev MAS v OP Z první výzvu v rámci Olomouckého kraje vyhlásila MAS Moravský kras – Rozvoj rodinného života, Zkvalitnění a rozvoj sítě sociálních a návazných služeb, Prorodinná opatření, Zaměstnanost, Sociální služby a další aktivity sociálního začleňování, komunitní centra.²¹⁵

²¹¹ Manažerka MAS – Partnerství Moštěnka, Markéta Kropáčková Poláchová

²¹² Zpravodaj venkova – měsíčník SPOV a NS MAS – 2/2017. SPOV – Spolek pro obnovu venkova [online]. 2017 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: https://issuu.com/z-spov/docs/zpravodaj_venkova_2-2017

²¹³ PRV výzva č. 1 k předkládání žádostí o podporu v rámci operace 19.2.1 Programu rozvoje venkova. Program rozvoje venkova [online]. 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.maspvvenkov.cz/e_download.php?file=data/editor/263cs_6.pdf&original=V%C3%BDzva+SC+LLD+PRV+%C4%8D.+1_koment%C3%A1%C5%99+SZIF+verze+3.1.2017.pdf

²¹⁴ Výzvy PRV. MAS Moravská cesta [online]. 2014 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.moravska-cesta.cz/vyzvy-prv/>

²¹⁵ Zpravodaj venkova – měsíčník SPOV a NS MAS – 2/2017. SPOV – Spolek pro obnovu venkova [online]. 2017 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: https://issuu.com/z-spov/docs/zpravodaj_venkova_2-2017

Jedním z problémů dle Kropáčkové byla nepřipravenost portálu ISKP 2014+, který je určen k administraci a veškeré komunikaci implementace evropských financí. Pro integrované nástroje MAS byl připraven jako poslední, a ještě dnes není ve všech ohledech plně funkční. Lepšímu fungování MAS by dle manažerky „pomohlo snížení administrativní zátěže, ale to zřejmě nebude v molochu české byrokracie možné“.

Na standardizaci nahlíží manažeři spíše skepticky. Jednalo se podle o počín, který měl narovnat úroveň práce jednotlivých MAS. V obou MAS šlo pouze o novelizaci pravidel, které se dodržovali již dříve. Oba manažeři souhlasí s tím, že některé MAS potřebovali standardizaci nutně a je dobré, že byla nastavena. Standardizace měla dopad pouze pro desítku místních partnerství, které tato formální pravidla nedodržovala. Rozhodně nemá standardizace dopad na činnost či kvalitu MAS. Závěrem manažer dodává: „zda a jak je účinná ukáže čas, protože naše práce se teprve rozjíždí“.²¹⁶

²¹⁶ Manažer MAS Horní Pomoraví – Karel Hošek

DISKUZE

Základním prvkem metody LEADER je budování partnerství a vzájemná spolupráce mezi všemi zástupci třech sektorů a veřejností. Podnětem k tomu, aby se veřejnost zapojila může být dle autorky přetrvávající nespokojenost s vývojem dění v obcích a v menší míře chuť něco změnit vlastními silami.

Z hlediska komunitních projednávání je autorkou spatřován největší problém ve velikosti a složení členské základny. Členská základna se neustále rozrůstá a v současnosti ji tvoří 123 členů, což je výrazně nad limit, který je stanoven standardy MAS. Zajištění účasti na tak velkém území a zároveň tak početné členské základny je velice obtížné. Navíc dopravní dostupnost do Hanušovic, kde společnost sídlí není také ideální. Je zřejmé, že MAS o možnosti zapojení se do tvorby a realizace SCLLD informovala široké spektrum aktérů a veřejnost v regionu, ale jen stěží ovlivní to, kdo se nakonec zapojí a jestli se vůbec zapojí.

Autorka předpokládala, že u sídla MAS, které se nachází v Hanušovicích bude pravděpodobně nejvyšší povědomost o zapojení se do strategie a také o možnosti čerpání finančních prostředků z LEADERU. To se potvrdilo na základě zpracované mapy dle příjemců dotací, kde bylo celkově právě v Hanušovicích zrealizováno nejvíce projektů, a to z 90 % podnikatelským sektorem. Z mapy, lze usoudit, že největší povědomost o možnosti čerpání mají právě subjekty v blízkosti sídla této společnosti. Od sídla poté dotace ubývají a na jihu území se nachází obce, které v předchozím období nepodaly ani jednu žádost o projekt. Zajímavé by bylo taktéž zjištění toho, proč se například tyto obce nesnažily na svém území zrealizovat nějaký projekt a získat prostřednictvím LEADERU pro své území finanční prostředky. Výjimkou je město Zábřeh, které úspěšně realizovalo řadu projektů.

Na tuto diplomovou práci by se dalo navázat ve smyslu dotazníkového šetření, které by se týkalo, zdali široká veřejnost z řad občanů, jednotlivých obcí má ponětí o možnosti zapojení se do tohoto procesu. Je možné, že někteří občané nebudou mít vůbec tušení, že společenství jako MAS na jejich území funguje, natož o možnostech čerpání dotací. Ve svém výzkumu v MAS Opavsko, v rámci své diplomové práce uvádí Prymusová, že občané disponují pouze chabým povědomím o MAS Opavsko a valná většina z nich vůbec o existenci MAS neví. Ještě horším faktem je zjištění toho,

že k tomuto šetření byly vybrány obce ležící poblíž sídla MAS. Dotazované osoby jako důvody neúčasti na participačních aktivitách uváděly nevědomost toho, že se nějaká akce konala nebo nezájem o tyto akce.²¹⁷ Lze doporučit, že by MAS mohla lépe informovat veřejnost, více se snažit během zapojování nebo vyzkoušet jiné participační metody. Na druhou stranu je zde určitá bariéra a to, že aktivity spojené s lepším informováním jsou samozřejmě otázkou času a peněz.

Je možné, že po předchozím období 2007–2013, se povědomost o MAS zlepšila, a to díky tomu, že MAS realizovaly řadu projektů, které se týkaly zkrášlení a vylepšení obecního majetku. Prostřednictvím těchto projektů se měly MAS možnost zviditelnit. Výhodou je také to, že realizovala řadu společenských akcí, jedním z nich je Benefiční společenský večer Domova paprsek v Olšanech. Díky těmto aktivitám se dle mého názoru dostala do povědomí alespoň menší část obyvatel.

Nová SCLLD je připravována komunitním způsobem, to znamená, že se aktivní veřejnost mohla zapojit ve všech fázích zpracování. Veřejnost se mohla zúčastnit workshopů, které se týkaly jednání pracovních skupin. Za největší chybu považuje autorka termíny konání pracovních skupin ve všední dny v dopoledních či brzkých odpoledních hodinách. Tyto termíny jsou naprosto nevyhovující pro pracující část společnosti. Veřejnost byla po celou dobu zpracování strategie neustále informována a zvána k účasti formou pozvánek prostřednictvím zpravodaje, internetových stránek a na úředních tabulích v jednotlivých obcích. Limitem této práce ve smyslu „bottom-up“, může být neměřitelnost toho, zdali pořádané semináře skutečně danému území mohou pomoci a zdali priority a směry rozvoje obcí jsou určovány právě jejich občany.

Při vypracování práce bylo zjištěno, že již od počátku svého ustanovení nemá MAS problémy s dodržением principu vyrovnaného partnerství. S tímto problémem se potýkala od vzniku založení např. MAS Hornácko a Ostrožsko. Škvaridlová ve svém šetření zjistila, že již od počátku svého ustanovení má MAS problémy s dodržением principu vyrovnaného partnerství a dochází zde k „dublování funkcí.“²¹⁸ To znamená, že členové mohli být při výkonu svého členství ve střetu zájmů mezi jednotlivými sektory (člen oficiálně zastupuje podnikatelský/neziskový sektor, ve skutečnosti však pochází ze zastupitelstva města). Nastavení standardů MAS pro současné období 2014–2020

²¹⁷ Prymusová Michaela, 2015

²¹⁸ Škvaridlová Petra, 2013

tomuto zamezilo, statutární zástupce obce je vždy brán, pouze jako starosta, tedy zástupce veřejného sektoru.²¹⁹

²¹⁹ Manažer Horní Pomoraví – Mgr. Karel Hošek

ZÁVĚR

V rozvoji venkova dochází ke snaze a navrácení toho, co tu již fungovalo dříve v paternalistické fázi. Jedná se o návrat kompetencí v rozvoji místnímu partnerství a občanům. Novým stylem vládnutí je governance, který zdůrazňuje přesun pravomocí na nižší úroveň správy, přičemž je důležité využití endogenních zdrojů území. V rozvoji venkova je tento způsob vládnutí od 90. let uplatňován skrze metodu LEADER, pomocí které přerozdělují MAS evropské peníze do venkovských oblastí. Základní motivací by měla být vzájemná spolupráce a snaha spojit partnery v regionu – veřejný, soukromý a neziskový sektor a také aktivní veřejnost. Místní společenství funguje jako platforma pro spolupráci těchto aktérů a umožňuje rozvíjení budování partnerství důležitých pro rozvoj regionu a nalézání východisek vyskytujících se problémů.

Cílem této práce bylo zjistit, jak MAS Horní Pomoraví přispívá k rozvoji venkova a zda dokáže naplnit hlavní principy metody LEADER. Při vypracování práce bylo zjištěno, že již od počátku svého ustanovení nemá MAS Horní Pomoraví problémy s dodržáním principu vyrovnaného partnerství. Kvalita institucionálního prostředí je u sledované MAS v pořádku.

Hlavním principem metody LEADER je realizace společné strategie se zapojením místního obyvatelstva, které je s územím ztotožněno a zná možnosti jeho rozvoje.

MAS se při tvorbě místní rozvojové strategie musí řídit přísnými byrokratickými podmínkami MMR. Nutnost plnění složité administrace dané z hierarchicky vyšších úrovní správy může leckoho od podobných aktivit odradit. Zároveň však dochází k oslabení flexibility MAS. *„I když se nám někdy může zdát, že složitý administrativou zahlcený svět dotací hází MASkám a žadatelům klacky pod nohy, že se neřeší podstatné věci a nehodnotí skutečné výsledky, ale častokrát jen správně vyplněné kolonky a vhodně zvolená slova, stále se nám daří vykřesat z toho systému cosi dobrého, co náš region rozvíjí a sune dopředu“.*²²⁰ Hlavní činností MAS je být nápomocna při podávání žádostí ve všech fázích, poskytovat konzultace při psaní projektů, poradenský servis a pomáhat s jejich realizací.

²²⁰Moravskou cestou: Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, o. s. *MAS Moravská cesta* [online]. 2013 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/zpravodaj-moravska-cesta-zima-2013.pdf>

Teoretická část se snaží poukázat na obecnou podobu toho, jak by měly subjekty ovlivňující rozvoj na venkově pracovat. Zdá se, že princip „bottom-up“ je MAS Horní Pomoraví naplňován. Aplikace tohoto principu byla hodnocena na základě komunitních projednávání, které se konaly v letech 2013–2016. Během tohoto období proběhlo 31 komunitních projednávání a zúčastnilo se jich přibližně 266 osob. Ještě před tímto procesem proběhlo v území sledované MAS dotazníkové šetření, prostřednictvím kterých měli občané možnost určit si směry a priority svých obcí. Do tohoto šetření se zapojilo 712 obyvatel. I přesto, že se MAS snažila dotazníky šířit různými způsoby (obecní zpravodaje, doručení dotazníků prostřednictvím dětí, umístění na navštěvovaná místa, elektronicky apod.), je tento vzorek vzhledem k tomu, že v regionu žije necelých 50 000 tisíc obyvatel neuspokojivý. Zdá se, že zapojení veřejnosti je dlouhodobý proces. Dle mého názoru musí být lidské zdroje v první řadě motivovány a následně si musí uvědomit, že vzájemná spolupráce a podílení se na těchto aktivitách je jediné pro jejich dobro. Osobně je však autorka přesvědčena, že MAS v tomto směru odvádí velice dobrou práci a pouze čas ukáže, zda občané žijící na venkově dospějí do stádia, kdy budou mít skutečný zájem aktivně se zapojit do řešení otázek rozvoje svého území. Z rozhovorů s manažery vyplynulo, že většina členů MAS fungování tohoto principu pochopilo a své angažování se v MAS vnímají také jako prostředek k navázání potřebných kontaktů.

Díky prostudování problematiky MAS a uskutečněných rozhovorů s představiteli MAS Horní Pomoraví lze konstatovat, že role a existence MAS je významná a pozitivně ovlivňuje rozvoj venkova. Kvalitou mohou být MAS rozdílné. V mnoha případech se na našem území však jedná o kvalitní reprezentativní partnerství. Sledovaná MAS Horní Pomoraví by mohla sloužit jako příklad „dobré praxe“. Na druhou stranu stále existuje spousta případů, které by měli své fungování přehodnotit. Jedná se o partnerství, která jsou zakládána účelově za snadným a dostupným získáním finančních prostředků.

Získávání dotací se MAS Horní Pomoraví daří. Dílčím cílem bylo naplnění SPL LEADER 2007–2013, projekty byly rozděleny dle proplacené dotace příjemců – veřejný, podnikatelský a neziskový sektor. V tomto programovém období bylo skutečně proplaceno 139 projektů a do území rozděleno více než 57, 8 mil. Kč. Na základě předběžných alokací CLLD na období 2014–2020 by měla MAS Horní Pomoraví v rámci Olomouckého kraje disponovat největším množstvím finančních prostředků. Nejvíce projektů na území MAS Horního Pomoraví bylo realizováno podnikatelským sektorem, do kterého patří drobní řemeslníci, zemědělci a malé firmy. Podnikatelský sektor vyplnil

téměř jednu polovinu všech podpořených projektů. Naopak ve dvou sledovaných MAS v rámci Olomouckého kraje, které byly vybrány k porovnání (MAS Partnerství Moštěnka a MAS Moravská cesta), bylo v rámci podnikatelského sektoru zrealizováno nejméně projektů. V těchto MAS putovaly nejvyšší částky dotací do veřejného sektoru, především do vylepšení obecního majetku. MAS Moštěnka podpořila největším počtem projektů neziskový sektor, prostřednictvím kterého byly realizovány finančně méně náročné projekty. Dle mého názoru putuje největší část finančních prostředků do obcí, a to díky tomu, že obce mají největší zkušenosti s psaním projektů a povědomost o čerpání dotací z evropských zdrojů prostřednictvím MAS. Nejvíce projektů bylo zrealizováno na území obce Hanušovice, podpořeno bylo 15 projektů, z nichž 13 realizoval podnikatelský sektor. To může být dáno, tím, že místní sdružení MAS Horní Pomoraví v této obci působí a podnikatelský sektor je zde dobře informovaný o možnosti této podpory. Samozřejmě také závisí na zaměření jednotlivých fichí.

Kromě administrace projektů podpořených z Programu rozvoje venkova a jiných operačních programů vedoucí k naplňování integrované strategie rozvoje území, se MAS mohou zapojovat do řady dalších činností, jež jsou pro území MAS velmi přínosné. Nad rámec pouhého přerozdělování finančních prostředků mohou být považovány projekty spolupráce, ty přinášejí pro MAS přenos zkušeností, propagaci území a podporu místních tradic, řemesel a kultury. Za nejúspěšnější projekt spolupráce je manažery MAS Horní Pomoraví považováno regionální značení JESENÍKY originální produkt[®]. Jednou z dalších možností rozvoje a posílení socioekonomického růstu regionu je tedy propagace místních výrobků, zemědělských a přírodních produktů. MAS Horní Pomoraví v minulém období realizovala prostřednictvím PRV pět projektů spolupráce. MAS Partnerství Moštěnka realizovala osm projektů spolupráce, stejný počet podpořených projektů zaznamenává MAS Moravská cesta.

Nové programové období 2014–2020, resp. 2016–2022 přináší řadu změn, z nichž za nejzásadnější pro MAS je možnost realizovat projekty i v jiných OP, než jen v PRV jak tomu bylo doposud. V předchozím období 2007–2013 se prostřednictvím MAS podporovaly projekty zaměřené na veřejné prostranství či občanskou vybavenost. Právě přes tyto projekty měly MAS možnost zviditelnění se. Jednalo se o projekty typu, veřejná infrastruktura, budování hřišť, rekonstrukce kulturních domů apod. V novém období 2014–2020 budou podporovány projekty zaměřené spíše na projekty s celospolečenským dopadem, finanční prostředky tedy půjdou do oblastí: vzdělání, sociální věci,

zdravotnictví a doprava. Díky standardizaci, které stanovila určité podmínky, které MAS musí dodržovat, již jednotlivé MAS fungují lépe. Pro MAS Horní Pomoraví šlo jen o novelizaci pravidel, které dodržovala již dříve. V současném období bude podpořeno CLLD 180 MAS, v rámci MAS ČR je rozdíl v největší a nejmenší rozloze území MAS přibližně 1 436 km². Nejmenší MAS je MAS Staroměstsko z. s. a největší MAS Český les, z. s. Práce rovněž porovnává MAS v kontextu České republiky podle indikátorů jako je počet obyvatel, počet obcí, hustota zalidnění a podle alokací, neboť peníze jsou tím nejdůležitějším prostředkem rozvoje.

Největším zklamáním pro MAS je tříleté schvalovací zpoždění, který zapříčinil dlouhodobý a komplikovaný proces hodnocení SCLLD ze strany MMR. Díky tomuto procesu byly ohroženy samotné existence některých MAS.

Přestože je rok 2017 a programové období běží čtvrtým rokem, nebyl doposud přes CLLD podpořen ani jeden projekt. Pár šťastlivcům z řad MAS se až počátkem tohoto roku podařilo otevřít nové výzvy. Stav schválených SCLLD byl k 13. 4. 2017 – 74 strategií²²¹, což je necelá polovina všech podaných žádostí. To je zapříčiněno administrativní náročností, jednotlivé fáze a kola hodnocení trvají déle, než se očekávalo. Některé MAS mají potíže v tomto mezidobí a musí řešit svůj chod z jiných zdrojů (např. půjčky od obcí). Současně dochází k ohrožení čerpání prostředků současného programového období na venkově. Porovnávat tato dvě programové období je díky jejich rozdílnosti zcela nemožné. Dle manažerů MAS je nové období nastaveno „nevenkovsky“ a neodpovídá skutečným potřebám českého venkova. Na druhou stranu je zde názor, že i přes počáteční rozčarování z tohoto období a se zkušeností tří let, kdy se celý proces ještě vyvíjí, je čas začít myslet na záležitosti, které budou mít celospolečenský dopad.²²² Předpokládá se, že bude podpořeno mnohem méně projektů než v předešlém období. To je dáno tím, že finanční prostředky EU jsou zacíleny jiným směrem a MAS se zaměří spíše na finančně náročnější projekty. Existuje také riziko, že se do konce období nestihnou všechny přidělené prostředky vyčerpat. Avšak hodnotit komplexněji současné období lze až po jeho uplynutí.

Dle mého názoru může vést k úspěchu jen dobrá spolupráce mezi žadatelem, MAS a řídicím orgánem, přičemž nejdůležitější je zharmonizovat přístup ministerstva k MAS a naopak. Ve smyslu, že by jejich společným zájmem mělo být přinést do území

²²¹ Seznam schválených strategií CLLD v tabulce. *NSMAS České republiky* [online]. [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/schvalene-sclld/schvalene-sclld-tab/>

²²² Manažerka MAS – Partnerství Moštěnka, Markéta Poláchová Kropáčková

co nejvíce účelně vynaložených financí, a ne se zaměřovat na to, na čí straně jsou chyby, zpoždění či jiné potíže, které se při administraci mohou vyskytnout.

SUMMARY

The first part of the thesis is focused on definition of a rural area, trends in rural development and especially the bottom-up approach.

One of the most effective method used in European rural development is considered to be LEADER, which solves rural problems by using new innovative methods. The most important principle of this method is the bottom-up approach. There are representatives of public sector, business sector and the non-profit sector including citizens involved in these development activities. This principle should ensure effective targeting to the real needs of the local community. Another important principle is a balanced partnership between public, business and non-profit sectors.

The next part is focused on definition of Local action groups and conditions for establishment. Territorial scope in Czech Republic is also mentioned, including additional data such as a population numbers, area span, number of municipalities in LAGs and allocation of funds in period 2007–2013 and also 2014–2020. Maps of individual operational programs were created according to precursory allocations in the current period – The Integrated Regional Operational Program, the Rural Development Program, the Operational Program Environment and the Operational Program Employment. There is also a map which displays cartodiagrams with total pre-allocation of individual operational programs in the free attachment.

The case study of the MAS Horní Pomoraví corresponds to the main objective of the work, which was to finding out what contributes to the rural development and whether it can fulfill the main principles of the LEADER method. By studying LAG issues and making interviews with representatives of LAG Horní Pomoraví, it can be stated that the role and existence of the LAG is significant and positively influences the rural development. It was discovered that from the beginning the LAG Horní Pomoraví doesn't have any problems with respecting the principle of a balanced partnership. The case study applies the bottom-up principle according to the community discussions that took place on the basis of preparation and development of the Community Development Strategy. The thesis also presents projects supported by Rural Development Projects in period 2007-2013 in area MAS Horní Pomoraví, based on grand recipients – public, business and non-profit sectors. Within this LAG, it was discovered that the business sector carried out almost half of all projects. On the other hand, in two monitored LAGs within the Olomouc Region, the largest amounts were invested to the public sector and

municipal property which may be caused by municipalities' experience with subsidy applications.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 19. zasedání MV PRV 19. 11. 2015. *eAGRI* [online]. 2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>
- AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>
- Aktuální stav implementace PRV na období 2007–2013. *eAGRI* [online]. 2017 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/stav-implementace/>
- Alokace místních akčních skupin na rok 2013. *eAGRI* [online]. 2012 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/alokace-mistnich-akcnich-skupin-na-rok-2.html>
- BINEK, Jan a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP, spol. s.r.o, 2009, 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8
- BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-19-5.
- BENEDIKTOVÁ, Martina. Rozvoj venkova na příkladu mikroregionu Zábřežsko. Ostrava, 2014. bakalářská práce (Bc.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Přírodovědecká fakulta
- BLAŽEK, Bohuslav. *Venkovy: [anamnéza, diagnóza, terapie]*. 1. vyd. Brno-Šlapanice: ERA, 2004, 184 s. ISBN 80-865-1790-X.
- BOSWORTH, Gary a kol. Empowering Local Action through Neo-Endogenous Development; The Case of LEADER in England. *Sociologia Ruralis*. 2016, vol. 56 (3), s. 427-449.
- Brožura specifické cíle IROP [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e85c3c99-97a8-4217-ac33-5de87147dad0/Brozura_specificke-cile-IROP_aktualizace-4_6_2015.pdf?ext=.pdf
- CLLD IN EAFRD. *European Network for Rural Development* [online]. 2017 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/cms/farnet/files/documents/CLLD%20in%20EAFRD.pdf>
- CLLD 2014–20. *Luhačovské zálesí* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.luhacovskezalesi.cz/mas/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/komunitne-vedena-strategie-mistniho-rozvoje/>
- Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob. *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

- ČEPELKA, Oldřich a kol. *Místní partnerství a rozvoj venkova: (příprava na iniciativu LEADER)*. Vyd. 1. Liberec: Omega, 2004. 88 s. ISBN 80-902376-5-7.
- ČEPELKA, Oldřich. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova* [online]. Praha: MMR ČR – odbor integrace a strukturálních fondů, 2001 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2
- Data pro Místní akční skupiny (MAS). *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas
- Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2016-12-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickyhudadaju-za-obce-cr>
- Databáze NS MAS. *NSMAS České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/>
- Dvacet let Programu obnovy venkova. *Deník veřejné správy* [online]. 2011 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6492200>
- Dojížděka do zaměstnání a škol podle Sčítání lidu, domů a bytů – Olomoucký kraj - 2011. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/23071-13-n-k3123_2013-15
- Ekoregion Úhlava, z.s. *NSMAS České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/Mas/4/Ekoregion-Uhlava-zs/spl>
- European Commision. *EU Rural Rewiew: A Publication from the European Network for Rural Development* [online]. European Union, 2012 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/fms/pdf/C5783D0F-93AD-1BC6-83B6-2869BA396C36.pdf>
- FRAISOVÁ, Denisa. *Místní akční skupiny v Olomouckém kraji*. Olomouc, 2016. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta
- Evropská komise. *Společná zemědělská politika: Příběh pokračuje* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2012 [cit. 2016-12-16]. ISBN 978-92-79-23261-9. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/50-years-of-cap/files/history/history_book_lr_cs.pdf

- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. *Metody optimalizace fungování MAS* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2015/06/Metody-optimalizace-fungov%C3%A1n%C3%AD-MAS_T%C5%99ebo%C5%88sko.pdf
- Ex post hodnocení Strategického plánu Leader „V harmonii s přírodou“: MAS Horní Pomoraví o.p.s. 2007–2013. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2015 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_leader/hodnoceni_spl/mashp_leader_1455529573.pdf
- FIŠER, Pavel. Místní akční skupiny (MAS) v České republice – příklad Jihomoravského kraje. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2008, vol. 11, č. 3, s. 2.
- HODNOCENÍ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN 2012. *eAGRI* [online]. 2012 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/hodnoceni-mistnich-akcnich-skupin-2012.html>
- Informace o SPOV. *SPOV – spolek pro obnovu venkova* [online]. 2006 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.spov.org/o-spolku-pro-obnovu-venkova.aspx>
- Informace ŘO OPZ pro MAS č. 1 - Pravidla výběru MAS k podpoře z IP 2.3 OPZ. In: *NSMAS* [online]. 2015 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: nsmascr.cz/content/uploads/2015/07/Informace-č.1_pravidla-pro-vyběr-MAS.pdf
- Jeseníky – od produktů k zážitkům. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_rp/projekt_spoluprace_-_jeseniky_od_produkту_k_zazitkum/mashp_rp_1395667219.pdf
- Jak se vám líbí náš venkov? Příklady dobré praxe spolupráce obcí v místních akčních skupinách. [Kostelec u Holešova]: *Středomoravská agentura rozvoje venkova o.p.s.*, 2015. 99 stran. ISBN 978-80-906206-0-5.
- Katalog certifikovaných produktů. *JESENÍKY originální produkt®* [online]. 2010-2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.regionalni-znacky.cz/jeseniky/>
- KOTÁSKOVÁ Sylvie a Renata KORCOVÁ. *Role Místní akční skupiny v rámci rozvoje regionu*. The International Scientific Conference INPROFORUM, 2013, s. 131-135. ISBN 978-80-7394-440-7
- KRIST, Ing. Jiří. Národní strategický plán LEADER 2014+: Strategický poziční dokument Národní sítě Místních akčních skupin České republiky pro přípravu politik Rozvoje venkova v rámci programovacího období 2014-2020. In: *NS MAS* [online]. Benešov: NS MAS, 2011, s. 40 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/content/uploads/2012/07/N%C3%81RODN%C3%8D-STRATEGICK%C3%9DPL%C3%81N-LEADER-2014+-pln%C3%A1-verze.pdf>

- Kritéria přijatelnosti místních akčních skupin a implementace metody LEADER v programovém období 2014-2020. *NMAS České republiky* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/content/uploads/2013/07/kriteria-prijatelnosti-navrh.pdf>
- Legislativní návrh SZP po roce 2014+ z pohledu uplatnění metody LEADER. *NMAS České republiky* [online]. 2016 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/aktuality/2016/vystupy-ze-seminare-aktualni-informace-pro-mas-leader-v-programu-rozvoje-venkov-ze-dne-17-3-v-havlickove-brode/>
- M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj). *eAGRI* [online]. 2009-2017 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/>
- "Máme co dělat, nenudíme se u nás II", mladí ze Záhoří-Bečva. RIS – regionální informační servis [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=24666>
- MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s. *NMAS České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nmascr.cz/Mas/14/MAS-Partnerstvi-Mostenka-ops/projekty-spoluprace>
- MAS Horní Pomoraví o.p.s. *NMAS České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nmascr.cz/Mas/19/MAS-Horni-Pomoravi-ops/historie>
- MAS Horní Pomoraví. Výroční zprávy 2006–2015. [online]. [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/index.php?id=vyrocni_zpravy.html
- *Metoda LEADER Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) Rozvoj venkova se zapojením místních komunit* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/content/uploads/2015/03/brozura2015.pdf>
- METODIKA PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/320777/METODIKA_PRO_STANDARDIZACI_MISTNICH_AKCNICH_SKUPIN.pdf
- METODIKA Přidaná hodnota spolupráce: MASy Spolu. *NMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/projekty-spoluprace/>

- Metody optimalizace fungování MAS. *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.mas-trebonsko.cz/files/Metody%20optimalizace%20fungovani%20MAS-1z4.pdf>
- Ministerstvo zemědělství České republiky. *PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ 2007-2013* [online]. Praha, 2013. [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1393415127062.pdf
- Ministerstvo zemědělství ČR. *Brožura LEADER, budoucnost venkova, 2009* [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf
- Ministerstvo zemědělství. *PŘÍRUČKA PROGRAMU LEADER ČR podle iniciativy EU LEADER „Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova“: praktický průvodce* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: eagri.cz/public/web/file/1172/Prirucka_LEADER_CR.doc
- *Místní akční skupiny jako platformy pro různé aktivity regionálního rozvoje* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/projekty-spoluprace/>
- Moravskou cestou: Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, o. s. *MAS Moravská cesta* [online]. 2013 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/zpravodaj-moravska-cesta-zima-2013.pdf>
- Moseley, Malcolm J. *Rural Development: Principles and Practice*. London: SAGE Publications, 2003. ISBN 0 7619 4766 3.
- *NAŘÍZENÍ (EU) EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č. 1303/2013*. [cit. 2016-12-21]. 2013. Dostupné také z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/04/na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD_CLLD_final.pdf
- NAVARRO, Francisco Antonio, Michael WOODS a Eugenio CEJUDO. The LEADER Initiative has been a Victim of Its Own Success. The Decline of the Bottom-up Approach in Rural Development Programmes. The Cases of Wales and Andalusia. *Sociologia Ruralis*. 2016, vol. 56 (2), s. 270-288.
- NOVÁK, David W. Charakteristika a vývoj rurálních oblastí. In *Komplexní regionální marketing periferního rurálního regionu Jesenicko*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 2011.
- NOVOTNÁ, Jitka. Místní akční skupiny jako nástroj rozvoje regionu; komparace přínosu vybraných místních akčních skupin Olomouckého kraje v procesu regionálního rozvoje. Olomouc, 2016. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta
- O nás. *NSMAS České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/>

- O projektu. *OVOCNÉ STEZKY* [online]. 2011 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.ovocne-stezky.cz/?page=o-projektu>
- OP ROZVOJ VENKOVA A MULTIFUNKČNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ. *EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY* [online]. 2012 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Operacni-programy/OP-ROZVOJ-VENKOVA-A-MULTIFUNKCNI-ZEMEDELSTVI>
- OP Zaměstnanost 2014–2020. *Evropská Unie, Evropský sociální fond: Operační program Zaměstnanost* [online]. 2014 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/op-zamestnanost-2014-2020
- Opatření přijatá pro zajištění integrovaného přístupu při využívání fondů pro územní rozvoj specifických subregionálních oblastí podle čl.15 (2,ii) obecného nařízení. In: *NSMAS České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmas.cz/content/uploads/2014/08/DoP-na-EK-20140808_doSFC_kap-3.1.1CLLD.pdf
- Osa IV – LEADER. *Deník veřejné zprávy* [online]. 2007 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6267173>
- OSA IV. - LEADER. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2013 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/eafrd~osa4>
- PELCL, Petr. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*. Plzeň: Centrum pro komunitní práci, 2008, 63 s. ISBN 978-80-86902-74-6.
- PĚLUCHA, Martin a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007–2013 v kontextu reformy SZP EU*. Vyd. 1. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2006, 162 s. ISBN 80-866-8442-3.
- PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. In *Česká entoekologie*. Praha: Cargo Publishers s.r.o. 2000
- PERLÍN, Radim. *Vymezení venkovských obcí v Česku*. *Deník veřejné zprávy* [online]. 2009 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>
- Podmínky tzv. aktivního zemědělce a naplňování metody LEADER prostřednictvím Místních akčních skupin. *eAGRI* [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/podminky-tzv-aktivniho-zemedelce-a.html>
- POLLERMANN, Kim, Petra RAUE a Gitta SCHNAUTT. Opportunities for a participative approach in rural development: Findings from LEADER in Mecklenburg-Vorpommern and the requirements for Community Led Local Development. *Landbauforschung*. 2014, vol. 64 (3-4), s. 127-138.

- Postavení venkova v krajích ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni_venkova_v_krajich_cr
- Podporované oblasti. *Evropská unie, Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2015 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/podporovane-oblasti/>
- POŠMURNÝ, Václav. Integrovaný nástroj CLLD v IROP: Komunitně vedený místní rozvoj. In: *Semináře k představení Integrovaného regionálního operačního programu* [online]. 2015, s. 30 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/9b2b9572-a1e5-46ab-b65d-7f43148e3e20/seminare-IROP_NS-MAS.pdf
- PŘEHLED ENRD. Evropská síť rozvoje: *Propojení venkova Evropy* [online]. 2014 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/cz/en-rd-presentation_cz.html
- PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 2014-2020. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2013 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>
- Program rozvoje venkova v novém programovém období 2014-2020. *Dotační noviny* [online]. 2014 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://dotacni-noviny.cz/program-rozvoje-venkova-v-novem-programovem-obdobi-2014-2020/>
- Projekt MAS Spolupracující: METODIKA PRO STANOVENÍ PŘIDANÉ HODNOTY PROJEKTŮ SPOLUPRÁCE. *NMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/projekty-spoluprace/>
- Projekt Via Bohemica – podpora místních výrobků, produktů a služeb. *MAS Moravský kras* [online]. 2008 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.mas-moravsky-kras.cz/program-leader/spoluprace-leader/via-bohemica/>
- PRV výzva č. 1 k předkládání žádostí o podporu v rámci operace 19.2.1 Programu rozvoje venkova. *Program rozvoje venkova* [online]. 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.maspvvenkov.cz/e_download.php?file=data/editor/263cs_6.pdf&original=V%C3%BDzva+SCLLD+PRV+%C4%8D.+1_koment%C3%A1%C5%99+SZIF+verze+3.1.2017.pdf
- PRYMUSOVÁ, Michaela. *Governance rozvoje venkova na příkladu MAS Opavsko*. Ostrava, 2015. diplomová práce (Mgr.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Přírodovědecká fakulta
- PŘEHLED ENRD. *Evropská síť rozvoje: Propojení venkova Evropy* [online]. 2014 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/cz/en-rd-presentation_cz.html

- *Příprava období 2014-2020: Manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014–2020* [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/podklady-pro-op/>
- PUSTINA, Pavel. Místní akční skupiny a jejich podíl na rozvoji rurálního prostoru Olomouckého kraje v plánovacím období 2007–2013. Olomouc, 2014. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta
- RAY, Christopher. *Territory, Structures and Interpretation: Two Case Studies of the European Union's LEADER I Programme*. [online]. Journal of Rural Studies. roc.14, c. 1, s. 79-87, 1998. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z : <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0743016797000399>
- RAZEM-SPOLU. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=40434>
- Realizace osy IV Leader v Programu rozvoje venkova ČR 2007–2013. *Deník VEŘEJNÉ SPRÁVY* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6360774>
- REALIZACE PROJEKTŮ SPOLUPRÁCE. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2013 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/realizace-projektu-spoluprace>
- RESTART 50+: Integrace osob 50+ ohrožených sociálním vyloučením v regionu Uničovsko. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=110017>
- Role MAS je vyjasněna již dávno. *NSMAS České republiky* [online]. 2013 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/aktuality/2013/role-mas-je-vyjasnena-jiz-davno/>
- Rozvoj venkova 2014–2020. *Zemědělství a rozvoj venkova* [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_cs
- RUMPEL, Petr a kol. Koncepty regionálního rozvoje ve vztahu k rurálním periferním regionům s důrazem na regionální marketing. *Komplexní regionální marketing periferního rurálního regionu Jesenicko*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, s. 35-59. ISBN 978-80-7380-320-9.
- SAPARD. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2012 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/SAPARD>

- *Seznam členů povinných orgánů Místní akční skupiny Horní Pomoraví* [online]. 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/povinne_organy___programovy_vybor___vybekova_komise__kontrolni_vybor/mas_mp_1486476436.pdf
- Seznam schválených strategií CLLD v tabulce. *NSMAS České republiky* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/schvalene-sclld/schvalene-sclld-tab/>
- *Současnost a budoucnost venkova* [online]. 2014 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/09/brozura-CLLD_8_2014.pdf
- Společná zemědělská politika po reformě z roku 1992. *Business Info* [online]. 2009 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zemedelska-politika-reforma-z-roku-1992-5145.html>
- Standardy MAS. *NSMAS České republiky* [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/podklady-pro-op/standardy-mas/>
- Stanovení alokace pro místní akční skupiny na programové období 2014-2020 v rámci Programového rámce Programu rozvoje venkova. *eAGRI* [online]. 2015 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/stanoveni-alokace-pro-mistni-akcni.html>
- *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) jakožto nástroj politiky soudržnosti na období 2014–2020 pro místní rozvoj a rozvoj venkovských, městských a příměstských oblastí* [online]. Brusel, 2014 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52014AE3156&from=CS>
- Strategický plán LEADER pro období 2007-2013. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2012 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp_leader/strategicky_plan_leader_mas_horni_pomoravi__v_harmonii_s_prirodou_/mashp_leader_1357814393.pdf
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/strategie_2014___2020/mas_mp_1489570998.pdf
- *Statut Místní akční skupiny Horní Pomoraví*. 2015. Dostupné také z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mas_mp/dokumenty_mistni_akcni_skupiny_horni_pomoravi/mas_mp_1448370124.pdf
- SVOBODOVÁ, Hana a kol. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP, spol. s.r.o., 2011. 114 s. ISBN 978-80-904308-8-4.
- ŠKRABAL, I., et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. 1. vyd. ISBN: 80-86902-39-0

- ŠKVARIDLOVÁ, Petra. *LEADER a aplikace principu spolupráce při rozvoji venkova na příkladu MAS Hornácko a Ostrožsko*. Ostrava, 2013. diplomová práce (Mgr.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Přírodovědecká fakulta
- The European network for rural development (ENRD). *Policy overview 2014-2020* [online]. [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <<http://enrd.ec.europa.eu/en/policy-inaction/cap-towards-2020/rdp-programming-2014-2020/policy-overview>>
- Tisková zpráva. *European Commission: Press Release Database* [online]. 2013 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_cs.htm
- Veřejná databáze: Vše o území. *Český statistický úřad* [online]. 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>
- Výroční zpráva 2015. *MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s.* [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://mas-mostenka.cz/wp-content/uploads/2016/06/vyrocni_zprava_2015_a5_fin.pdf
- Výzvy PRV. *MAS Moravská cesta* [online]. 2014 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.moravska-cesta.cz/vyzvy-prv/>
- Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky. *eAGRI* [online]. 2009-2017 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>
- WADE, Philippe a RINNE, Petri. *Průvodce programem LEADER: založený na zkušenostech z Finska, Irska a České republiky: závěrečná zpráva nadnárodního projektu LEADER*. 1. české vyd. Brno: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, 2011. 122 s. Publikace Komise pro venkovskou politiku; 5/2008. ISBN 978-80-87318-20-1.
- WIRTH, Louis. Urbanism as a way of life, *American Journal of Sociology*, 1938, 44, 1-24.
- WOODS, Michael., *Rural geography: Processed, responded and experiences in rural restructuring*. London: Sage Publications, 2005. ISBN 0-7619-4760-4
- Youngs, R. 2007. *Democracy as product versus democracy as process*. pp. 68-72. In: Doorn, M. *Democracy: Europe's Core Value?* Eburon Uitgeverij. 240 p.
- Zákon č. 128/2000 Sb., O obcích. [online]. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>
- *Zástupci MAS se účastnili semináře k využití CLLD v operačních programech 2014–2020* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/tiskove-zpravy/2015/zastupci-mas-se-ucastnili-seminare-k-vyuziti-clld-v-operacnich-programech-2014-2020/>
- Zaměstnanost 50+: Integrace osob 50+ ohrožených sociálním vyloučením v odlehlých venkovských oblastech okresu Prostějov na trh práce. *RIS – regionální informační servis* [online]. 2012-2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=110270>

- *Zážitková herní stezka: pro prarodiče a jejich vnoučátka* [online]. 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.zazitkovastezka.cz/>
- Zpravodaj MAS Horní Pomoraví, o.p.s, 2/2016. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/mashp/zpravodaj/mashp_1483967831.pdf
- Zpravodaj venkova – měsíčník SPOV a NS MAS – 3/2017. *SPOV – Spolek pro obnovu venkova* [online]. 2017 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: https://issuu.com/zspov/docs/zpravodaj_venkova_3-2017
- Zpravodaj venkova – měsíčník SPOV a NS MAS – 2/2017. *SPOV – Spolek pro obnovu venkova* [online]. 2017 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: https://issuu.com/zspov/docs/zpravodaj_venkova_2-2017

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vymezení venkova na základě počtu obyvatel ve vybraných zemích světa...	23
Tabulka 2: Opatření osy IV.....	32
Tabulka 3: Implementace osy IV.	32
Tabulka 4: Matice aktérů	36
Tabulka 5: Územní působnost Místních akčních skupin ČR'	54
Tabulka 6: Územní působnost MAS v krajích ČR'	56
Tabulka 7: Alokace CLLD v krajích ČR na programové období 2014–2020.....	63
Tabulka 8: Základní údaje o území MAS Horní Pomoraví k 1. 1. 2014	76
Tabulka 9: Zakladatelé MAS Horní Pomoraví o.p.s.	81
Tabulka 10: Noví zakladatelé MAS Horní Pomoraví po sloučení v roce 2008.....	82
Tabulka 11: Složení programového výboru MAS Horní Pomoraví k 26. 1. 2017	86
Tabulka 12: Složení výběrové komise MAS Horní Pomoraví k 26. 1. 2017.....	87
Tabulka 13: Složení kontrolního výboru MAS Horní Pomoraví k 26. 1. 2017	88
Tabulka 14: Projekty mimo PRV 2007-2013 v Olomouckém kraji	90
Tabulka 15: Počet podpořených projektů u jednotlivých fichí SPL 2007-2013.....	97
Tabulka 16: Souhrnný přehled realizovaných projektů SPL 2007–2013	98
Tabulka 17: Rozdělení získaných dotací dle příjemce v MAS Horní Pomoraví	100
Tabulka 18: Rozdělení získaných dotací dle příjemce v MAS Partnerství Moštěnka	100
Tabulka 19: Vybrané projekty podpořené v rámci SPL 2007–2013, FICHE 1–4.....	102
Tabulka 20: Vybrané projekty podpořené v rámci SPL 2007–2013, FICHE 5–9	103
Tabulka 21: Podpořené projekty spolupráce v rámci PRV 2007–2013.....	105
Tabulka 22: Předběžná alokace pro MAS Horní Pomoraví CLLD 2014–2020	109
Tabulka 23: Souhrnné informace o jednotlivých MAS ČR k 1. 1. 2014.....	139
Tabulka 24: Přehled alokací finančních prostředků MAS v letech 2007—2013 a 2014—2020.....	146

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1 Příklady projektů spolupráce
- Příloha 2 Souhrnné informace o jednotlivých MAS ČR
- Příloha 3 Přehled alokací finančních prostředků MAS v letech 2007—2013 a 2014—2020
- Příloha 4 Specifické cíle IROP
- Příloha 5 Blok otázek k rozhovorům
- Příloha 6 Fotografie vybraných projektů podpořených v rámci PRV 2007–2013

Volné přílohy

- Příloha 7 Mapa: Předběžná alokace pro místní akční skupiny v České republice pro období 2014–2020

PŘÍLOHY

Příloha 1 Příklady projektů spolupráce

Název projektu: Via Bohemica

Žadatel: MAS Moravský kras z. s.

Partneři spolupráce:

Miestna akčná skupina Stará Čierna Voda

Místna akčná skupina Dudváh

Celkový rozpočet: 1 952 300 Kč

Rozpočet MAS: 714 800 Kč

Období realizace: 2013–2014

Před 700 lety spojovala Moravu a Slovensko stará obchodní cesta Via Bohemica neboli Česká cesta. Regiony spolupracujících MAS jsou pozoruhodné svými kulturními památkami (např. vodní a větrné mlýny) nádhernou přírodou (řeky Čierna voda, Malý Dunaj, Váh, CHKO Moravský kras atd.), tradicemi, specifické jsou zejména v oblasti zážitkové turistiky a místní gastronomie.

Vybrané výstupy projektu:

- Kniha Via Bohemica.
- Společná marketingová strategie pro místní výrobky, produkty a služby
- Logo regionální značky pro výrobky a služby
- Manuál pro udělování a používání regionální značky výrobků a produktů a služeb
- Informační brožura místních produktů a výrobků
- Informační brožura místních služeb
- Filmový cestovatelský průvodce po Via Bohemica
- Přeshraniční festival Via Bohemica ²²³

²²³ Projekt Via Bohemica - podpora místních výrobků, produktů a služeb. MAS Moravský kras [online]. 2008 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.mas-moravsky-kras.cz/program-leader/spoluprace-leader/via-bohemica/>

Název projektu: Moravské a slezské ovocné stezky

Koordinační MAS: Místní akční skupina Nízký Jeseník, občanské sdružení

Partneři spolupráce:

MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s. (Olomoucký), MAS Hornácko a Ostronožsko, z. s. (Zlínský), MAS Regionu Poodří, z. s. (Moravskoslezský), MAS Hranicko, z. s. (Olomoucký), RÝMAŘOVSKO, o.p.s. (Moravskoslezský), MAS Bojkovska, z. s. (Zlínský), Místní akční skupina Nízký Jeseník, občanské sdružení (Moravskoslezský).

Období realizace: květen 2010 až prosinec 2011

Proplacená dotace: 3 677 001 Kč

MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s. – 472 654 Kč

MAS Hornácko a Ostronožsko, z. s. – 534 236 Kč

MAS Regionu Poodří, z. s. – 510 217 Kč

MAS Hranicko, z. s. – 535 299 Kč

RÝMAŘOVSKO, o.p.s. – 422 489 Kč

MAS Bojkovska, z. s. – 552 223 Kč

Místní akční skupina Nízký Jeseník, občanské sdružení – 649 883 Kč²²⁴

Díky projektu došlo k zmapování historických, krajinářských či jinak významných sadů, alejí a jiných prvků v nichž se vyskytují ovocné stromy. Účelem je nejen zachování a rehabilitace ovocných stromů, ale rovněž záchrana tradičních krajinných prvků se zastoupením ovocných stromů a propagace ovocnářství. Součástí projektu je také zmapování přeživší infrastruktury, jakou jsou moštárny, palírny, podniky zabývající se zpracováním ovoce atd.

Hlavní aktivity projektu:

- Kniha Sedm Tváří ovocnářství
- Propagační letáky a plakáty
- Internetová stránka www.ovocne-stezky.cz, která poskytuje prezentace mapování území, přehled pěstitelů a zpracovatelů ovoce, informace o akcích, návody výsadby, péče o ovocné stromy, recepty
- Propagace ovocnářství na místních akcích (košty, jablečné slavnosti, výstavy aj.)
- Ovocnářský kurz, exkurze a výuka v terénu
- Turistický informační systém s tematikou ovoce dostupný jako mobilní aplikace

²²⁴ MAS - Partnerství Moštěnka, o.p.s. NSMAS České republiky [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/Mas/14/MAS-Partnerstvi-Mostenka-ops/projekty-spoluprace>

- Ovocná stezka, 14 informačních tabulí, které seznámí s historií a tradicí ovocnářství na tomto území.²²⁵

²²⁵ O projektu. OVOCNÉ STEZKY [online]. 2011 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.ovocne-stezky.cz/?page=o-projektu>

Příloha 2 Souhrnné informace o jednotlivých MAS ČR

Tabulka 23: Souhrnné informace o jednotlivých MAS ČR k 1. 1. 2014

Číslo MAS	Oficiální název MAS	Kraj	Počet obcí	Počet obyvatel 2014	Rozloha v km ²
1	MAS Strážnicko, z.s.	Jihomoravský	11	16 693	147,6
2	Bystřička, o.p.s.	Olomoucký	15	20 651	201,5
3	MAS Český Západ, z.s.	Plzeňský	38	29 724	749,8
4	Ekoregion Úhlava, z.s.	Plzeňský	13	13 827	624,4
5	Havlíčkův kraj, o.p.s.	Vysočina	64	59 256	710,3
6	Hradecký venkov o.p.s.	Královéhradecký	62	31 770	409,8
7	MAS Rokytná, o.p.s.	Vysočina	49	29 006	523,7
8	Královská stezka o.p.s.	Vysočina	70	58 639	707,7
9	Místní akční skupina Království - Jestřebí hory, o.p.s.	Královéhradecký	24	24 332	339,2
10	Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s.	Jihomoravský	45	62 229	499,9
11	LAG Podralsko z. s.	Liberecký	62	72 196	1212,8
12	Lípa pro venkov z. s.	Středočeský	72	54 559	776,6
13	Luhačovské Zálesí, o.p.s.	Zlínský	24	25 981	247,8
14	MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s.	Olomoucký	51	42 591	337,1
15	MAS "Přid'te pobejt!" z. s.	Liberecký	22	23 751	299,3
16	MAS 21, o.p.s.	Karlovarský	35	55 935	765,9
17	MAS Brána do Českého ráje, z.s.	Královéhradecký	48	40 627	450,9
18	MAS Holicko, o.p.s.	Pardubický	16	17 438	224,5
19	MAS Horní Pomoraví o.p.s.	Olomoucký	46	49 804	672,0
20	MAS Karlštejnsko, z.ú.	Středočeský	58	53 104	399,7
21	MAS Labské skály, z.s.	Ústecký	30	33 564	427,3
22	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Pardubický	54	45 748	514,9
23	MAS Lužnice, z.s.	Jihočeský	43	25 507	463,7
24	MAS Moravskotřebovsko a Jevíčko o.p.s.	Pardubický	33	26 560	417,3
25	MAS Moravský kras z.s.	Jihomoravský	59	72 111	579,2
26	MAS Partnerství venkova, z. s.	Jihomoravský	25	17 714	191,7
27	MAS Podlipansko, o.p.s.	Středočeský	55	56 937	485,3

28	MAS Říčansko o.p.s.	Středočeský	39	54 771	275,3
29	MAS POLIČSKO z.s.	Pardubický	21	20 278	284,4
30	MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s.	Ústecký	36	53 863	740,9
31	MAS Sedlčansko, o.p.s.	Středočeský	31	23 914	514,5
32	MAS Sokolovsko o.p.s.	Karlovarský	37	90 563	750,9
33	MAS Světovina o.p.s.	Plzeňský	90	55 895	969,2
34	MAS Český sever, z.s.	Ústecký	41	73 112	653,4
35	MAS Uničovsko, o.p.s.	Olomoucký	9	22 413	201,3
36	MAS Vladař o.p.s.	Karlovarský	53	82 519	1380,0
37	MAS VLTAVA, z.s.	Jihočeský	14	14 104	262,4
38	MAS Východní Slovácko, z.s.	Zlínský	12	37 187	253,3
39	MAS Zlatá cesta, o.p.s.	Plzeňský	7	14 760	178,2
40	MAS Železnohorský region, z.s.	Pardubický	72	44 977	507,0
41	Místní akční skupina Blanský les – Netolicko o.p.s.	Jihočeský	41	29 257	493,9
42	Místní akční skupina Boskovicko PLUS, z. s.	Jihomoravský	62	38 153	402,6
43	MAS Broumovsko+, z. s.	Královéhradecký	14	16 568	259,4
44	MAS Český les, z. s.	Plzeňský	77	61 576	1498,8
45	Místní akční skupina Dolní Poolšaví, z.s.	Zlínský	17	15 141	134,9
46	Místní akční skupina Hlubocko – Lišovsko o.p.s.	Jihočeský	21	22 761	329,1
47	Místní akční skupina Hlučínsko z.s.	Moravskoslezský	29	67 680	307,5
48	Místní akční skupina Horňácko a Ostrožsko z.s.	Zlínský	18	42 508	328,8
49	MAS Hornolidečska, z.s.	Zlínský	15	12 301	171,0
50	MAS Hrubý Jeseník, z.s.	Moravskoslezský	28	36 376	548,4
51	Místní akční skupina Jemnicko, o.p.s.	Vysočina	47	17 477	531,6
52	Místní akční skupina Kelečsko-Lešensko-Starojicko, z.s.	Zlínský	11	13 495	156,1
53	Místní akční skupina Krkonoše, z.s s.	Královéhradecký	26	39 613	504,6
54	MAS Strakonicko, z.s.	Jihočeský	57	41 112	457,8
55	Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují, z. s.	Královéhradecký	36	42 335	318,9

56	MAS Buchlov, z.s.	Zlínský	14	12 685	154,0
57	MAS Frýdlantsko, z.s.	Liberecký	18	24 645	349,3
58	Místní akční skupina Mikroregionu Telčsko, z. s.	Vysočina	51	15 145	343,0
59	MAS Mikulovsko o.p.s.	Jihomoravský	18	20 487	270,9
61	Místní akční skupina Opavsko z.s.	Moravskoslezský	52	59 055	749,3
62	MAS ORLICKO, z.s.	Pardubický	57	86 779	778,6
63	MAS Ploština, z. s.	Zlínský	17	22 165	237,0
64	MAS Pobeskydí, z. s.	Moravskoslezský	43	67 544	541,7
65	Místní akční skupina Podhostýnska, z. s.	Zlínský	17	18 616	215,9
66	Místní akční skupina Podještědí, z.s.	Liberecký	27	37 627	436,3
67	Místní akční skupina POHODA venkova, z.s.	Královéhradecký	35	32 210	337,1
68	Místní akční skupina Pomalší o.p.s.	Jihočeský	27	23 236	333,8
69	Místní akční skupina POŠUMAVÍ, zapsaný spolek	Plzeňský	99	84 468	1479,7
70	MAS Regionu Poodří, z.s.	Moravskoslezský	39	68 575	615,4
71	Místní akční skupina Rožnovsko, z.s.	Zlínský	14	64 393	321,8
72	MAS Sdružení Růže z.s.	Jihočeský	26	31 304	832,7
73	MAS Vyškovsko, z.s.	Jihomoravský	38	47 354	347,6
74	Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku, z.s.	Plzeňský	27	13 197	342,3
75	Místní akční skupina SVATOJIŘSKÝ LES, z.s.	Středočeský	32	19 467	317,6
76	Místní akční skupina Blatensko, o.p.s.	Jihočeský	32	16 177	342,1
77	Místní akční skupina Svitava z. s.	Pardubický	27	31 055	339,8
78	MAS Šumperský venkov, z. s.	Olomoucký	16	26 761	422,5
79	Místní akční skupina Třeboňsko o.p.s.	Jihočeský	61	42 462	993,5
80	Místní akční skupina Třešťsko, o.p.s.	Vysočina	39	20 303	376,2
81	Místní akční skupina Valašsko – Horní Vsacko, z.s.	Zlínský	8	16 209	288,0
82	MAS Vizovicko a Slušovicko, o.p.s.	Zlínský	20	19 736	176,2
83	MAS MORAVSKÁ BRÁNA, z.s.	Olomoucký	32	21 776	1901
84	MAS Moravská cesta, z. s.	Olomoucký	22	31 667	282,9
85	MAS Na cestě k prosperitě, z. s.	Olomoucký	28	17 682	153,9

86	NAD ORLICÍ, o.p.s.	Královéhradecký	58	51 284	473,2
87	MAS Šumavsko, z.s.	Jihočeský	54	43 878	1113,7
88	MAS České středohoří, z.s.	Ústecký	34	45 697	378,4
89	MAS Aktivios, z.s.	Plzeňský	68	52 258	560,1
90	MAS Krajina srdce, z.s.	Jihočeský	46	20 978	633,9
91	MAS Rozkvět, z.s.	Jihočeský	30	24 676	808,2
92	Obecně prospěšná společnost pro Český ráj	Královéhradecký	40	41 595	397,4
93	Otevřené zahrady Jičínska z. s.	Královéhradecký	38	29 353	285,2
94	Podhorácko, o.p.s.	Vysočina	55	22 400	428,6
95	Podhůří Železných hor o.p.s.	Vysočina	13	12 879	138,9
96	MAS Podchlumí, z. s.	Královéhradecký	42	22 098	278,4
97	Posázaví o.p.s.	Středočeský	70	78 747	1001,9
98	Prostějov venkov o.p.s.	Olomoucký	27	19 378	180,9
99	Přemyslovské střední Čechy o.p.s.	Středočeský	89	85 487	566,4
100	Rakovnicko o.p.s.	Středočeský	77	54 471	857,7
101	Region HANÁ, z. s.	Olomoucký	48	40 306	426,3
102	Region Pošembeří o.p.s.	Středočeský	37	39 478	250,2
103	Rozvoj Krnovska o.p.s.	Moravskoslezský	25	41 370	574,5
104	MAS Hranicko z. s.	Olomoucký	31	34 492	325,4
105	RÝMAŘOVSKO, o.p.s.	Moravskoslezský	14	17 426	413,6
106	Sdružení SPLAV, z.s.	Královéhradecký	31	35 588	480,9
107	Společná CIDLINA, z.s.	Královéhradecký	38	27 068	324,6
108	Střední Haná, o.p.s.	Olomoucký	13	15 888	141,1
109	Via rustica o.s.	Vysočina	64	31 563	753,9
110	MAS Vyhlídky,z.s.	Středočeský	39	43 787	448,5
111	MAS Znojenské vinařství, z.s.	Jihomoravský	43	33 787	489,7
112	Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko, z.s.	Jihomoravský	51	23 116	466,3
113	MAS Achát z.s.	Liberecký	37	34 375	231,8
114	MAS Bojkovska, z.s.	Zlínský	15	12 856	201,2
115	Místní akční skupina Dolní Morava, z. s.	Jihomoravský	21	44 923	349,9
116	Místní akční skupina Hříběcí hory z.s.	Zlínský	33	21 758	329,6
117	Brdy - Vltava o.p.s.	Středočeský	31	27 970	390,8

118	MAS Šternbersko o.p.s	Olomoucký	22	29 026	261,3
119	MAS LEADER - Loucko, z. s.	Vysočina	8	11 779	167,1
120	MAS BRÁNA PÍSECKA z.s.	Jihočeský	26	10 781	360,7
121	MAS CÍNOVECKO o.p.s.	Ústecký	8	19 621	117,5
122	MAS Českomoravské pomezí o.p.s.	Vysočina	35	20 414	377,9
123	MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastocko z.s.	Pardubický	21	21 261	220,5
124	MAS Lašsko, z. s.	Moravskoslezský	16	85 596	251,0
125	MAS Mohelnicko, z.s.	Olomoucký	14	18 592	188,4
126	MOST Vysočiny, o.p.s.	Vysočina	59	36 142	474,6
127	MAS Region Kunětické hory, z.s.	Pardubický	27	22 031	192,3
128	Místní akční skupina Šipka, z. s.	Vysočina	28	23 465	300,8
129	MAS Zubří země, o.p.s.	Vysočina	69	39 953	609,0
130	Místní akční skupina Hlinecko, z. s.	Pardubický	18	18 841	206,2
131	MAS – Střední Polabí, z.s.	Středočeský	14	40 734	136,7
132	Místní akční skupina Mezilesí	Středočeský	28	32 429	304,9
134	MAS Naděje o.p.s.	Ústecký	22	32 499	298,3
135	Místní akční skupina Střední Povltaví z. s.	Jihočeský	26	18 486	385,3
136	MAS Kraj živých vod, z.s.	Karlovarský	21	13 831	626,1
137	MAS Hanácké Království, z.s.	Olomoucký	18	17 260	143,7
138	MAS Krušné hory, o.p.s.	Karlovarský	26	48 159	499,1
139	MAS Střední Vsetínsko, z. s.	Zlínský	12	11 855	154,9
140	MAS Slavkovské bojiště, z.s.	Jihomoravský	45	59 212	389,7
141	OSLAVKA o.p.s.	Vysočina	34	15 896	259,0
142	MAS PODBRDSKO, z.s.	Středočeský	37	17 968	349,9
143	Rozvoj Tanvaldska z.s.	Liberecký	15	25 934	242,5
144	MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko, o.p.s.	Olomoucký	24	39 910	719,0
145	SERVISO, o.p.s.	Ústecký	73	77 017	796,2
146	Místní akční skupina Severní Chříby a Pomoraví, z.s.	Zlínský	18	41 085	157,5
147	Společnost pro rozvoj Humpolecka, z.s.	Vysočina	25	17 430	227,9
148	MAS Vodňanská ryba, z.s.	Jihočeský	35	22 029	469,8

149	Místní akční skupina Zálabí, z. s.	Středočeský	28	17 449	234,1
150	MAS Hrušovansko, z. s.	Jihomoravský	12	12 165	218,5
151	MAS Bohdanečsko, z. s.	Pardubický	26	12 496	144,5
152	MAS Dolnobřežansko o.p.s.	Středočeský	11	26 910	96,0
153	MAS Jablunkovsko, z. s.	Moravskoslezský	16	34 870	258,4
154	MAS Lužnicko o.p.s.	Jihočeský	9	15 609	123,6
155	MAS Radbuza, z.s.	Plzeňský	38	44 219	374,
156	MAS Nad Prahou o.p.s.	Středočeský	32	56 137	187,3
157	MAS Česká Kanada o.p.s.	Jihočeský	54	53 327	980,6
158	Místní akční skupina Podřipsko, z.s.	Ústecký	29	36 184	257,1
159	Místní akční skupina Stolové hory, z. s.	Královéhradecký	14	38 504	180,0
160	Místní akční skupina Brána Brněnska, z.s.	Jihomoravský	61	79 896	496,7
161	Jižní Haná o.p.s.	Zlínský	9	18 855	103,0
162	Místní akční skupina Bohumínsko, z.s.	Moravskoslezský	7	51 895	127,6
163	Místní akční skupina Lanškrounsko, z.s.	Pardubický	15	18 318	186,6
164	MAS Slezská brána, z. s.	Moravskoslezský	9	25 175	76,9
165	MAS Staroměstsko, z.s.	Zlínský	8	13 014	62,5
166	Místní akční skupina Brána Vysočiny, z.s.	Jihomoravský	17	13 550	106,2
167	MAS Chrudimsko, z.s.	Pardubický	15	31 990	108,3
168	Místní akční skupina Podbrněnsko, spolek	Jihomoravský	35	41 059	325,3
169	MAS Polabí, o.p.s.	Středočeský	9	30 044	145,9
170	MAS Hustopečsko, z. s.	Jihomoravský	29	36 988	371,0
171	MAS Královédvorský, z. s.	Královéhradecký	12	21 352	112,0
172	MAS Blaník, z. s.	Středočeský	44	24 967	466,3
173	MAS Mezi Hrady, z.s.	Středočeský	23	16 583	209,0
174	Mladoboleslavský venkov, z.ú.	Středočeský	39	16 902	290,6
176	MAS rozvoj Kladenska a Prahy-západ, z.s.	Středočeský	16	24 545	108,7
177	MAS Jihozápad o.p.s.	Středočeský	20	21 459	101,5
178	MAS SVATOVÁCLAVSKO, z.s.	Středočeský	5	13 085	71,8

179	MAS Brdy, z.ú.	Středočeský	24	17 473	132,5
180	MAS Frýdlantsko – Beskydy z.s.	Moravskoslezský	12	27 793	330,2
181	MAS Bobrava, z.s.	Jihomoravský	12	22 494	103,7
182	MAS Boleslavsko z.ú.	Středočeský	15	18 955	123,8
183	MAS Lednicko-valtický areál, z.s.	Jihomoravský	9	40 485	238,2
CELKEM ČR:			6253	10 512 419	78 866,0
CELKEM MAS:			5871	6 132 656	71 408,1

Zdroj: Databáze NS MAS. NSMAS České republiky [online]. 2014 [cit. 2017-02-28].

Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/>

Příloha 3 Přehled alokací finančních prostředků MAS v letech 2007—2013 a 2014—2020

Tabulka 24: Přehled alokací finančních prostředků MAS v letech 2007—2013 a 2014—2020

Číslo MAS	Oficiální název MAS	Alokace PRV 2007–2013	Předběžná alokace CLLD 2014–2020
1	MAS Strážnicko, z.s.	38,087	36,552
2	Bystřička, o.p.s.	37,613	47,852
3	MAS Český Západ, z.s.	47,280	92,980
4	Ekoregion Úhlava, z.s.	16,399	57,280
5	Havlíčkův kraj, o.p.s.	35,560	170,320
6	Hradecký venkov o.p.s.	22,403	74,054
7	MAS Rokytná, o.p.s.	18,007	76,636
8	Královská stezka o.p.s.	35,169	132,810
9	Místní akční skupina Království - Jestřebí hory, o.p.s.	45,340	60,784
10	Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s.	73,788	125,768
11	LAG Podralsko z. s.	62,992	197,352
12	Lípa pro venkov z.s.	48,548	130,511
13	Luhačovské Zálesí, o.p.s.	44,313	52,622
14	MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s.	59,071	88,486
15	MAS "Přid'te pobejt!" z. s.	43,669	57,145
16	MAS 21, o.p.s.	32,314	131,414
17	MAS Brána do Českého ráje, z.s.	24,798	92,517
18	MAS Holicko, o.p.s.	17,758	36,089
19	MAS Horní Pomoraví o.p.s.	70,614	116,543
20	MAS Karlštejsko, z.ú.	31,336	115,265
21	MAS Labské skály, z.s.	36,774	83,738
22	MAS Litomyšlsko o.p.s.	23,209	102,388
23	MAS Lužnice, z.s.	33,631	67,818
24	MAS Moravskotřebovsko a Jevíčko o.p.s.	21,953	70,260
25	MAS Moravský kras z.s.	65,273	152,907
26	MAS Partnerství venkova, z. s.	40,387	42,495
27	MAS Podlipansko, o.p.s.	62,077	118,813
28	MAS Říčansko o.p.s.	60,940	103,146

29	MAS POLIČSKO z.s.	42,395	53,040
30	MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s.	69,662	134,069
31	MAS Sedlčansko, o.p.s.	19,712	67,546
32	MAS Sokolovsko o.p.s.	104,722	187,350
33	MAS Světovina o.p.s.	24,122	145,333
34	MAS Český sever, z.s.	36,351	229,260
35	MAS Uničovsko, o.p.s.	32,748	51,828
36	MAS Vladař o.p.s.	75,973	204,066
37	MAS VLTAVA, z.s.	35,617	41,640
38	MAS Východní Slovácko, z.s.	52,597	82,343
39	MAS Zlatá cesta, o.p.s.	17,497	42,013
40	MAS Železnohorský region, z.s.	29,035	112,806
41	Místní akční skupina Blanský les – Netolicko o.p.s.	41,575	81,614
42	Místní akční skupina Boskovicko PLUS, z. s.	52,665	84,686
43	MAS Broumovsko+, z. s.	39,636	57,349
44	MAS Český les, z. s.	72,342	193,007
45	Místní akční skupina Dolní Poolšaví, z.s.	17,262	28,717
46	Místní akční skupina Hlubocko – Lišovsko o.p.s.	39,379	56,231
47	Místní akční skupina Hlučínsko z.s.	37,125	126,005
48	Místní akční skupina Hornácko a Ostrožsko z.s.	45,417	90,775
49	MAS Hornolidečska, z.s.	34,300	26,009
50	MAS Hrubý Jeseník, z.s.	23,733	96,564
51	Místní akční skupina Jemnicko, o.p.s.	35,096	57,169
52	Místní akční skupina Kelečsko-Lešensko-Starojicko, z.s.	34,195	27,160
53	Místní akční skupina Krkonoše, z. s.	27,732	92,471
54	MAS Strakonicko, z.s.	62,398	97,445
55	Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují, z. s.	27,100	89,123
56	MAS Buchlov, z.s.	35,889	25,849
57	MAS Frýdlantsko, z.s.	44,685	65,100
58	Místní akční skupina Mikroregionu Telčsko, z. s.	17,935	46,818
59	MAS Mikulovsko o.p.s.	39,339	65,382
61	Místní akční skupina Opavsko z.s.	65,801	132,346
62	MAS ORLICKO, z.s.	57,380	178,746
63	MAS Ploština, z. s.	18,495	54,604

64	MAS Pobeskydí, z. s.	94,800	137,206
65	Místní akční skupina Podhostýnska, z. s.	39,193	46,343
66	Místní akční skupina Podještědí, z.s.	50,073	88,627
67	Místní akční skupina POHODA venkova, z.s.	48,685	73,025
68	Místní akční skupina Pomalší o.p.s.	41,141	58,912
69	Místní akční skupina POŠUMAVÍ, zapsaný spolek	77,239	207,399
70	MAS Regionu Poodří, z.s.	53,426	185,923
71	Místní akční skupina Rožnovsko, z.s.	20,390	127,397
72	MAS Sdružení Růže z.s.	46,067	93,810
73	MAS Vyškovsko, z.s.	47,439	98,104
74	Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku, z.s.	34,855	42,689
75	Místní akční skupina SVATOJIŘSKÝ LES, z.s.	37,053	50,486
76	Místní akční skupina Blatensko, o.p.s.	17,505	47,215
77	Místní akční skupina Svitava z. s.	23,852	76,123
78	MAS Šumperský venkov, z. s.	22,422	69,319
79	Místní akční skupina Třeboňsko o.p.s.	57,107	137,296
80	Místní akční skupina Třeštsko, o.p.s.	34,707	55,945
81	Místní akční skupina Valašsko – Horní Vsacko, z.s.	38,852	40,190
82	MAS Vizovicko a Slušovicko, o.p.s.	19,131	37,447
83	MAS MORAVSKÁ BRÁNA, z.s.	36,009	49,797
84	MAS Moravská cesta, z. s.	47,031	72,227
85	NAD ORLICÍ, o.p.s.	31,083	108,232
86	MAS Šumavsko, z.s.	46,763	127,767
87	MAS České středohoří, z.s.	59,653	115,867
88	MAS Aktivios, z.s.	63,853	113,307
89	MAS Krajina srdce, z.s.	40,964	67,903
90	MAS Rozkvět, z.s.	36,568	82,540
91	Obecně prospěšná společnost pro Český ráj	44,208	106,317
92	Otevřené zahrady Jičínska z. s.	23,837	68,363
93	Podhorácko, o.p.s.	37,341	60,365
94	Podhůří Železných hor o.p.s.	34,542	41,392
95	MAS Podchlumí, z. s.	20,776	54,480
96	Posázaví o.p.s.	101,100	175,159
97	Prostějov venkov o.p.s.	39,647	37,111

98	Přemyslovské střední Čechy o.p.s.	79,820	166,571
99	Rakovnicko o.p.s.	35,335	150,132
100	Region HANÁ, z. s.	44,913	87,615
101	Region Pošembeří o.p.s.	55,358	78,486
102	Rozvoj Krnovska o.p.s.	18,210	108,982
103	MAS Hranicko z. s.	52,933	79,246
104	RÝMAŘOVSKO, o.p.s.	39,034	57,021
105	Sdružení SPLAV, z.s.	53,818	87,463
106	Společná CIDLINA, z.s.	45,163	64,871
107	Střední Haná, o.p.s.	17,425	39,592
108	Via rustica o.s.	52,003	88,692
109	MAS Vyhlídky,z.s.	50,564	110,905
110	MAS Znojemské vinařství, z.s.	50,595	80,747
111	Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko, z.s.	41,269	63,497
112	MAS Na cestě k prosperitě, z. s.	38,665	39,704
113	MAS Achát z.s.	Osvojování	76,928
114	MAS Bojkovska, z.s.	Osvojování	30,757
115	Místní akční skupina Dolní Morava, z. s.	Osvojování	91,459
116	Místní akční skupina Hříběcí hory, z.s.	Osvojování	54,923
117	Brdy - Vltava o.p.s.	Osvojování	68,838
118	MAS Šternbersko	Žádná	66,704
119	MAS LEADER – Loucko, z. s.	Osvojování	25,054
120	MAS BRÁNA PÍSECKA z.s.	Osvojování	40,091
121	MAS CÍNOVECKO o.p.s.	Osvojování	45,501
122	MAS Českomoravské pomezí o.p.s.	Osvojování	56,795
123	MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastcko z.s.	Osvojování	49,568
124	MAS Lašsko, z. s.	Osvojování	157,707
125	MAS Mohelnicko, z.s.	Osvojování	45,653
126	MOST Vysočiny, o.p.s.	Osvojování	85,446
127	MAS Region Kunětické hory, z.s.	Osvojování	48,420
128	Místní akční skupina Šipka, z. s.	Osvojování	59,778
129	MAS Zubří země, o.p.s.	Osvojování	104,548
130	Místní akční skupina Hlinecko, z. s.	Osvojování	52,891
131	MAS – Střední Polabí, z.s.	Osvojování	75,182

132	Místní akční skupina Mezilesí	Osvojování	73,180
134	MAS Naděje o.p.s.	Osvojování	78,793
135	Místní akční skupina Střední Povltaví z. s.	Osvojování	54,530
136	MAS Kraj živých vod, z.s.	Osvojování	62,881
137	MAS Hanácké Království, z.s.	Osvojování	38,912
138	MAS Krušné hory, o.p.s.	Osvojování	108,455
139	MAS Střední Vsetínsko, z. s.	Osvojování	24,637
140	MAS Slavkovské bojiště, z.s.	Osvojování	115,629
141	OSLAVKA o.p.s.	Osvojování	43,141
142	MAS PODBRDSKO, z.s.	Osvojování	51,367
143	Rozvoj Tanvaldska z.s.	Osvojování	62,086
144	MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko, o.p.s.	Osvojování	108,657
145	SERVISO, o.p.s.	Osvojování	188,144
146	Místní akční skupina Severní Chřiby a Pomoraví, z.s.	Osvojování	80,363
147	Společnost pro rozvoj Humpolecka, z.s.	Osvojování	47,458
148	MAS Vodňanská ryba, z.s.	Osvojování	64,635
149	Místní akční skupina Zálabí, z. s.	Osvojování	43,849
150	MAS Hrušovansko, z. s.	Žádná	27,881
151	MAS Bohdanečsko, z. s.	Osvojování	25,148
152	MAS Dolnobřežansko o.p.s.	Osvojování	44,760
153	MAS Jablunkovsko, z. s.	Osvojování	63,852
154	MAS Lužnicko o.p.s.	Osvojování	38,470
155	MAS Radbuza, z.s.	Osvojování	92,921
156	MAS Nad Prahou o.p.s.	Osvojování	104,135
157	MAS Česká Kanada o.p.s.	Osvojování	137,499
158	Místní akční skupina Podřipsko, z.s.	Osvojování	80,772
159	Místní akční skupina Stolové hory, z. s.	Osvojování	85,806
160	Místní akční skupina Brána Brněnska, z.s.	Osvojování	153,950
161	Jižní Haná o.p.s.	Osvojování	41,203
162	Místní akční skupina Bohumínsko, z.s.	Osvojování	100,181
163	Místní akční skupina Lanškrounsko, z.s.	Osvojování	45,064
164	MAS Slezská brána, z. s.	Osvojování	48,268
165	MAS Staroměstsko, z.s.	Osvojování	29,618
166	Místní akční skupina Brána Vysočiny, z.s.	Osvojování	35,254

167	MAS Chrudimsko, z.s.	Osvojování	67,174
168	Místní akční skupina Podbrněnsko, spolek	Osvojování	84,920
169	MAS Polabí, o.p.s.	Osvojování	63,564
170	MAS Hustopečsko, z. s.	Osvojování	79,068
171	MAS Královédvorský, z. s.	Osvojování	49,198
172	MAS Blaník, z. s.	Žádná	71,690
173	MAS Mezi Hrady, z.s.	Osvojování	43,232
174	Mladoboleslavský venkov, z.ú.	Osvojování	46,040
176	MAS rozvoj Kladenska a Prahy-západ, z. s.	Žádná	41,746
177	MAS Jihozápad o.p.s.	Žádná	39,586
178	MAS SVATOVÁCLAVSKO, z. s.	Žádná	29,542
179	MAS Brdy, z.ú.	Žádná	30,199
180	MAS Frýdlantsko – Beskydy z. s.	Žádná	64,475
181	MAS Bobrava, z. s.	Žádná	38,435
182	MAS Boleslavsko z. ú.	Žádná	40,430
183	MAS Lednicko-valtický areál, z.s.	Žádná	88,057
CELKEM:		4 701,633	14 531,916

*V případě CLLD se jedná o předběžné částky vymezené na projekty pro žadatele

*Tučně jsou označeny MAS, které sloužily k porovnání v rámci případové studie

Zdroj:

Databáze NS MAS. NSMAS České republiky [online]. 2014 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://databaze.nsmas.cz/>

AKTUÁLNÍ INFORMACE PRO MAS V OP. NSMAS České republiky [online]. 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-pro-mas-v-op/>

Příloha 4 Specifické cíle IROP²²⁶

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Verze ze dne 4. června 2015 – schválení Programového dokumentu IROP

Přírodní osa 4 – Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)	Specifický cíl 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	
	Alokace	304 mil. EUR
	Územní zaměření podpory:	Venkovské oblasti se schválenou strategií komunitně vedeného místního rozvoje, tvořené správními územími obcí s méně než 25 000 obyvateli. Velikost MAS nebude menší než 10 000 obyvatel a nepřekročí hranici 100 000 obyvatel. Projekty se realizují v souladu s územní dimenzí, vymezenou pro jednotlivé specifické cíle.
	Typy projektů:	Jsou podporovány aktivity, které splňují stanovené cíle SCLLD. Realizované aktivity jsou v souladu s věcným a územním zaměřením a podmínkami uvedenými ve specifických cílech IROP. Vybrané aktivity obsahují monitorovací indikátory uvedené ve specifických cílech IROP a přispívají k jejich naplňování. Vždy je uveden minimálně jeden monitorovací indikátor výsledku a výstupu. Cílem je, aby realizované projekty měly zřetelný dopad na venkovské oblasti a přispěly k vytváření pracovních příležitostí, rozvoji místní ekonomiky, infrastruktury a občanské vybavenosti ve venkovských oblastech. Přírodní osa 4 podporuje aktivity z prioritních os 1, 2 a 3, konkrétně ze specifických cílů: <ul style="list-style-type: none"> ▪ SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy; ▪ SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof; ▪ SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi; ▪ SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání; ▪ SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví; ▪ SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení; ▪ SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví; ▪ SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje.
	Příjemci:	Subjekty, které realizují projekty v rámci schválených strategií komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS. Kategorie příjemců jsou specifikovány v jednotlivých specifických cílech IROP.
	Hlavní zásady pro výběr operací:	Vyhlašování výzev: 1) na úrovni programu vyhlašuje výzvy – Řídicí orgán IROP, 2) na místní úrovni vyhlašuje výzvy nositel strategie – místní akční skupina. Pro hodnocení, které provádí MAS, je závazný postup uvedený v kapitole 7.1. Programového dokumentu IROP. Specifická kritéria přijatelnosti jsou uvedena u jednotlivých specifických cílů. MAS může doplnit vlastní kritéria výběru operací, která zohledňují místní priority.
	Specifický cíl 4.2 Posílení kapacit komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS	
	Alokace	86 mil. EUR
	Územní zaměření podpory:	Podpora je zaměřena na venkovské oblasti se schválenou strategií komunitně vedeného místního rozvoje tvořené správními územími obcí s méně než 25 000 obyvateli. Velikost MAS nebude menší než 10 000 obyvatel a nepřekročí hranici 100 000.
	Typy projektů:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Přípravné podpůrné činnosti Přípravné podpůrné činnosti, které spočívají v budování kapacit, odborné přípravě a vytváření sítě za účelem vypracování a provádění SCLLD (čl. 35 obecného nařízení), např. školicí akce, studie, konzultace k přípravě strategie. V minulých letech MAS získaly finanční prostředky na přípravné podpůrné činnosti SCLLD z OP TP, PRV 2007 – 2013 a krajů. V přípravné podpůrné fázi IROP jsou podporovány aktivity spojené s dopracováním integrované strategie. Tyto činnosti jsou způsobilé za podmínky, že MAS podala žádost do výzvy na integrované strategie nejpozději do konce roku 2016. Na přípravné podpůrné činnosti jsou finanční prostředky poskytnuty nejpozději do roku 2017. V následujících letech jsou podporovány pouze MAS, které mají schválenou SCLLD. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Provozní činnosti Aktivity spojené s realizací SCLLD, např. příprava a vyhlašování výzev, příjem žádostí, hodnocení a výběr projektů, monitoring a evaluace realizace SCLLD, aktualizace SCLLD, rozvoj odborné a organizační kapacity MAS. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Animační činnosti Aktivity nad rámec povinných činností, které se MAS rozhodne realizovat pro lepší naplňování strategie. Jedná se například o podporu partnerství, spolupráce a informační výměnu mezi místními aktéry, informování o zaměření SCLLD a její propagaci, o animaci školských zařízení na území MAS.
Příjemci:	Místní akční skupiny s právní subjektivitou: <ul style="list-style-type: none"> • obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, • spolek podle § 214 a podle § 3045 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, • ústav podle § 402 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, • zájmové sdružení právnických osob podle § 20 písm. f) zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. 	
Specifická kritéria přijatelnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • MAS získala Osvědčení o splnění standardů MAS; • MAS má schválenou strategii komunitně vedeného místního rozvoje (netýká se výdajů na animaci pro školská zařízení). 	

²²⁶ Brožura specifické cíle IROP [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e85c3c99-97a8-4217-ac33-5de87147dad0/Brozura_specificke-cile-IROP_aktualizace-4_6_2015.pdf?ext=.pdf

Příloha 5: Blok otázek k rozhovorům

1. Blok otázek se týkal konkrétní činnosti a fungování MAS Horní Pomoraví.

V tomto bloku byl manažer dotazován na to, jak MAS Horní Pomoraví přispívá k rozvoji daného území, co se díky ní v regionu zlepšilo za dobu jejího fungování.

Dále autorku zajímalo, s jakými obtížemi se MAS potýká a jak funguje spolupráce mezi aktéry?

Můžete uvést nějaké vlastní aktivity MAS Horní Pomoraví?

Odpovídal/a:

- Mgr. Karel Hošek – MAS Horní Pomoraví o.p.s.
- Ing. Renata Baslerová – MAS Horní Pomoraví o.p.s. (doplňující informace)

2. Blok otázek se týkal nastavení nových nástrojů a podmínek pro současné období 2014–2020

Zajímalo by mě, co by mohlo dle Vašeho názoru pomoci rozvoji či lepšímu fungování MAS v ČR a co podle Vás v současné době podle Vás nefunguje ideálním způsobem?

Jakým způsobem nahlížíte na standardizaci? Je účinná? Správně nastavená?
(Opět Váš názor)

Bylo pro Vás zpracování SCLLD obtížné, pracovalo se na ní několik let, jaké byly například její úskalí, docházelo k nějakým problémům?

Odpovídal / a:

- Mgr. Karel Hošek – MAS Horní Pomoraví o.p.s.
- Ing. Renata Baslerová – MAS Horní Pomoraví o.p.s.
- Markéta Poláchová Kropáčková – MAS – Partnerství Moštěnka o.p.s.

Odpovědi k těmto otázkám poskytly autorce přehled o problematice MAS. První blok otázek je zakomponován do textu případové studie. Druhý blok odpovědí a názory jednotlivých manažerů je shrnut v kapitole 4.8.

V případě nejasností či potřebných doplňujících informací probíhala komunikace s manažery na základě telefonických či emailových konzultací.

Příloha 6 Fotografie vybraných projektů podpořených v rámci PRV 2007–2013

Obrázek 12: Vybavení plochy pro sportovní využití SKI Kraličák²²⁷

Obrázek 13: Rekonstrukce koupaliště v Rudě nad Moravou²²⁸

²²⁷ Projekty. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2004-2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/index.php?id=realizovane_projekty.php

Obrázek 14: Zřízení regionálního muzea v obci Hrabová²²⁹

Obrázek 15: Obnova fasády a reliéfu kostela svatého Vavřince v Rudě nad Moravou²³⁰

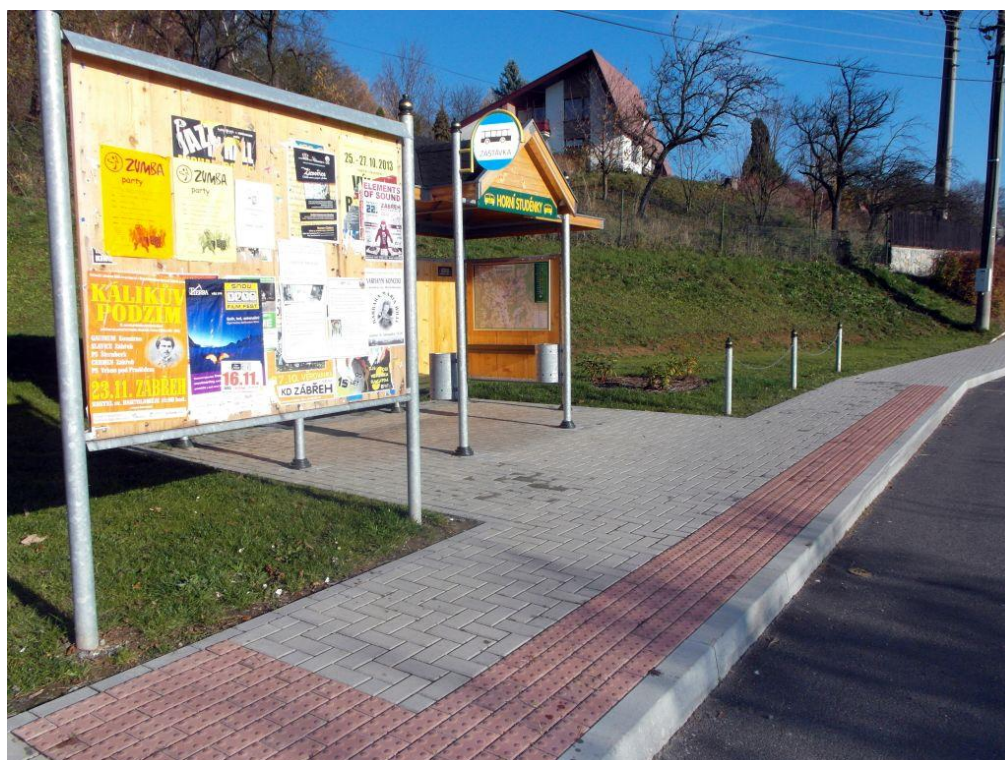
²²⁸ Tamtéž

²²⁹ Projekty. *MAS Horní Pomoraví, o.p.s.* [online]. 2004-2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/index.php?id=realizovane_projekty.php

²³⁰ Tamtéž

Obrázek 16: Zážitková herní stezka pro prarodiče a jejich vnučátka v areálu Bozeňov²³¹

Obrázek 17: Nová autobusová zastávka a revitalizace okolí v obci Horní Studénky²³²

²³¹ Zážitková herní stezka: pro prarodiče a jejich vnučátka [online]. 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.zazitkovastezka.cz/>

²³² Projekty. MAS Horní Pomoraví, o.p.s. [online]. 2004-2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.hornipomoravi.eu/index.php?id=realizovane_projekty.php